

**PARTIDUL COMUNIST ROMÂN!
PARTIDUL REVOLUȚIEI ȘI-AL
INNOIRII!
VIZIONAR PARTID AL OMENIEI!
TOT CE AVEM MAI SFÎNT, MAI
DRAG, MAI BUN!
PARTIDUL OAMENILOR ȘI AL
MUNCII ȘI AL DREPTĂȚII!
DRAG CA LUMINA OCHILOR!
PARTID AL DEMNITĂȚII!
GARANT AL LIBERTĂȚII
ROMÂNIEI!**

Merituoasa omenie

N-am spus niciodată că lumea a început cu noi și nici n-am pretins, și nici nu pretindem că sintem ori că am fost altceva decât sintem. N-am visat cuceriri și n-am asuprit pe nimeni, dar am pretins și pretindem să fim respectați. Am fost întotdeauna dreți și de omenie. Respectându-ne pe noi, i-am respectat pe alții. Nu cu noi a început lumea, dar nici nu se sfârșește cu noi. Aceștia sintem.

E oare o întâmplare că în Codul comunist există — prefigurate și ideale — toate virtuțile omului adevărat la care a rîvnit acest popor?

Ne recunoaștem în acele precepte morale înscrise tocmai caracteristici ale poporului nostru dintotdeauna. Cînd partidul nostru în Codul comunist vorbește de dreptate, demnitate, omenie, luminează și innobilează virtuți firești și dintotdeauna ale poporului nostru potențate de spiritul revoluției. E meritul bărbatului din fruntea partidului și a țării că aceste virtuți morale ale poporului nostru au fost ridicate la rang de îndrumar de conduită pentru comunisti, pentru toți oamenii muncii din patria noastră. E semn că bărbatul care a inspirat acest Cod comunist are adine înfipte în sufletul poporului său rădăcini, e semn că prin el vorbesc toate generațiile de bărbați și femei care au trăit pe acest pămînt. Partidul își trage înțelepciunea tuturor faptelor sale din această traică legătură cu pămîntul și fiii lui. Comunistul trebuie să fie cinstit, sincer, drept... Comunistul are înalta îndatorire de a milita pentru cimentarea prieteniei frățești dintre toți oamenii muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități. Am fost și sintem așa. Sintem deci sămîntă de comunisti de cînd ne știm.

Toata istoria noastră, în faptele ei mari, ori mărunte e plină de bun-simț, de omenie, de înțelepciunea că respectînd pe alții ne respectăm pe noi înșine. În „Lumea prin care am trecut”, Ion Slavici își amintește o povă, un sfînt indemn făcut de mama sa în copilărie: cînd întilnești pe uliță un român dă-i bună ziua, neamțului spune-i Guten Tag, iar ungarului Io Napot. Femeia aceea simplă, o țărancă din Șiria Aradului, caracterizează un neam.

Țărancă din Șiria, multiplicată în milioane și milioane de bărbați și femei care s-au scurs, toți vorbesc astăzi prin glasul primului om al țării, ideile simple, guvernate de bun-simț ale acestora au trecut azi în politica țării.

Ziarele ne-au adus vestea că într-o nouă țară, de data aceasta în Israel, a apărut volumul „Ceaușescu al României”. Al citelea volum în ultimii ani? A cita țară în care sub un astfel de titlu sau unul diferit, dar în esență același este prezentată pe larg politica țării și primul om care o inspiră? Ce determină această avalanșă de apariții pe toate continentele lumii dacă nu interesul și respectul pentru politica unei țări mici care, demnă, curajoasă, stăpînită de un înalt spirit de dreptate, de omenie, își face astăzi auzit glasul.

Cu sau fără voia lui, președintele țării răzbuună tot anonimatul în care s-a aflat România. Niciodată politica țării și omul care o inspiră n-au fost atît de cunoscuți ca în ultimul deceniu.

Din cînd în cînd, în timpuri eroice, un popor își are cîrmaciul pe care-l merită.

TRAIAN PROSAN ■

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Unității Socialiste

55

O semnificativă coincidență face ca în luna exuberanței florilor și a strălucirii plene a primăverii, între Ziua Muncii și Ziua Victoriei, să celebrăm, odată cu Munca și cu Victoria, Partidul. Celebrăm, la 8 Mai, forța care, aici, la noi, le-a deschis Muncii și Victoriei, coborîte din vis, scena vieții, rîvnită de generații de luptători și vizionari, le-a decis, în istoria noastră, un loc și un rost, un chip dăltuit în marmura veșniciei, un marș triumfal spre viitor. Celebrăm, la 8 Mai, 55 de ani de la apariția, pentru prima oară în existența noastră atît de zbuciumată, de risipită, petrecută mereu „sub vremi”, a unei forțe capabile să se ridice deasupra vremilor, să-și asume istoria pentru sine și s-o modifice pentru popor. Celebrăm, la 8 Mai, apariția, pentru prima oară în existența acestei țări și a acestui popor, a unei forțe politice care, înțelegînd rosturile istoriei românești, și-a propus să le servească de pe o platformă politică nouă, întemeiată pe ideile socialismului și comunismului, pe interesele, vrerile și aspirațiile națiunii, pe Muncă și pe Victorie, pe Dreptate și Libertate, pe Omenie și pe Om.

(Continuare în pag. 6)

ILIE PURCARU ■

Suprem ales

„Să urce națiunea spre comunism în zbor” —
Cuvintele acestea ca-ntr-un focar adună
Acele mii de raze lucind din viitor,
Străluminîndu-i fruntea poporului — cunună.

„Să urce națiunea spre comunism în zbor” —
Cu claritatea unui comandament de luptă
Întreg programul nostru de-avînt cutezător
E în ascensiunea aceasta ne-ntreruptă.

„Să urce națiunea spre comunism în zbor” —
Nu o rătăcitoare corabie-n derivă
Ci cap-compas, unire-a voinței tuturor,
Drept unica și cea mai de șoc alternativă.

„Să urce națiunea spre comunism în zbor” —
Cel ce rosti aceste istorice cuvinte
E, prin partid, chezașul înfăptuirii lor
Ales suprem al țării, destoinic fiu, părinte.

NICULAE STOIAN ■

Nemurirea eroilor

Printre cei ce nu s-au mai întors din jurul Plevnei, în îndepărtatul an 1877, aflăm și numele unor ostași a căror amintire, în citeva dintre satele țării, a hrănit un timp îndelungat o tulbură speranță. Ei sînt cei dispăruți, cei a căror moarte nimeni nu a putut-o dovedi certă. Caporalul Dumitru Croitoru din Risipiți, împreună cu soldații Zamfir Mogoșaru din Florești și Pirvu Plăvioșoasa din Maglavit, au dispărut în 2 septembrie al celui a eroic, în timpul unei recunoașteri efectuate asupra redutei Grivița 2. La 6 septembrie, într-un atac asupra aceleiași redute, au dispărut Dincă Bădinoiu din Mosna și Ion Ghiță din Săcui. Toți făceau parte din regimentul 1 linie. Într-un alt atac asupra Griviței, la 7 octombrie, dispăre soldatul Ion Cioabă din Pleșoi, din ordinea de bătaie a regimentului 7 linie. În sfîrșit, la 28 noiembrie 1877, în ziua mult așteptată a căderii Plevnei, dispăre pe cîmpul de luptă Haralambrie Enache din Izvor, soldat, și el, al primului regiment amintit...

Poate au fost pulverizați de explozii, poate au fost acoperiți sub ma-

(Continuare în pag. 9)

MIHAI PELIN ■

Istoria

Așa a fost Istoria să fie nu doar o mult prea simplă compunere de școală cu voievozi frumoși ca să vorbim în tihnă armonioasă limbă, a fost s-avem strămoșii în lupte curajoși.

Așa a fost Istoria să fie nu doar prea simplu glasul melodios ce-l naște un corn de vinătoare mult prea adesea lacom și-a fost deschis compasul rîvnind la căprioare și pașnice izvoare.

Așa a fost Istoria să fie nu doar un tandru și mirific joc alunecînd pe plaiuri sub cerul fără nori mult prea adesea tragic învîrtejiri de foc s-au cutezat să-nghită și riuri și comori.

Istoria e singe curs la rădăcini de flori amare e-n ochiul țării veșnic plîns ce luminează și ne doare e glas și inimă de țară nu simplă vorbă de-mprumut plătind orgoliului tribut din toamnă pină-n primăvară.

Istoria nu ne va fi doar oarba poftă-a celor mari perfizii, falșii-i lăutari ca frunza-n ierni vor putrezi; nu e un mal de mare moartă nici vreme vremuind confuză; Istoria nicicînd nu iartă de e trădată, Ea acuză!

Așa a fost Istoria să fie nu doar o mult prea simplă compunere de școală cu voievozi frumoși ca să vorbim în tihnă armonioasă limbă, a fost s-avem strămoșii în lupte curajoși.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Sînt comunist

român

Primăvara, mă apucă un dor oltenesc de Oltenia, un dor ca o durere în inimă și mă trec lacrimile și plec la Rîmnic, vechiul scaun domnesc al lui „Io Mircea mare voievod și domn, cu mila lui Dumnezeu și cu harul lui Dumnezeu stăpînind toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți, încă și părțile tătarăști, și Amlășului și Făgărașului herțeg și Banatului de Severin, domn și de amin-două părțile de peste toată Dunărea și pină la Marea cea Mare și cetății Dirstorului stăpînitor”.

Și intru în Rîmnic cu ochii împăienjenii de copilărie tre-

(Continuare în pag. 9)

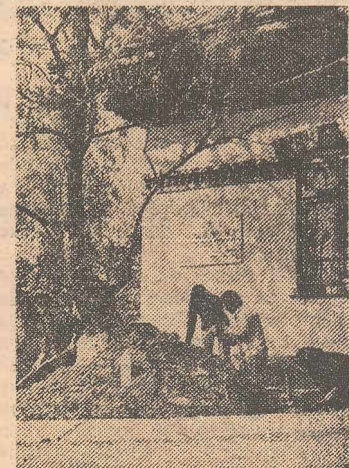
DINU SARARU ■

O vatră misterioasă

Asupra acestor lucruri, despre care vorbim acum, vom mai reveni. Într-o comună din nordul țării, căutîndu-se sub o casă refăcută temelii casei vechi, printre alte multe lucruri interesante și semnificative s-a descoperit un lucru extraordinar, de o nobilă și imperativă frumusețe, s-a descoperit o vatră cu cioburi arse și fragmente de toartă, de amforă, dovadă a prezenței în acele locuri a unei bătrîne așezări dacice. Directorul Muzeului din Botoșani, Paul Ședulschi, și Lucia Olaru împreună cu toți cei care s-au ocupat de aceste treburi au privit uluiți ceea ce vedeau nu pentru că vrîm om rațional ar putea crede că pe cuprinsul României nu au existat peste tot daci; uluirea venea din aceea că, printr-o coincidență pe care numai stelele ar putea-o explica și limpezi, casa sub care s-a găsit acea așezare dacică (în apropierea satului respectiv se găsește un alt sat Stănicești — cu un mare val de așezări dacice), casa întemeiată pe un fascinant substrat dacic, este casa lui Mihai Eminescu. Cel mai mare poet al românilor s-a născut în casa părinților săi, așezată pe o vatră dacică, despre care el poate nici nu a știut. Era aproape fatal ca, la

Ipotesti, sub casa lui Mihai Eminescu, să se afle această rădăcină dacică din care să vină peste veacuri semnalele unei misterioase, invincibile identități.

ADRIAN PAUNESCU ■

Fotoreporterul nostru Elena Ghera a fost ieri și azi la Ipotesti și a adus această fotografie.

ÎN ACEST
NUMĂR

FRANÇO ZOLTAN :

ÎN ANUL 1918, ÎN DECEMBRIE, LA ALBA IULIA, AM TRĂIT EMOTIA MULTIMILOR STRINSE ACOLO CÎND S-A PROCLAMAT UNIREA TRANSILVANIEI CU ROMANIA.

La adunarea populară consacrată zilei de 1 Mai, mii și mii de oameni ai muncii prezenta Palatul Sporturilor și Culturii și-au manifestat dragostea față de patria socialistă, față de Partidul Comunist Român și secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu

DORIM SĂ NE ADUCEM ÎNTREAGA NOASTRĂ CONTRIBUȚIE LA SOLUȚIONAREA CONSTRUCTIVĂ A PROBLEMELOR INTERNAȚIONALE, LA FĂURIREA UNEI LUMI MAI BUNE ȘI MAI DREPTE

NICOLAE CEAUȘESCU

Anul acesta, sărbătorirea zilei de 1 Mai a avut loc în împrejurări cu o semnificație deosebită pentru noi, când întreaga națiune se pregătește să întâmpine aniversarea a 55 de ani de la crearea Partidului Comunist Român.

Sub semnul cinstitii Zilei internaționale a oamenilor muncii și al omagiului pe care întreaga țară îl aduce glorioșului nostru partid comunist, simbătă, 1 Mai, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a întregii conduceri de partid și de stat, s-a desfășurat la Palatul Sporturilor și Culturii din Capitală o vibrantă adunare populară, organizată de Comitetul municipal București al P.C.R. Despre semnificația zilei de 1 Mai a vorbit tovarășul Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat.

Partidul nostru, s-a reafirmat cu acest prilej, este mai puternic și mai unit decât oricând. El însușește și dinamizează energiile creatoare ale întregii națiuni, aflată în plin efort de împlinire a hotărârilor Congresului al XI-lea — hotărâri de importanță istorică, ce marchează intrarea României într-o etapă nouă, superioară, caracterizată prin accentuarea procesului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate. Iată de ce, întâmpinată cu bucurie și rodnice bilanțuri de

organizatorică, ce stă la baza tuturor marilor transformări revoluționare care au schimbat din temelii înfățișarea țării, mobilizând întregul popor la desfășurarea bunului mers al construcției socialiste, la dezvoltarea echilibrată a economiei naționale, promovind adâncirea democrației socialiste, afirmarea valorilor eticii noi și a spiritului de echitate, Partidul Comunist Român, pornind de la realitatea obiectivă că întreaga operă istorică a comunistilor are un profund conținut patriotic, consideră totodată că împlinirea victorioasă a revoluției și construcției socialiste în țara noastră constituie o componentă a procesului revoluționar mondial și o contribuție de seamă la lupta generală a oamenilor muncii de pretutindeni pentru progres, pentru socialism. Agenda politică a ultimelor zile adaugă noi temeuri acestor principii izvorâte dintr-un neînmormurit devotament față de cauza clasei muncitoare, față de interesele patriei, cit și din conștiința îndatoririi de a contribui activ la cauza frontului comun al forțelor progresului în lume.

Astfel, în cursul după-amiezii de joi, 29 aprilie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Halil Bașol, ministrul comerțului al Turciei, conducătorul delegației țării sale la cea de-a III-a sesiune a Comisiei mixte

de acreditare a ambasadorului Republicii Democratice Sao Tomé și Príncipe în țara noastră, Maria do Nascimento de Graca de Amorim. Cu acest prilej, subliniind că țara noastră militează activ pentru crearea unor relații noi între state, bazate pe echitate și justiție, pe respectarea strictă a dreptului sacru al fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele, fără nici un amestec din afară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Un dezerat major al lumii contemporane

este acela al lichidării subdezvoltării care, în concepția României, se poate realiza prin instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, care să favorizeze progresul mai accelerat al tuturor țărilor și, îndeosebi, al celor rămase în urmă. Dorim să ne aducem întreaga noastră contribuție la soluționarea constructivă a problemelor internaționale, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte“.

DUMITRU ELIADE ■

Spectacolul festiv de la Palatul Sporturilor și Culturii

„De aproape un secol, clasa muncitoare din România sărbătorește ziua de 1 Mai afirmându-și cu hotărâre cele mai nobile idealuri de fierbinte solidaritate internațională, de libertate socială și națională, de progres și continuitate propășire a patriei. Simbol măreț al muncii și unității muncitorești, 1 Mai a pătruns adânc în conștiința poporului nostru însușindu-și în luptă și muncă, vibrând în cantecele și poeziile sale“. Vocea crainicului răsună solemnă și ușor emoționată anunțând deschiderea la Palatul Sporturilor și Culturii din Capitală, a spectacolului festiv dedicat sărbătoririi zilei de 1 Mai. Cei peste 8 000 de participanți și, prin intermediul radioului și televiziunii, oamenii muncii din întreaga țară au trăit clipe emoționante, de un vibrant suflu politic, patriotic și artistic. Fiindcă a fost acest spectacol festiv al întâiului de Mai '76 o reușită manifestare artistică, în care și-au găsit expresia cea mai potrivită, prin cîntec, dans și vers, cele mai profunde simțăminte de bucurie și satisfacție a împlinirii idealurilor de veacuri ale poporului nostru, în spiritul tradițiilor artei noastre militante. Dar a fost acest spectacol mai mult decât atât. El a devenit o manifestare politică, o splendidă manifestare care a antrenat conștiințele tuturor celor prezenți într-o fierbinte expresie a dragostei față de patrie și partid, a prețuirii față de conducerea de partid și de stat și, într-o impresionantă unanimitate, a sentimentelor de iubire și profund respect față de secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel ce „Este cirmaciul fără ostentare, / Care la cirmă-n veghe neîntrepută / Dă bătaia pentru fericire“.

Spectacolul debutează în acordurile vesnic tinărului cîntec „1 Mai“ de Ciprian Porumbescu, răsunind tulburător și plin de forță în interpretarea corurilor reunite ale Filarmonicii „George Enescu“, Radioteleviziunii Române, ansamblurilor „Doina“ al Armatei și „Rapsodia Română“. Este evocat apoi chipul României de azi, urcînd „O treaptă de unde viitorul / Își deslușește chipul prin marea Congres / Chip cu lumini de aur dorit și înțeles / Și făurit prin muncă viteaz, de-nreg poporul / De națiunea mîndră și liberă în care / Tăria înțeleaptă e clasa muncitoare“. Prind viață pe scenă ideile marilor conștiințe ale acestui neam, ale celor care au făurit de-a lungul generațiilor, chipul unei țări-conștiință. Se aude astfel îndemnul nepieritor al bardului nostru național: „Zdrobiți orînduiala cea crudă și nedreaptă, / Ce lumea o împarte în mizeri și bogați“. Sînt evocate alte

figuri-conștiință ale poporului nostru, luptătorii socialiști și revoluționari C. Dobrogeanu-Gherea, I. C. Frimu, Ștefan Gheorghiu și M. G. Bujor. Pe fondul sonor al cunoscutelor cîntece revoluționare „Sus muncitori și înainte“, „Steagul roșu“, „Proletari, înainte“, „Marseilleza proletariatului român“ și „Voința neamului“ sînt prezentate expresive tablouri muzical-coregrafice, evocînd dîrzenia și hotărîrea de luptă a proletariatului român pentru împlinirea idealurilor sale revoluționare. Se desprind, în prim-plan, poezii clasei muncitoare Teodor Necu-luță, Ion Păun-Pincio, Traian Demetrescu, rostind versurile lor însușeștoare.

Intr-un crescendo al intensității sentimentelor degajate, spectacolul a oferit în continuare, împletit prin tematica ardentă, prin acuitatea mijloacelor de expresie o suită de cîntece cu adîncă rezonanță în sufletele spectatorilor, de la imnuri ale muncitorilor români pînă la vechi cîntece revoluționare ale proletariatului din alte țări cum sînt „Marșul partizanilor sovietici“, „Bandiera roșă“, „Cîntecul partizanilor francezi“, „No pasaran“, versuri închinare sărbătorii armîndenilor și dansuri — de la dansul tematic, cum a fost acel splendid tablou coregrafic „Spre comunism în zbor“, dansat de ansamblurile de balet ale Operei Române, Operei și Liceului de coregrafie, în coregrafia lui Amatto Checulescu, pînă la dansul popular, frenetic „Sîrbă a bucuriei“ în care se prind români, maghiari, germani. Din toate aceste cîntece, dansuri și versuri îngemănate (regia Hero Lupescu, conducerea muzicală general-maior Dinu Stelian și colonel Sergiu Eremia) reiese ideea generală a spectacolului care este de fapt ideea străbătînd întreaga existență a poporului nostru: Acum — și totdeauna! — România „Te cînte, deci, cuvintele curate, / În care ritmul muncii să existe: / Dreptate, libertate, demnitate, / Destin al României comuniste“. (...) „Ridică, țară, steagurile tale / Din ce în ce mai sus, ca să se știe / Unde e țara luptei triumfale, / A comunistilor de omnic, / Unde e țara ce-și învață pruncii / Să fie oameni cit va fi vecia, / Sub zodia socialistă-a muncii, / Acum — și totdeauna! — România“.

Spectacolul festiv a luat sfîrșit într-o atmosferă de vibrantă solidaritate internațională, în acordurile solemne ale „Internaționalei“. Asistența acclamă apoi în picioare și ovaționează îndelung pentru conducerea de partid și de stat, pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu.

NICOLAE SPIRESCU ■

Manifestare vie a dragostei, a neînmormuritei prețuirii

oamenii muncii de pe cuprinsul țării, cinstita zilei frăției muncitorilor de pretutindeni a prilejuit totodată o înflăcărată și puternică manifestare a întregului nostru popor în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În același timp, s-a amintit, poporul nostru, autor al operei de construire a socialismului, de edificare a unei patrii socialiste înfloritoare, consideră munca sa și succesele sale ca pe o contribuție de preț la creșterea forței și influenței socialismului în lume, dezvoltînd o activitate consecventă pentru dezvoltarea solidarității cu forțele revoluționare, democratice, progresiste de pretutindeni, pentru întărirea frontului mondial antiimperialist. În acest sens, prin întreaga sa activitate politică și

guvernamentale de colaborare economică dintre Republica Socialistă România și Republica Turcia, ale cărei lucrări s-au desfășurat la București. În consens deplin în cursul întrevederii s-a apreciat că dezvoltarea multilaterală a relațiilor româno-turce este în folosul ambelor state și popoare, slujește cauzei păcii, înțelegerii și colaborării internaționale

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit, în ziua de 29 aprilie, pe ambasadorul Uniunii Sovietice la București, V. I. Drozdenco, la cererea acestuia. Cu acest prilej, a avut loc o convorbire, care s-a desfășurat într-o atmosferă tovarășească.

Pe agenda politică a ultimei săptămîni s-a înscris și prezentarea scriso-

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN,

Conducătorul luminat al națiunii,

Constructorul inspirat al viitorului,

Stegarul noului în plină luptă,

Grijă adevărată față de viața oamenilor,

Păstrător al sănătății noastre spirituale și morale

Un document foarte important din atâtea documente foarte importante

Invitația pe care i-am adresat-o doctorului în istorie Florea Dragne, cercetător principal din cadrul Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., a fost aceea de a-mi relata unul dintre momentele mai deosebite ale activității sale privind ziua de 8 mai 1921.

Nu pot să încep, mi-a spus dînsul, decît cu unul din momentele care au marcat decisiv nu doar munca mea, ci și a tuturor colegilor mei. Foarte pe scurt, deci fără să-ți pun răbdarea la încercare, acum 10 ani, cu prilejul aniversării a 45 de ani de la înființarea P.C.R., într-o memorabilă cuvîntare, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a atras atenția asupra rolului deosebit de important pe care l-au avut toate evenimentele premergătoare actului de la 8 mai, iar nouă istoricilor, cercetătorilor ne-a indicat ca prin munca noastră specifică să studiem, să cercetăm și să scoatem la lumină, cu ajutorul documentelor, toată istoria partidului, parte integrantă din istoria luptei întregului nostru popor. Nu știu cum să spun, dar mie această cuvîntare de atunci mi-a aprins inima. Ca să fiu și mai clar, în urmă cu mai mulți ani, prin 1960-1963, în timp ce îmi pregăteam lucrarea de doctorat, o analiza oarecum restrînsă ca temă a avîntului revoluționar din România anilor 1918-1921, realizasem o documentație destul de bogată privind atît actul de la 1921, cît și etapele pregătitoare ale acestui eveniment. O parte din documentație am folosit-o, așa cum spuneam, pentru lucrarea de doctorat. Altă parte, ceva mai consistentă, am inclus-o într-o lucrare elaborată cu un colectiv mai larg de autori. Aparută în 1970, această lucrare prezintă greva generală din 1920. Și în fine, mă întorc la cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, în urma căreia, împreună cu alți doi colegi, Gheorghe Unc și Clara Cușnir-Mihailovici, am reușit ca, adăugînd alte și alte noi date și informații, să realizăm o carte pe care am tipărit-o în întîmpinarea celei de-a 50-a aniversări a Partidului Comunist Român. Cartea se numește „Mișcarea muncitorească din România, 1916-1921. Crearea Partidului Comunist Român”.

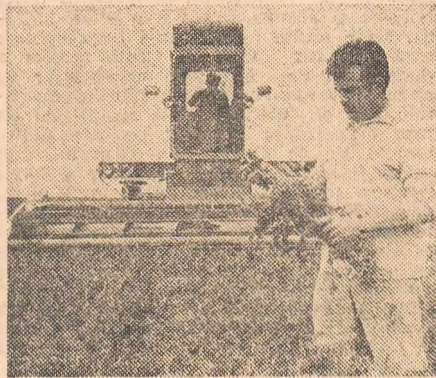
Apoi, deschizînd și lecturînd din mai sus-citata lucrare, cercetătorul Florea Dragne îmi arată și îmi comentează documentele din care reiese foarte clar, spune dînsul, ca începîndu-se în P.C.R. din țara noastră se află cu mult înainte de perioada în care a luat ființă, că el este continuatorul primului partid politic al clasei muncitoare din țara noastră, acel P.S.D.M.R. înființat în 1893, devenit în 1910 P.S.D.R. și în 1918 transformat în P.S.R. care, la Congresul din 8 mai 1921, cu o majoritate covârșitoare de voturi, așa cum se exprima într-un document al evenimentului primul secretar al partidului, Gheorghe Cristescu, avea să devină Partidul Comunist Român.

„Iată, îmi arată interlocutorul meu,

în vara anului 1920, șase delegați ai Partidului Comunist Român au plecat în Uniunea Sovietică pentru a discuta afilierea partidului la Internaționala Comunistă. Din documentele cercetate împreună cu colegii mei reiese foarte clar că delegația noastră a avut o atitudine și o gândire proprie, exprimînd ideea neamestecului altor partide în problemele interne ale unui partid, sau aceea a stabilirii de către fiecare partid în parte a tacticii și strategiei pe care urmează să le adopte, în funcție de condițiile specifice în care se desfășoară lupta aceluia partid. Toate aceste discuții și dezbateri au fost aduse la cunoștința conducerii partidului și au fost reluate și analizate cu prilejul ședinței Consiliului general din 30 ianuarie-3 februarie 1921 cînd, printre altele, s-a hotărît convocarea Congresului pentru data de 8 mai. Mai trebuie să menționez că la acea ședință din ianuarie-februarie, o mică, foarte mică grupare de social-democrați au părăsit rîndurile partidului, exemplul lor fiind urmat, dar numai pentru o scurtă perioadă, și de către grupările comuniste care însă, în urma unei plene din 6 martie 1921, ținută la Iași, se vor reîntoarce printre social-democrații care pregăteau lucrările Congresului. Am adus în discuție această problemă asupra căreia au fost o seamă de neclarități, printre care și aceea că în timpul Congresului de la 8 mai s-ar fi votat în unanimitate afilierea necondiționată a recentului partid comunist la Internaționala Comunistă. Sigur că da, elucidarea acestei probleme nu se poate realiza într-un spațiu restrîns, dar, cred eu, o vizită la Muzeul de istorie a partidului ar fi edificatoare”.

Și totuși, dacă îmi permiteți, l-am întrebât pe Florea Dragne, din atîtea zeci și zeci de documente despre care nu-ati vorbit, care din ele, aflîndu-l, v-a impresionat, v-a emoționat?
„Sînt, desigur, nu zeci, ci sute și sute de documente din istoria partidului nostru, documente care pot impresiona inima și gîndul nostru ca niște adevărate focuri vii. Aceste documente au existat, au fost cunoscute, dar între ele trebuia să se realizeze o corelație pe care numai omul de știință, cercetătorul, o putea stabili, după un studiu minuțios. Astfel că nu pot vorbi despre un document pe care eu, personal, să-l fi aflat ca pe o descoperire a mea. O surpriză extraordinară însă, o mare emoție, am trăit-o cînd la Arhiva centrală a partidului am reușit să găsesc acea comunicare pe care Gheorghe Cristescu a emis-o sub stare de arest și din care aflăm că în seara zilei de 11 mai, și nu în 12 sau 13 mai, așa cum s-a crezut multă vreme, s-a hotărît cu o majoritate covârșitoare de voturi, transformarea Partidului Socialist din România în Partidul Comunist Român, detașament de avangardă al clasei muncitoare din România”.

VICTOR NIȚA ■

din convingerea că noi, comunistii din Variaș, trebuie să fim în primele rînduri aici și pretutindeni unde se dă lupta pentru o viață mai bună, pentru o Românie multilateral dezvoltată. Cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu mi-a înmînat Ordinul Muncii, mi-a spus că aștepta de la noi producții și mai mari, că trebuie să dăm țării mai mult griu, mai mult porumb. Eram emoționat, dar de auzit, am auzit bine, așa că acum ne gîndim la peste 8000 kg boabe la hectar, iar la griu 6000. Numai să plouă, pe aici, pe la noi n-a plouat cam de multșor, ia uite, griul, sîracul, ce frumos e, suferă.

Covorul verde de griu răsărit la două palme deasupra pămîntului tremură în bătaia vîntului și prîvit prin ochii brusca întristați ai lui Ion Ageu pare într-adevăr că se chinuie în arșița soarelui, răsucindu-și foile după o ploaie care întîrzie să-l răcorească. Pe cer scame de nori plutesc departe de brazde. Directorul trîntește ușa G.A.Z.-ului, oricît se ascunde, este nemulțumit de neputința aceasta veche a cîmpului de a înfrînta dușmănia secetei, ori cruzimea pietrei.

Acum doi ani, îmi va povesti soția lui, cînd ne-a lovit piatra recolta, n-a dormit toată noaptea, a stat la geam, ieșea în curte și mai că nu plîngea de neceaz.

Eh, zice Ion Ageu, tata a fost țărăn și mie tot țărăn mi-a plăcut să fiu. Așa că atunci cînd e de bucurat, ne bucurăm, iar cînd e de suferit, suferim. Aici, la

„Cea mai însemnată izbîndă este că azi la „Mecanica” — Sibiu sîntem cu toții convinși că întreprinderea noastră poate deveni una model”

— În cei 11 ani de cînd sînt la „Mecanica” am condus unele compartimente tehnice ale întreprinderii, deci aveam o experiență de conducere. Însă vedeți, problemele fabricii îmi apăreau acum altfel, într-o altă lumină, în alte dimensiuni. Era nevoie de o privire de ansamblu, lucram doar cu atîția oameni, mă confruntam și cu problemele lor, nu numai cu cele ale întreprinderii.

Valeriu Deac are 35 de ani, de 12 ani este inginer mecanic, în 1975 și-a susținut teza de doctorat, și tot în același an, la 1 iunie, a fost numit director al întreprinderii „Mecanica” din Sibiu. Poate era normal să încep aceste rînduri prin a-i menționa mai întîi funcția, păstrînd un ton protocolar și poate distanțat convenită în astfel de cazuri. Dar omul refuză morga și protocolul funcției. „Este vorba de o funcție și nu de o meserie, îmi spunea el. În postul acesta, după părerea mea, nu trebuie să rămii mai mult de cinci, hai zece ani, pentru că se încălzește „scaunul” și devine apoi un loc călduț.”

— În urmă cu 4-5 ani întreprinderea trebuia să asimileze în fabricație utilaje pentru prelucrarea maselor plastice. Se acționase însă timid, prea timid, pentru că noi în 1976 trebuia să livrăm utilaje care să asigure o producție de miliarde de lei anual, utilaje pînă nu demult importate. Deci sîntem în al doispzezecelea ceas. Era problema tuturor, nu doar a conducerii. Am analizat-o într-un cadru larg, adevărate dezbateri, am ales propunerile cele mai bune. La început forurile de resort, ministerul și centrala, nu s-au lăsat ușor convinse, am insistat, au venit oamenii, au văzut cum stau lucrurile și ne-au dat dreptate pînă la urmă.

— Era singura problemă majoră cu care v-ați confruntat în acest început, deloc liniștit?

— Bineînțeles că nu, dar nici de rezolvări spectaculoase nu putem vorbi. Planul

noi, priviți, pămîntul e plin, noi îi dăm tot ce trebuie, îl îngrijim, semănăm și așteptăm. Dar vine un necaz, piatra, seceea sau altceva căruia nu-i facem față și ni se rupe inima ca de-un copil de-al nostru cînd îl vedem sfîrtecat sau crăpat de arșiță, mie nu mi-e rușine să spun că aproape îmi simt lacrimile cum se duc în colțul ochiului.

Oricît ar părea de curios pentru un ora atît de îndrăgostit de pămînt, Ion Ageu, deși nu se dă pe 10 agronomi, este de profesie zootehnician, profesie indicată pe diploma sa de absolvent al Facultății de zootehnie din Timișoara în 1957. Un scurt istoric care să explice viața sa exemplară se impune. După 3 ani în care pășunile argeșene l-au făcut să-și exercite meseria sa inițială, vine la G.A.S. Variaș, pe atunci o unitate mică, dar cu rezultate atît de bune, încît în 1961 primește, prima între toate unitățile G.A.S. din țară, Ordinul Muncii clasa I. În 1962 este numit director, treptat, întreprinderea crește, își adaugă alte unități, însumînd astăzi peste 6000 ha, circa 20000 de porci și 2000 de vaci. De-a lungul anilor, datorită, cum ne spune Ion Ageu, oamenilor de aici, români, sîrbi și germani, harnici, cu dragoste de muncă, gospodari, dar cum spun cei de aici și datorită chiar lui Ion Ageu, I.A.S. Variaș primește mai multe distincții, de la Steagul de frunză pe țară din 1963 la Ordinul Muncii clasa I în 1972 pentru producția de porumb și soia, Medalia de aur Secera și Ciocanul și titlul de Erou al Muncii Socialiste (1974) și, în sfîrșit, din nou Steagul și Ordinul Muncii clasa I în acest an pentru producția din 1975.

— Dar dumneavoastră, întreb, dumneavoastră, Ion Ageu, ce-ați primit?

— În 1964 Ordinul Muncii clasa III-a, în 1974 Meritul agricol clasa II-a și medalia. N-am umblat niciodată cu pieptul scos înainte, nici n-am avut timp să mă plimb, uite, vino între 15 iulie-15 august sau în noiembrie, cînd sînt mai liniștit, dacă vrei să mă întreb de mine.

Acasă la Ion Ageu aflăm cît de greu este să fii parte din familia lui, să uiți să-l vezi cînd vine și pleacă de-acasă, dimineața la 5, noaptea la 9-10, să înțelegi grija lui, stînjenoare în concediu, (12 zile la mare, atît, an de an), pentru gospodăria în fruntea căreia este, nerăbdarea cu care cere legătura telefonică dis-de-dimineață, ca să știe ce s-a întîmplat, ce poate să se întîmple la locul său de muncă din care lipsește vremelnice.

— Am un colectiv de conducere bun, sîntem de mulți ani împreună, oricînd unul din ei poate să mă înlocuiască, dar eu așa înțeleg: de răspuns, se răspunde în ordine, pornind de la mine, nu de la altcineva.

Ion Ageu nu inventează cuvînte, vorbește repede, cu credință. El este, cum crede, un om și foarte rău, dar și foarte bun. Rău cu cine nu-și vede de treabă, bun cu ceilalți.

IULIAN NEACȘU ■

Omul care crede că pămîntul tot este o piine

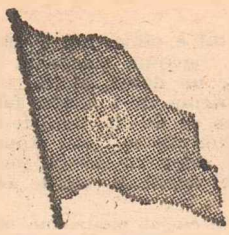
Ion Ageu va implini anul acesta 44 de ani, vîrstă la care mulți dintre noi începem să ne interesăm de sănătatea noastră și a altora, cît și de mersul pe jos. În ceea ce îl privește însă pe Ion Ageu vîrsta nu i se simte deloc, mai ales că dînsul pare să n-o ia deloc în seamă, scuturîndu-și trupul voinic ori de cîte ori cineva vrea să-i amintească de ea, iar de mers, merge, slavă domnului, toată ziua cutreierînd „biroul” care măsoară exact cît pămîntul întreprinderii agricole de stat Variaș, întreprindere în fruntea căreia se află de mai bine de 15 ani. Scaunul său de șef, spre deosebire de altele bătute în cuie, la umbră, este un G.A.Z. care a leargă pe drumurile I.A.S.-ului de dimineață pînă seara și oamenii au ajuns să-l cunoască atît de bine, încît, atunci cînd îl vîd, li se mai întîmplă uneori să confunde șoferul cu directorul și să creadă că ochiul scrutător al celui din urmă n-are pic de odihnă.

În birou, zice, n-am ce să caut, decît

numai în cazuri speciale. Producția mea e pe cîmp și în grajdurile sectorului zootehnic, acolo sînt și eu. Mai aud de unii, directori ca și mine, care trec de două-trei ori pe an pe afară, mă cruceș și mă-ntreb: pîi de unde să știe ei ce trebuie, ce lipsește, cum merge recolta, cum fată vacile? Din ce le spune unul și altul, că așa și așa, pe hirtie? Și pe urmă tot ei se miră că nu le merge treaba, că n-au rezultate, și una, două, dau vina ba pe pămînt, ba pe tractoare, ba pe vaci că n-au lapte! Dar parca toți înțeleg?

L-am cunoscut pe Ion Ageu cînd abia se întorsesse de la București unde primise, în numele unității, Ordinul Muncii clasa I și Steagul de frunză în întrecerea socialistă pe ramură. Pentru a treia oară!

Steagul rămîne la noi definitiv, am fi putut să-l luăm cu un an în urmă. De fapt, vă spun, ne gîndim și la steagul nou, doar tot noi am lansat chemarea la întrecere pe țară. Este o chemare născută

PARTIDUL

Chezaș al tuturor euceririlor noastre revoluționare

Patrioți și revoluționari

Inima, soarele și cerul sînt cele trei culori aprinse deasupra frunților noastre, încă de cînd ne naștem aici, în vatră românească. Sînt cele trei cuvinte cu care începe istoria unui popor care a iubit dintotdeauna omnia, libertatea și pacea și care și-a ținut între asprimi și lacrimi vremenice propriul său destin suveran. De aceea, a-ți iubi astăzi țara înseamnă mai mult decît cuvintele frumoase pe care i le poți spune, dacă știi totuși atîtea cuvinte cîte merită ea. Țara înseamnă și viața pe care i-o poți dărui, faptele tale menite să facă din această țară de pămînt a noastră patria însoțită în lumina căreia să-ți lacrimizeze ochii de bucurie. A te ogîndi în oglinda țării este gîndul cel mai frumos pe care îl poate avea un om născut într-o suviță de lan, ori în umbra unei grădi, fie el țărăn sau orășean, dintr-un loc sau altul cuprins între marginile de riuri ale țării, dar înainte de toate român în România socialistă. Numai cei adevărați își pot vedea chipul în însuși chipul țării, ei pot avea acest curaj al mîndriei pe care numai munca și cinstea o pot îndreptăți, pentru că ei, nu alții în locul lor, au știut dintotdeauna că țara nu este numai a celor ce sînt, ci și a celor ce au fost și vor fi, că viețile — înainte de a fi ale lor — sînt ale țării, că așa se cuvîne și că înțelegînd asta pot înțelege cu inima și mîntea că a-ți iubi țara înseamnă înainte de toate a avea o țară. Cîț am înțeles noi, cei născuți „pe un picior de plai, pe o gură de rai”, aceasta poate vedea cu ușurință oricine, dacă ochii nu-i sînt amestecați, ori în întuneric, în însăși istoria înaltă și dreaptă a României în care s-a trăit, se trăiește și se va trăi în urma acestei vechi porunci. Cîț am iubit noi patria, iar se poate vedea „cu aceeași ușurință în însăși grija pe care o purtăm astăzi înfățișării sale, o grijă lucidă, de gospodari care știu că pămîntul este bun și merită să-l calci dacă este îngrijit. Dragostea de țară nu înseamnă ploconirea leneșă în fața unui unic și increment chip al țării, ea face — și trebuie să facă — din tine și din ea tot ce este mai frumos cu putință, trebuie să învingă tot ceea ce încă ne mai împiedică să fim la înălțimea acestei iubiri unice. A-ți iubi patria nu este ceva abstract, în afara patriei și în afara ta. A-ți iubi patria înseamnă a-i îngriji pădurile, a-i limpezi apele, a o împodobi cu tot ceea ce mîntea și miniele tale pot face și, nu în ultimul rînd, a te împodobi pe tine însuși cu virtuțile cele mai alese. Între iubirea de patrie și a fi revoluționar astăzi concordanța este deplină, pentru că iubindu-i trecutul său glorios trebuie să-i făurești un prezent aoidoma, prezent care să-i asigure viitorul. Un viitor pe care îl făurim cu deplina convingere în ridicarea pe culmile tot mai înalte de progres și civilizație ale națiunii socialiste române. Un viitor pentru care noi toți, aici, răspundem. Un viitor în fața căruia nu ne întrebăm dacă avem sau nu dragoste de țară. Aceasta a fost, este și va fi întotdeauna pentru noi un răspuns.

IULIAN NEACȘU ■

Dinul simț de a avea curaj

Înainte de a fi trăsătură de caracter, curajul este o chestiune de bun simț. Curajul rezultat prin exercițiul voinței și prin penitența autoimpunerii este un curaj numai pe jumătate. Un curaj să-i spunem fizic. Curajul total se circumscrie demnității, forței morale. Hotărîrea de a construi nave românești în cea mai largă gamă de tdw-uri, ne asigură ing. Lucian Aburel, directorul ICEPRONAV din Galați, nu este urmarea entuziasmului, ci a dreptei cumpăniri. Între faptă și gînd. Între ardore și chibzuință. Corpistiții români (cei ce ridică corpul navei) fuseseră dintotdeauna printre cei mai buni din lume și au venit ultimii cinci ani. Mai exact ultimul cincinal. Un cincinal nu se confundă cu cinci ani și uneori nici cu atît. Un cincinal include o patrie și un popor și mai include idealul care însufletește acea patrie. În ultimul cincinal, constructorii navali români au înălțat în țară o altă țară, o țară care cutreleră mările și oceanele lumii, cu steagurile sus și comenzile în cale. Hunedoara e în drum spre Deva și mai e în drum spre Bombay sau Sidney sau New York. Și nu numai Hunedoara, ci o întreagă țară de orașe: Slatina, Brăila, Tulcea, Turda și așa mai departe. car-gouri de 5, 10, 15, 100 și în curînd de 150 de mii tdw. O țară care, împreună cu întregul popor, va sărbători peste două zile 55 de ani ai glorioșului ei partid.

Cînd se afla în Japonia, Lucian Aburel a vizitat un vas. Un vas japonez, desigur, cu însoțitori și specialiști japonezi și muncitori japonezi care-și terminaseră lucrul și se pregăteau să plece spre ca-

sele lor, așa cum pleacă japonezii, liniștiți și ceremonios. Nava pe care o vizita fusese recent vopsită, dar vopsitorii dispăruseră de mult, pe alte nave care trebuiau vopsite. Începuse ploaia, așa cum plouă în Japonia, torențial, și atunci muncitorii aceia nu s-au mai dus acasă, deși nu-i oprise nimeni, și au rămas să apere vopseaua care nu era nici munca, nici treaba lor. Trăise o viață pe nave, fără să știe să înnoate și nu-i fusese frică, muncise și învățase în țările nordice și văzuse multe și nici unul dintre acele multe lucruri nu-l impresionase pînă într-atît încît să simtă nevoia a doua oară de a deveni constructor de nave și venise acel fapt simplu, netehnic, laic și uman, care-l amintea de un fapt asemănător petrecut pe una dintre navele de la Galați sau Giurgiu, deși putea fi la fel de bine la Drobeta-Turnu Severin sau Brăila, și simțise nevoia, nu de a deveni pentru a doua oară constructor de nave, ci de a se regăsi în țară printre navalistii lui. Și avusese din nou curaj, fiindcă, așa-i totdeauna, curajul nu este nicăieri numai curaj, ci pur și simplu bun simț. Acel bun-simț pe care-l subînțelege fiecare paragraf al Codului comunistilor și care este pentru el Cartă a curajului și a iubirii de țară.

NICOLAE CRISTACHE ■

O idee care se vede:

spiritul muncitoresc

Ce-i Vasluiul știe oricine. Ce poate să fie în anul 1965 un tîrg cu nici 20.000 de locuitori? Ce poate să fie altceva Vasluiul decît tîrgul moldovean bun de zis pe nume mai ales în zilele de cînstire a istoriei noastre vechi? Ce lucru nou poate să-ți spună ție, om al Bucureștiului și al celorlalte multe orașe mici și mari ale țării, o urbe blajină din inima moldo-comă a dealurilor Moldovei? Și, iată cum se petrece miracolul să vezi într-o bună zi cum nu seamănă acest oraș cu tîrgul lecturilor tale școlare. Neasemănarea se întîmplă abia de zece ani, dar acești zece ani sînt atît de strașnici încît orașul Vaslui, deși e tot moldovean și cu oameni tare cumsecade, seamănă în jumătatea lui nouă cu acele orașe clare, maiestuoase și solare pe care parcă le-ai mai văzut prin niste elegante reviste de arhitectură de pe aiurea. În urmă cu zece ani, prin urmare, a început la Vaslui construcția primei întreprinderi cu adevărat importante, nu numai în tîrg, ci și în județ. Întreprinderea de confecții. Din cele 1.700 de femei angajate atunci să lucreze în industrie știau ceva meserie numai 1%. Mai exact spus, 17. Vedeti, aceasta ar fi latura comică a statisticilor. Cum poți pune baza industriei de confecții într-un oraș cu abia 17 femei, care au lucrat cu mașina de cusut doar pentru ale casei? În 1976 întreprinderea lucrează, pe aceeași suprafață de producție folosită însă rațional, cu un număr dublu de oameni și are drapelul de frunță pe republică în bransa confecțiilor. Mai mult: întreprinderea aceasta a îndeplinit cincinalul în 3 ani și 11 luni. Numai situații extreme și numai situații care te fac să te întreb serios dacă nu cumva e vorba de o planificare foarte îngăduitoare. Nu, planificarea spațiilor de producție și a posibilităților a fost făcută cinstit și responsabil, atîta doar că ea nu a avut cum să țină seama de toată voința de emancipare a femeii din Moldova. Și astfel, în ciuda celor mai sobre planificări are loc surpriza ca Vasluiul, bunăoară, să iasă înaintea vestitei întreprinderi de confecții din Capitală. Lucrul a fost posibil și încă în chip cît se poate de științific astfel: în fiecare zi se muncete mai bine ca în ziua precedentă. Ideea e nouă. Noutatea este că ideea asta, de cînd lumea, aici se vede. Și se vede fiindcă mai bine e făcut ca să se vadă. La Vaslui poți vedea o întreprindere în care, cercetînd secție cu secție și etaj cu etaj, nu ai nici un moment senzația că tu, om venit din afara profesiei, ai ști să pui mai bine lucrurile la punct. Senzație pe care, la drept vorbind, se întîmplă s-o trăiești uneori chiar și în locuri cu firmă mare.

TUDOR OCTAVIAN ■

Noul umanism

Îmi revin în memorie cuvinte răspicat rostite de secretarul general al partidului la tribuna forumului comunistilor români — Congresul al XI-lea: „...crearea unui nou umanism, care pune pe prim plan omul și totodată îmbină interesele particulare cu cele ale întregii societăți, asigură bunăstarea și fericirea fiecăruia, odată cu a întregului popor”.

Cine creează acest nou umanism socialist, dacă nu noi, comunistii acestei noi societăți? Răspunsul se află în noi, oamenii acestui pămînt.

Îngăduiți reporterului să noteze, din memorie, cîteva secvențe de viață și

muncă unde eroi de o clipă, fără a se vrea eroi, au fost oameni care, alături de nume și prenume, adăugau modest „sintem comunisti!”

...Constanța. Și era 20 martie 1975. Ora 11,30. După 18 luni, cîte trecuseră de la montarea în doc a primului bloc de secție, „nava amiral” a flotei noastre comerciale — primul mineralier de 55.000 tdw — simbolic denumit „Tomis” și purtînd înscris la pupă numele „portului mamă” — Constanța, era îmbrățișată de apa Mării cea Mare. Lîngă mine, un om, pe care-l cunoscușem cu ani în urmă, constructor de nave, visa cu ochii pierduți în largul zării. Se gîndea poate la viitoarele nave de mare tonaj, ori la primul drum al navei atunci botezată de valuri. Și șoptea: „În doc, mi se părea un pescăruș prăvălit peste cremene — stînci, căutîndu-și la marginea mării dorul de ducă. Oamenii l-au ajutat să zboare. Se unduie acum pe zvircoliri de ape, lăsînd în urmă, val după val, creste înspumate...” Siluetă masivă, față aspră, mîini bătucite de muncă. Și gînduri de poet. Acesta este Vasile Vatră, brigadierul unei formații de navalisti. După nume, prenume și profesie, a adăugat: „sînt comunist!”

...Giurgiu. O zi de sfîrșit de octombrie. Se insera. Bătea un vînt rece. Uscat. Pătrunzător. Doi oameni probăluiau, cu un capăt de șipcă, sondînd adîncimea unor ochiuri de apă. Dunărea își infiltrase apele crescute temporar peste limitele normale în incinta întreprinderii de prefabricate din beton. Cei doi oameni, al căror gest, atunci, pe loc, mi s-a părut exagerat și-au spus numele și prenumele: Martin Gabriel, Adrian Croitoru. Și au adăugat: „sintem comunisti!” Aveam să aflu mai tîrziu — erau directorul și respectiv secretarul de partid. Gestul lor și-a găsit explicație firească: „...în calitate de conducători ai întreprinderii trebuie să știm cît de primejdioase pot deveni aceste infiltrații. Să luăm măsuri preventive în interesul colectivului, care trebuie să-și continue munca în condiții bune, să-și realizeze normele de plan, să-și asigure partea de retribuție corespunzătoare...”

De ce am redat aceste două secvențe de viață și muncă?

Pentru că pe acest pămînt românesc tot ceea ce poporul creează prin munca sa și aparține în întregime. Pentru că în România socialistă omul este constructor și deopotrivă produs al noii societăți.

DECEBAL ȚOCA ■

Vocația antifascistă, profund democratică, a comunistilor

55 de ani de existență a Partidului Comunist Român, acordare a inimii și conștiinței la spiritualitatea, nevoile și sensurile acestui neam. Sigur că da, nici atunci și nici mai înainte noțiuni ca „patriotism”, „țară”, „libertate”, „demnitate” nu se auzeau prima oară. Important cu adevărat a fost faptul că oamenii aceia — primii comunisti ai neamului românesc — au iubit lupta și au ales de partea lor libertatea de a lupta. Încă de la înființarea sa, Partidul Comunist Român a înțeles să lupte concret, hotărît, împotriva formelor de exploatare, împotriva a tot ceea ce se opunea gîndirii, spiritului și demnității omenești. Împotriva a tot ce se opunea vieții.

Fascizarea țării, în perioada aceea un proces evolutiv, nu a însemnat altceva decît apogeul politicii antinaționale „a conducătorilor ei de atunci. Sigur că da, fascism înseamnă ceea stare în care ideile mor înainte de a se naște, ceea stare în care conștiința omului simte, parcă, nevoia, ca scribită, să devină altceva, dar mai înseamnă lucruri concrete, revoltător de concrete. Astfel, urmare a izolării internaționale a României, a lipsei de unitate a forțelor sale democratice, a fost ușurată impunerea Dictatului de la Viena. În acest fel integritatea teritorială a patriei era grav și dureros amenințată. Reușitele parțiale la începutul luptei împotriva fascizării țării — acțiunile unite ale forțelor democratice soldate cu succes în alegerile parțiale din 1936, precum și marea demonstrație antifascistă și anti-

războinică de la 1 Mai 1939 — ca și aceea totală — actul de la 23 August 1944 — situează Partidul Comunist Român în fruntea forțelor care au luptat pentru binele țării.

Lupta pentru libertate începe cu lupta împotriva aceluia care o sugrumă. Partidul nostru a înțeles că libertatea nu este sugrumată doar de un principiu sau doar de o carte, ci de niște oameni și nu oricum, ci înarmați cu uneltele cumplite ale morții. Luptînd împotriva fasciștilor și împotriva fascizării țării, Partidul Comunist Român a dovedit se-met și robust că dintre toate cărțile de filozofie și istorie una îi este scumpă și cunoscută — pămîntul numit România. Simțul exact al istoriei, pe care putem să-l numim fără teamă patriotism desăvîrșit, a fost sensul luptei comunistilor împotriva fascizării țării. Și nu numai sensul, ci și lupta însăși. Aspră, plină de eroism, cu sacrificii. Prin lupta împotriva fascizării țării — capitol de excepțională importanță în activitatea sa — Partidul Comunist Român s-a legitimat în fața întregii națiuni ca stîndardul viu al istoriei patriei, ca singura forță capabilă să ciștiște lupta cu dușmanii vieții.

În multe zile ale existenței sale deci, Partidul Comunist Român și-a trimis la luptă fiii săi de frunte și de rînd și nu de puține ori din ei s-au recrutat eroii. În rîndul eroilor neamului, acela pe numele său Partidul Comunist Român ocupă un loc pe care-l legitimează conștiința și-l cheamă la ceas de aniversări inima.

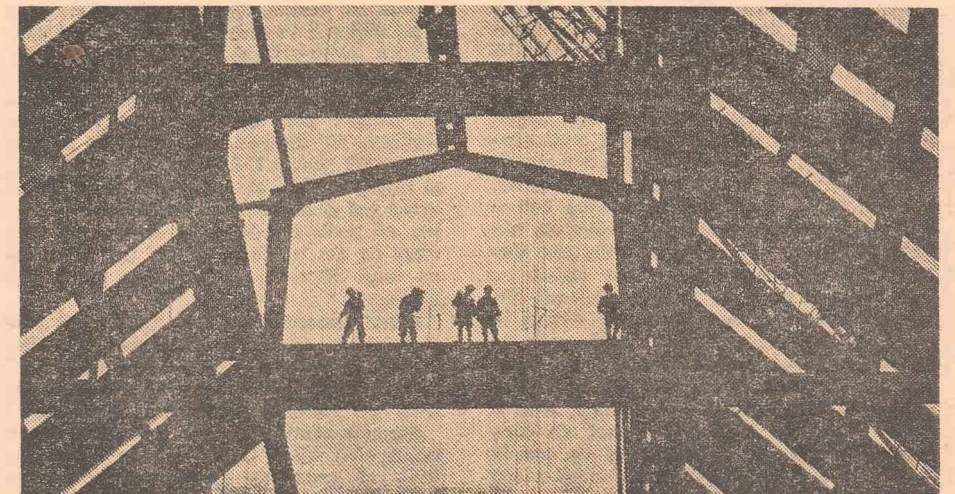
EUGEN SECELEANU ■

Implicații în istoria planetei

Pentru milioane de oameni al acestei planete, pentru oameni, dintre care, unii, poate că nu ne cunosc chiar foarte bine — poate că nu știu, exact, cîți sîntem, ce culoare au ochii noștri — numele României, al comunistilor români, al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt sinonime cu încrederea neabătută în cauza păcii; cu certitudinea că pentru noi, cei de aici, înținea, nu numai a noastră, ci a tuturor celor cu care ne este dat să împărțim pămîntul și veacul, constituie una dintre rațiunile esențiale ale existenței. Contemporanii noștri de bună credință știu — numeroasele mărturii o dovedesc — că grija României, țară socialistă, pentru destinul atît de frămîntat al Europei, al continentului și al lumii, nu este emanația unei generozități speculative ori a unei politici de conjunctură, ci expresia convingerii profunde și angajante că fiecare țară, mare, mică sau mijlocie, are partea ei de răspundere în apărarea păcii și securității. Sînt binecunoscute inițiativele românești menite să apere interesele destinderii, păcii și colaborării, reafirmate cu prilejul tuturor confruntărilor internaționale. Istoria, cea care se scrie sub ochii noștri, le-a confirmat adevărul, luciditatea. De mai mulți ani, țara noastră militază și avansează propuneri concrete, privind dezvoltarea bilaterală și multilaterală a raporturilor dintre statele balcanice, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii și colaborării, lipsită de arme nucleare. Și iată, nu de mult, la Atena, Reuniunea privind cooperarea economică și tehnică multilaterală în Balcani — prima, de acest fel, de la război încoace — a consemnat posibilitățile reale de concurență între statele balcanice, de edificare a unui climat din care să dispară incordarea, teama, în favoarea încrederii și a colaborării constructive.

De o amplă rezonanță internațională, Declarația „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale”, difuzată la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite (1975), adevărat punct de referință al documentelor teoretice contemporane, sintetizează magistral concepția Partidului Comunist Român asupra căilor care pot duce la întemeierea unei autentice noi ordini. Ea nu poate fi rezultatul unor dorințe vagi, oricît de insistente ar fi ele afirmate, ci al măsurilor responsabile de asigurare a unei dezvoltări stabile și armonioase a întregii economii mondiale, condiție sine qua non a creării unei baze trainice a păcii. Se află, în toate aceste propuneri, o mărturie emoționantă a discernămîntului și înțelepciunii cu care comunistii români știu să se angajeze în fața istoriei pe care niciodată nu a contemplat-o, ci în ale cărei rosturi s-au implicat cu toată ființa.

MAGDA MIHAILESCU ■

PARTIDUL

Suflet din sufletul neamului

Pentru o tinerete liberă și responsabilă

Tineretul României acestui an — fiul triumfului luptei Partidului Comunist — are de partea sa mari și nenumărate șanse și una dintre ele este șansa muncii. Căci la capătul muncii desfășurate între hotarele acestui pământ stau libertatea, demnitatea, viața potrivită marilor neînștiti — așa cum de fapt trebuie să fie toți tinerii. Mereu lucizi de faptul că totul le aparține, că doar de ei depinde să aibă un rol decisiv, să fie cu adevărat prezentul și viitorul țării.

Tineretul nostru are dreptul să-și asume mari răspunderi, are dreptul să fie el însuși. Are deci dreptul să-și facă din consolidarea României socialiste un statut liber și demn de viață și de muncă.

Simt nevoia, tinăr fiind, ca în orice rind pe care-l scriu despre modul nostru de a fi și de a gândi să așez cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite la adunarea solemnă din Capitală în ziua de 7 mai 1971 cu prilejul Semicentenarului glorios al Partidului Comunist Român: „A intrat în obișnuință să vorbim despre partid ca despre o noțiune generală, idealizându-l. Citeodată uităm însă că de fapt, partidul sint oamenii, istoria sa este istoria oamenilor, conștiința lui este conștiința oamenilor. Putem spune cu deplină temei: partidul sintem noi, membrii săi, reprezentanții poporului. El nu este nici mai bun, nici mai rău decât sintem noi, clarviziunea sa este clarviziunea colectivă a membrilor săi, a conducerii sale”.

Nu ne-a intrat oare în obișnuință să vorbim despre tineret și tinerete ca și când nu am vorbi despre noi înșine? Nu ne-a intrat oare în obișnuință să credem că sintem tineri oricum? Oare nu credem, folosind des cuvântul „tineret” ca alții au sarcina de a fi mereu tineri? Nu ne-am îndepărtat, oare, în acest fel de idealuri, adevăratei tinereti? Iată întrebări care trebuie să ne ardă conștiințele. Iată temeuri pentru a fi cu adevărat tineri într-o țară tină. Iată cum înțeleg să ne începem tineretea revoluționară, aceea a faptelor și, fără îndoială, și a vorbelor calde și exacte, lucide și avinate. Este în mic, o pledoarie pentru o tinerete liberă și responsabilă.

EUGEN SECELEANU ■

Șansa unei generații

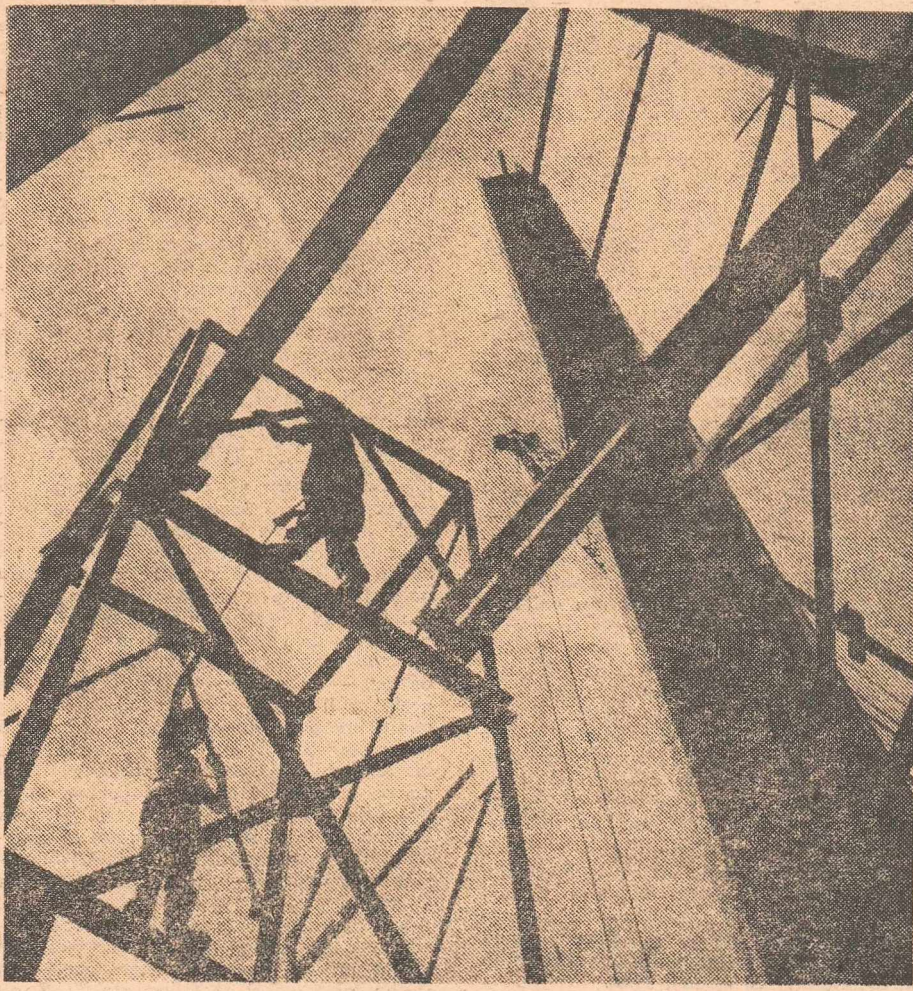
Îi văd ea astăzi pe copilul de acum treizeci de ani. O mină de om. Cel mai mic, cel mai slab, cel mai blond și cel mai sărac băiat din clasă. Pe deasupra, suspect de o boală de inimă. Pornea în viață cu șanse minime. Pierdut în fundul clasei. Aurel apărea în fața ei doar la serbări sau cu alte prilejuri când se spuneau poezii. Atunci devenea pentru câteva ceasuri primul. Pentru că era cel mai bun recitator al clasei. Trăia ca nimeni altul poeziile, era tot o flacără și în clipele acelea colegul nostru cel mic și palid și trăgându-și sufletul când urca scările, în clipele acelea când recita ni se părea mare, și puternic, și exemplar, și-l admiram. Era, ne dădeam cu toții seama, o contradicție și o luptă între ființa celui băiat și flacăra ce ardea în el. Cine pe cine avea să învingă?

Au urmat liceul, facultatea. Până la absolvirea ei, deci până la vârsta de 22 de ani, a locuit și a învățat în aceeași cameră cu părinții lui. Pe aceeași masă lucra tatăl, pe aceeași masă mîncău cu toții, pe aceeași masă își făcea lecțiile și mai apoi proiectele la Politehnică. La aceeași masă dădea meditații colegilor mai slabi la învățătură. Notez o măturisire, aflată mult mai tirziu, peste ani. „Cînd ne-am cumpărat un difuzor și am auzit prima melodie în camera noastră, am sărit în sus un metru. Evenimentul — așa e, acesta a fost un eveniment în viața mea! — s-a produs cînd aveam 19 ani”.

După absolvirea facultății, destinul inginerului Aurel Brăgaru se înscrie pe orbita marilor realizări. Cadru didactic la Politehnică, cercetător cu vocație, muncind cu pasiune pe tărîmul tehnologiilor mașinilor, comunistul Aurel Brăgaru obține câteva performanțe tehnice, între care DISROM-ul, sistem și metodă pentru optimizarea dispozitivelor pentru mașinile, capătă recunoașterea unanimă, fiind apreciat de însuși președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „A fost, măturiseste azi conferențiarul universitar Aurel Brăgaru, momentul cel mai fericit din viața mea, vorbele pe care le-a rostit cu acel prilej secretarul general al partidului însemnînd incununarea vieții mele de fiu al acestui pământ, de comunist român”.

L-am întrebat pe Aurel Brăgaru care consideră că a fost șansa lui în viață? Mi-a răspuns pe loc, aproape fără să se gîndească: șansa mea a fost și este țara mea, partidul meu!

MARIUS POPESCU ■

Azi hotărim cum vom orăta muncă

Umblam de curînd pe teneșarul dig, pe acel fantastic piept de pămînt care îngunche Dunărea pe mai bine de 156 de km — atît insuma perimetrul Insulei Mari a Brațel — pe care insularii îl apăraseră de atîtea ori cu cazănă, eroism și cu sacrificiu. Căutam să-mi domolesc pașii după mersul potolit de ani al unui unchi, om în pieptul căruia se mai aud ecourile a două războaie mondiale și care acum, la vârsta senectutii sale, se deprindea mai greu cu un gînd: cu sistematizarea comunei în care trăiește de peste 80 de ani. „Tu zici că-o să fie mai bine? mă întrebă; mai bine dacă bîndocienii și tăcâienii și nedocienii și ceilalți de prin celelalte sate mai mici o să-și dărîme casele și o să vină aici, la noi, la Mărașu? O să trăim aici clăie peste grămadă. Și oare cum crezi tu că o să se obișnuiască bălăreții în bloc? O să-l rabde inima crezi să nu-și urce sapa în apartament?”

M-am așezat cu uncheșul pe dig, nu ca să-i țin o lecție de sistematizare, ci pentru că începusem să simt nevoia acută de comunicare cu el, dorința sinceră de a-i împărtăși cite ceva despre această importantă acțiune a partidului și statului nostru, care are drept scop organizarea mai chibzuită a acestui pămînt pe care trăiește țara, construirea unor locuințe mai funcționale și mai durabile, echiparea așezărilor cu dotări social-culturale, cu lucrări tehnico-edilitare, cu drumuri moderne. Nu, casele nu vor fi distruse, cum credea unchiul meu, peste noapte, așezările nu vor fi „șterse” cu buldozerile de pe vetrele lor. Se va proceda mai înțelept. Tinerii care își vor întemeia familiile vor fi orientați să-și construiască locuințe în localitățile care se vor dezvolta. Gruparea populației rurale în aceste centre va face ca lot mai mulți locuitori ai satelor să simtă binefacerile sistematizării care în ultimă instanță înseamnă civilizație. Nu, sateanul, din oricare zonă a țării ar fi el, nu va simți nevoia să-și suie sapa în apartament, pentru că printre efectele mai apropiate sau mai îndepărtate, pe care le vizează sistematizarea, sint formarea unei conștiințe a oamenilor, dezvoltarea interesului lor pentru igienă, dezvoltarea spiritului lor de ordine și disciplină, de conviețuire civilizată în societate.

Nici tradițiile nu vor fi distruse, pentru că prezentarea schițelor de sistematizare a reședințelor de județ, a centrelor urbane și rurale mai importante, în ideea conducerii de partid și de stat, discuțiile fructuoase de anul trecut au dat posibilitatea conturării mai clare a căilor de păstrare a caracterului și personalității orașelor și comunelor noastre, în ideea împlinirii construcțiilor noi cu operații de conservare a specificului tradițional, a arhitecturii românești tradiționale. Realizarea importantului volum de locuințe noi va merge mină în mină cu preocuparea pentru găsirea unor tipuri inedite, cu eficiență și confort sporit.

Acest proces, căutam să-i explic uncheșului meu, care, începusem să înțeleg

că mă iscodea spre mai depina să convingere, nu se va împlini cit ai bate din palme. În cincinalul pe care-l înfăptuim acum, în fiecare județ al țării se vor dezvolta 2-3 localități rurale, reședință de comună, ca sate model. În spiritul documentelor de partid, aceste puternice transformări ale cadrului material de viață se vor face într-o continuitate firească a tot ceea ce este propriu poporului nostru și trecutului său, specific culturii, sensibilității și aspirațiilor românilor, a tot ceea ce ne-a personalizat de-a lungul îndelungatei existențe pe aceste pămînturi. Așadar, toate aceste transformări înnoitoare ale satului românesc de azi și de mâine vor duce în final la o ridicare „calitativă” a vieții. Termenul a început să circule pentru că a început să exprime o realitate, și, credem noi, că insumă în el întreaga luptă de modelare a ființei umane. Vedeti, aceste gînduri le înțelega mai greu uncheșul meu, Dumitru Cristea, om în pieptul căruia se mai aud și acum ecourile a două războaie mondiale.

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

Agricultura nouă și cheile

sufletului

În urmă cu mai mulți ani, a fost luată inițiativa de a se pune cele câteva C.A.P.-uri mai slabe din județul Timiș sub îndrumarea unor specialiști, a unor cadre didactice de la Institutul agronomic din Timișoara. Profesorului Cristache V. Oprea, șeful catedrei de pedologie, i-a revenit să răspundă de C.A.P.-ul Dinaș.

Se făcea greu, altădată, agricultura aici, și nu din cauza oamenilor. Profesorul a înțeles repede acest lucru și a contat pe oamenii din Dinaș, care au înțeles și ei, la rîndul lor, că el le poate fi un prieten și un sfătuitor de nădejde, cu atît mai mult cu cit aflaseră că este de fel dintr-un sat de pe lîngă Medgidia unde, la fel, înainte, munca pămîntului a fost un adevărat chin pentru oameni. Acolo nu era apă, aici a fost prea multă. Din cele 3000 de hectare ale C.A.P.-ului, 1000 au fost lăcoviști, iar 1500 sărături. Doar 500 de hectare erau pămînt bun, fertil. Profesorul venea tocmai ca să îndrepte această situație, să-i ajute pe oameni să-și recapete propriul lor pămînt. Și au reușit, împreună, de-a lungul a mai multor ani de trudă, pe parcursul cărora dinieșenii au transformat pămînturile lor într-un imens laborator. „Atît de mult m-au întreat, ca niște copii, de ce și cum, pînă m-au descusut complet”, zice profesorul.

Producțiile obținute vorbesc singure despre calitatea pămîntului de la Dinaș: de la 6-700 kilograme de griu la hectar, la peste 4000; la porumb, de la 1000 de kilograme la peste 6000. Insumînd „miracolele” redresării C.A.P.-ului din Dinaș, notăm un indicator sintetic: ereșterea aproape matematică, an de an, a producției globale a acestui C.A.P., cu circa 25 la sută! Și nu mai miră astăzi pe nimeni că, pentru merite excepționale în realizarea unor producții agricole, C.A.P.-ul

Dinaș a fost pînă acum distins de două ori cu Ordinul Muncii clasa I.

Profesorul Cristache V. Oprea are 71 de ani. Inger agronom, ca absolvent al fostei Academii de înalte studii agronomice din București, și-a luat, tot la București, licența în științe naturale. Au urmat, de-a lungul anilor, licența în geologie la Sorbona, specializarea, tot în geologie, la Londra, doctoratul în pedologie la Viena. Este cadru universitar de 47 de ani. Doctorul docent în științe și profesor universitar emerit Cristache V. Oprea este astăzi membru al Societății internaționale de pedologie cu sediul la Amsterdam, vicepreședinte al Federației europene pentru păstrarea și îmbunătățirea mediului ambiant, cu sediul la Basel, membru al grupului de experți din cadrul F.A.O. pentru problema soluțiilor săraturate. Avînd atîtea funcții și obligații, profesorul își găsește însă timp și pentru Dinaș. Și nu în trecut, ci aproape zilnic. Dealtfel, la dispoziția sa stă în permanență un autoturism Dacia-1300 al C.A.P.-ului Dinaș, și profesorul vine zilnic în sat. „Dacă nu mă duc măcar o dată la două-trei zile acolo — spune — nu mă simt bine”.

Și adaugă, cumpănind cuvintele, încet, bătrinește, parcă dintr-o fereală de a nu exagera dar și din grija de a fi înțeles exact în ceea ce a vroit să spună „Dacă m-aș fi dus să văd doar cum au arat și au semănat, sau dacă le-aș fi vorbit frumos și teoretic despre necesitatea introducerii noului în agricultură, n-aș fi făcut nimic. Așa, am încercat să facem împreună agricultură, iată că am și reușit, dar n-am uitat să ne predăm nu numai cunoștințele ci și cheile sufletului”.

DUMITRU ELIADE ■

Ideile unității naționale, independenței și suveranității patriei — permanențe ale istoriei noastre

Scriș cu litere încărcate de istorie, Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism degajă, printre marile sale idei, pe acelea ale luptei necurmte a poporului pentru unitate, independență și suveranitatea patriei noastre.

Așa cum arată în cuvîntul înainte al strălucitorului document tovarășul Nicolae Ceaușescu — în numele comisiei de redactare a Programului Partidului Comunist Român — „Programul face o retrospectivă sintetică a existenței de două milenii a poporului nostru, reliefînd — în spiritul socialismului științific — rolul maselor largi populare în lupta îndelungată și grea pentru progres social, împotriva exploatării și asuprii sociale și naționale, a dominației străine, pentru apărarea ființei sale, a libertății și neatinării, pentru o viață mai bună, mai demnă”.

În chip firesc, Programul urmărește aceste idei pe firul istoriei, începînd cu momentul semnării actului de naștere al poporului român. Timp de secole — citim în document — poporul român a trebuit să ducă o luptă îndrîjită și necurmată pentru a-și păstra ființa, pentru a-și asigura independența pe teritoriul în care s-a născut și s-a dezvoltat, în ciuda tuturor vicisitudinilor istorice.

Poporul român și-a conservat ființa sa, a apărât secole la rînd autonomia statelor feudale pe care și le-a făurit pentru a putea rezista mai bine în lupta cu marile imperii ale vremii.

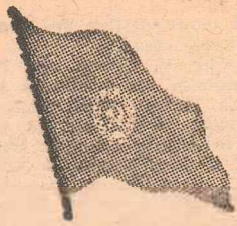
În întregul nostru ev mediu țărănimea a avut un rol deosebit în viața țărîlor românești, reprezentînd nu numai forța socială principală a dezvoltării economico-sociale, ci și factorul militar hotărîtor în bătăliile pe care poporul a trebuit să le ducă pentru apărarea entității naționale, a integrității patriei, a dreptului său sacru de a trăi liber.

Pe drept cuvînt se poate spune că întreaga istorie a poporului român se înfățișează ca istoria unor necontenite lupte de clasă, a bătăliilor purtate de masele populare pentru libertate și dreptate socială, pentru apărarea ființei naționale și neatinarea, pentru progres și civilizație. Dealtfel, încă de la apariția primelor formațiuni statale românești, luptele maselor populare împotriva exploatării feudale au fost strîns împletite cu luptele împotriva dominației străine. Această particularitate specifică și-a pus amprenta asupra întregii evoluții sociale a României, asupra felului de a fi și de a gândi al poporului nostru, asupra însuși destinului său istoric, caracterizat prin luptă hotărîtă, plină de sacrificii pentru libertate și unitate, pentru dreptul de a fi stăpîn în propria țară.

Se cunoaște că năvălirile popoarelor migratoare, distrugerile provocate de acestea, luptele îndelungate de apărare au determinat evidente rămîineri în urmă în dezvoltarea forțelor de producție, în evoluția civilizației pe aceste meleaguri. Tote acestea, însă, nu au putut distruge fiin-

(Continuare în pag. 6)

Conferențiar universitar doctor GH. I. IONIȚĂ ■

PARTIDUL COMUNIȘTILOR DE OMENIE

(Urmare din pag. 5)

la poporul nostru, nu l-au putut abate din drumul său istoric obiectiv.

Exploatarea feudală a fost agravată de dominația marilor imperii vecine — indeosebi de dominația otomană — care prin războaie, prăzi și biruri au secătuit, veacuri la rând, avuția țărilor românești. Dominația străină a dus, totodată, la prelungirea în timp a orinduirii feudale, la întârzierea procesului dezvoltării societății românești care a rămas în urmă față de țările din centrul și apusul continentului unde destrămarea orinduirii feudale, trecerea la capitalism și încheierea statelor naționale s-au putut realiza cu mult înainte.

Programul partidului nostru reține în acest sens ideea că istoria României confirmă concluzia științifică marxist-leninistă după care dominația străină, stărbirea sau pierderea suveranității, a independenței afectează grav dezvoltarea economico-socială a popoarelor, evoluția generală a societății pe trepte superioare. Totodată, istoria luptelor poporului român demonstrează cu putere de convingere a faptelor adevărul fundamental că jugul asuprii străine poate frîna sau întârzi pentru un timp evoluția unui popor, dar nu poate împiedica realizarea aspirațiilor sale legitime — cucerirea libertății și unității, asigurarea progresului social, dacă el este hotărât să lupte pînă la capăt.

În termeni cu totul deosebiți, printr-o sistematică activitate de aniversare și comemorare a evenimentelor istorice din trecut, evocăm cu pioșenie, an de an, fapte eroice și figuri legendare ale luptei împotriva dominației străine, pentru independență și suveranitate. I-am avut pe Mircea cel Bătrîn și pe Ștefan cel Mare, pe Mihai Viteazul și pe alți mulți domnitori iubitori de țară și de neam, care s-au acoperit de glorie nepieritoare în luptele purtate împotriva cîmpitorilor străini, pentru unirea țărilor române, pentru cucerirea independenței de stat, pentru încheierea și desăvîrșirea formării statului național unitar român.

Abordînd, în continuare, pe firul istoriei, pagini strălucite din evoluția poporului nostru, ajungem să subliniem, în mod deosebit, că ceea ce a reprezentat țărănimea pentru istoria evului mediu, avea să reprezinte — începînd din zorii epocii moderne și permanent după aceea pînă în contem-

poraneitatea socialistă de azi — clasa muncitoare. Asupra caracterului activ, dinamic al participării ei la lupta pentru apărarea unității statale și naționale, a independenței și suveranității patriei, Programul partidului nostru insistă în mod deosebit.

Evenimente strălucitoare ale istoriei, precum revoluțiile române de la 1821 și 1848, unirea din 1859, semnificînd înfăptuirea statului național român modern și războiul de independență din 1877—1878 — ca să ne referim la cîteva dintre ele — au oferit cadrul necesar pentru cucerirea și consolidarea independenței de stat a României. Programul partidului le așază, în chip justificat, pe treptele de aur ale istoriei țării, după cum același lucru îl face cu nemuritorul an 1918, încheiat cu memoria bilul 1 decembrie, parte integrantă și moment culminant al luptei pentru desăvîrșirea formării statului național unitar român.

Este un titlu de mare mîndrie că, în mod consecvent, din 1893, cînd s-a constituit — și de mai mult timp înainte mișcarea muncitorească și socialistă —, partidul politic al clasei noastre muncitoare a ținut mereu sus steagul roșu al luptei pentru unitatea poporului, pentru independența și suveranitatea patriei, a mobilizat forțe social-politice largi, antrenîndu-le pe făgașul unor bătălii hotărîtoare ce și-au găsit nu numai justificarea în fapta istoriei dar și finalitatea cuvenită. 1 decembrie 1918 este nu numai un exemplu firesc ci și cel mai strălucitor dintre ele la care privim și azi și vom privi și miine cu adîncă emoție, cu demnitate și recunoștință, cu hotărîrea fermă de a-i urma mesajul.

Au urmat anii eroici ai luptei Partidului Comunist Român pentru apărarea și consolidarea unității, independenței și suveranității, a luptă grea purtată timp de două decenii în adîncă ilegalitate, din 1924 pînă în răsănătorul 23 August 1944.

Comuniștii au jucat efectiv rolul de catalizatori ai coaliției tuturor forțelor social-politice ale timpului în lupta împotriva fascismului intern și extern, a propagandei și acțiunii deschise revanșarde și revizioniste ținînd din exterior la independența și suveranitatea țării, la integritatea ei teritorială, la unitatea poporului român.

Cel de al doilea război mondial, cu întregul său car de suferințe și privațiuni de tot felul, nu a însemnat, pentru poporul român, în vreun fel, renunțarea la luptă ci sporirea intensității ei. În aceste împrejurări istorice — cu totul deosebite — în mod necesar și legitim, am ieșit biruitori,

ne-am eliberat pe noi și am contribuit și la eliberarea altor țări și popoare de sub jugul fascist. Victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste și lupta hotărîtoare pentru zdrobirea definitivă a Germaniei naziste au avut și au pentru istoria noastră națională rezonanțe multiple și de înaltă valoare.

Programul partidului sintetizează magistral totul în cîteva cuvinte, afirmînd că ceea ce s-a petrecut atunci a deschis calea eliberării definitive a României de sub dominația imperialistă, a năzuințelor poporului român de a fi liber și stăpîn pe bogățiile și munca sa, pe propriul său destin.

Ceea ce a urmat, într-o nouă epocă de evoluție a țării a marcat începutul unei noi istorii a patriei noastre — istoria împlinirii idealurilor de dreptate socială și națională, pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași, a cuceririi depline a independenței și suveranității naționale a României, a dreptului sacru al poporului român de a fi stăpîn în propria țară. Într-adevăr, aproape 32 de ani cîți s-au scurs de la Eliberare înseamnă tot atîția ani de luptă pentru consolidarea unității noastre, a independenței și suveranității țării. Este a realizare excepțională a acestor ani strălucitori că am ajuns cu toții la conștiința faptului că apărarea patriei — în oricare împrejurări, cit de grele ar fi ele — este și trebuie să fie opera întregului popor. Se află în această apreciere majoră, un element de gîndire fundamentală a întregului nostru partid și popor, o indicație manifestă pe care ne-a dat-o în atîtea rînduri cel mai distins bărbat al țării, secretarul general al partidului nostru, președintele Republicii Socialiste România — tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Înscriindu-se pentru totdeauna ca momente de o covîrșitoare însemnătate în istoria patriei noastre, Congresele ai IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale P.C.R. au reprezentat prin hotărîrile adoptate și prilejuri remarcabile de consolidare a independenței și suveranității, de dimensionare a viitorului nostru și în funcție de necesitatea ca acești parametri să rămîna constanți în realitatea românească. Rezultă acest lucru cu prisosință din Programul partidului, în care se subliniază în mod cu totul deosebit că „La baza relațiilor internaționale ale României vom așeza neabătut principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc”.

Rezultat firesc și edificator al traducerii

în viață a acestor principii îl constituie faptul că România întreține în prezent relații diplomatice cu 127 de state, față de 37 în 1938, iar relații economice cu peste 130 de state, față de 29 în 1938. După cum e lesne de înțeles, au apus de mult vremurile în care, cu vădită amărăciune, Nicolae Titulescu, pe cînd era ministru de externe al României, în urmă cu patru decenii, afirma la tribuna Societății Națiunilor: „Despre țara mea, domnilor, se știe prea puțin în lume și e păcat!”

În anii socialismului, România și-a cîștigat locul demn pe care și-l merită — de fapt și de drept — în viața internațională. Și toate acestea le datorăm Partidului Comunist Român, clarviziunii și perspectivei largi în care a abordat, pe coordonatele contemporaneității, toate problemele vieții interne și externe care au ținut spre întronarea realității noastre socialiste de azi și a celei comuniste de miine.

Și pentru că în anii pe care-i trăim, unitatea noastră, independența și suveranitatea națională au devenit — mai mult decît oricînd pînă acum — rațiunea noastră de a exista ca țară, ca popor, le mulțumim cu pioasă aducere aminte tuturor aceluia care, în trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat de noi, ne-au asfaltat calea spre ziua luminoasă, socialistă și comunistă de azi și de miine. Strîns uniți mai mult decît oricînd în jurul Partidului Comunist, al Comitetului său Central, al secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sîntem și vom fi participanți activi la înfăptuirea Programului partidului nostru, adoptat de cel de-al XI-lea Congres, Programul vieții noastre socialiste și comuniste.

Istoria a judecat dintotdeauna — după cum prea bine se știe — fiecare generație sau personalitate, fiecare eveniment și faptă a înaintașilor după contribuția adusă la progresul societății ale cărei interese le-au servit.

Timpul curge neîncetat și generațiile trecute, toți luptătorii pentru apărarea unității poporului și țării, pentru independența și suveranitatea ei națională se așază — în mod justificat — în fața judecării drept pe care o realizează istoria.

Toți cei care au binemeritat — și este cazul tuturor celor ce și-au consacrat întreaga viață împlinirii acestor idealuri scumpe poporului român — sînt onorați de verdictul istoriei, iar generațiile de azi și de miine, înțelegîndu-și bine rosturile și răspunzînd chemărilor manifeste ale Partidului Comunist Român, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a dezvolta, de a duce mai departe tot ceea ce a fost mai înălțător și mai eroic în trecut, vor acționa cu hotărîre și vor binemerita la rîndu-le, de-a pururi în istorie.

Conferențiar universitar doctor
GH. I. IONIȚA ■

55

(Urmare din pag. 1)

Forța aceasta ne-a adus, la capătul unor lupte eroice, în care jertfele au fost imense, în care neclintirea celor ce s-au jertfit a fost imensă, marea Victorie, cucerită prin insurecție, cucerită cu arma în mînă în fruntea maselor ridicate la luptă sub falduri roșii și tricolore, sub marea deviză a demnității și a onoarei, a libertății și a independenței, a bunăstării și a progresului. Forța aceasta ne-a adus, de-a lungul celei mai dense etape a trecerii românilor prin istorie, încoronarea domniei Muncii, prin detronarea definitivă a exploatarii, prin ridicarea omului muncitor în scaunul puterii, prin așezarea lui și a faptei lui ca simbol și ca emblemă a ceea ce sîntem, a ceea ce vrem să fim.

În toți acești 55 de ani, în toate marile și pateticele momente ale luptei pentru Victorie și pentru încoronarea Muncii, comuniștii s-au dovedit, prin întreaga lor faptă, fiii adevărați, cei mai buni, ai poporului lor și ai țării lor, oameni ai opțiunilor integrale, subscriind deschis, cu toată ființa lor, pentru idealul care luminează destinul de astăzi al României, înfruntînd riscul morții, cu curajul pe care oamenii îl au numai în clipele încercărilor supreme. Ei au făcut din încercările supreme un mod permanent de viață, ei au făcut din luptă o profesie, ei au făcut din slujirea poporului o profesie de credință, ei au fost mai mult decît niște luptători pentru o idee, ei vor rămîne mai mult decît atîți. Noi am avut, în istoria noastră, mulți și străluciți luptători pentru idei și idealuri nobile, lupta lor a fost și a rămas un exemplu al identificării cu o realitate inconfundabilă, țara, opera lor a fost și a rămas misionară. Misionarismul comuniștilor este altfel, de o altfel de calitate, nouă în peisajul nostru uman. Misionarismul lor, lupta lor pentru slujirea poporului și a unui crez — cel al umanității omului, cel al triumfului omeniei — au fost, din primele clipe, de o forță, de o intransigență, de o ardoare, de o intensitate a pasiunii și de o luciditate a dăruirii, care, așa cum se petrece cu ferveții marilor credințe, le-a modificat însăși pasta umană, conferindu-i o altă calitate, nouă, înedită, revoluționară, impresionantă și unică, în istoria și în geografia noastră spirituală, ca și un pisc.

Ce a rezultat, se vede. Celebrăm, astăzi, ziua întemeierii Partidului, apreciîndu-i întreaga însemnătate istorică, din unghiul Muncii și al Victoriei, al succeselor pe care le-am cucerit, al unei civilizații care a încolțit și crește impetuos, pe toate planurile, în economie și în cultură, în întreaga noastră construcție, în multilaterală ei dezvoltare, în afirmarea noastră independentă și creatoare sub cerul acestei lumi, în avantajele unui timp deschis, prielnic omului, prielnic democrației reale, prielnic afirmării libere a valorilor, prielnic hărniciei și cinstei, prielnic regenerării și innobilării continue a colităților, da-

rurilor și harurilor acestui popor, în lumina intransigentă dar atît de fertilă a codului etic al comuniștilor, codul de muncă și viață al națiunii noastre întregi.

Ce a rezultat, se vede. A rezultat România de azi, a rezultat glorioasa istorie, corolar al întregii noastre istorii vechi și noi, a acestui ultim deceniu, deceniul congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, etapa maximei afirmări a socialismului românesc, etapa maximei înfloriri a României socialiste. A rezultat această epocă a maturității noastre, a rezultat acest cincinal al revoluției tehnico-științifice, care dă visurilor noastre de viitor, cea mai lungă dintre bătăliile lor de pînă acum. A rezultat acest spirit nou, deschis, în viața noastră, în relațiile sociale, prin afirmarea legalității, a eticii și a echității socialiste, a disciplinei muncitorești cu iradiere egală pentru toți membrii societății, indiferent de funcții, prin neascunderea adevărilor, oricît de crude pot fi acestea, prin promovarea criticii și autocriticii, prin dezvaluirea fermă și sancționarea promptă și eficace a lipsurilor și a erorilor. A rezultat acest spirit efervescent al noului, acest puls dinamic și intensiv al vieții noastre interne, al politicii noastre externe, pulsul unei experiențe istorice particulare extrem de dense, în care popoare și state tinere, și nu numai tinere, ale globului, văd un exemplu și un reper de meditație. A rezultat, ca element de structură al întregului edificiu al vieții noastre, ca factor motor al dezvoltării civilizației și progresului, unitatea de interes, simțire, ideal a tuturor membrilor societății, indiferent de naționalitate, în jurul Partidului Comunist Român, a încercății sale conduceri, a neobositului cîrmaci și strateg al destinelor noastre, secretarul general al partidului și președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

A rezultat **partinitatea**, ca dimensiune de faptă și ca dimensiune spirituală a întregului nostru popor.

La 55 de ani de istorie comunistă în România, se poate spune — o vedem cu ochii, o simțim în viața noastră întreagă — că toate punctele fundamentale din programul partidului se împlinesc, că toate promisiunile și toate angajamentele asumate în fața poporului sînt strălucit onorate, că, peste sacrificii și greutate, peste eforturi și încordări adesea excepționale, ziua de miine a României și a Românilor se profilează sub aura celei mai mari demnități și nobleți pe care a cunoscut-o vreodată acest pămînt.

Dînd patriei și partidului toată energia, toată munca, toată dăruirea de care sînt în stare, oamenii noștri știu astfel, știu astăzi mai bine ca niciodată, că țara, mereu mai puternică, va fi aptă să răspundă nădejdelor care scînteiază pe chipul ei, în aceste clipe de eforturi și încordări. Sentimentul că noi toți, înrolîndu-ne sub steagul partidului, ne-am constituit într-un bloc de granit, marele bloc de granit care înseamnă națiunea și patria, răscumpără eforturile și sacrificiile și ne așază în rîndul umanității pe care te poți bizui.

Acest sentiment e mai mult decît însuflețitor, e un fluviu de apă vie, din care sorbim, ca și geții din vechiul Istros, cu gîndul la renașterea noastră continuă.

FRANYÓ ZOLTÁN:

În anul 1918, în decembrie, la Alba Iulia, am trăit emoția multîmilor strînse acolo cînd s-a proclamat unirea Transilvaniei cu România

Modul în care a fost luat acest interviu ar fi trebuit să fie văzut. Pentru a înțelege și mai bine personalitatea copleșitoare a umanistului de talie europeană care este Franyó Zoltán, cel care a fost prieten sau a cunoscut numeroși oameni de seamă ai secolului nostru: Rilke, Tagore, Valery, Ady Endre, Cocteau, Liviu Rebreanu, Blaga, Argezi, Voronca, Sădoveanu. Cel care a tipărit pînă acum, (la 31 iulie va împlini 89 de ani), 72 de volume, 42 dintre ele fiind traduceri în limbi germană și maghiară, din 11 limbi ale lumii și care a publicat, în traducere, 9 editii Eminescu, însumind 14.000 de versuri ale genialului poet. Cel care a fost un gazetar strălucit, un dușman neîmpăcat al fascismului, al regimurilor bazate pe teroare și pe degradarea noțiunii de om, condamnate cu vehemență în articolele de răsnet în epocă (binecunoscut a fost în perioada 1930—1940 cotidianul Ziarul de la ora 6 pe care l-a scris la Timișoara), riscîndu-și pentru crezul său viața.

Nu-l mai întîlnisem niciodată pe Franyó Zoltán. Cînd am pătruns în casa sa din Timișoara, de pe strada Bogdănești nr. 19, însoțit de un tinăr prieten al mamei mele, publicistul P.N. Dolănga, m-am încercat să firească emoție. Și o oarecare teamă. Mi-era teamă să nu găsesc un bătrîn urzuc, obosit de viață. Am găsit însă un om curtenitor. „Nu pleci din casă dacă nu-mi dai voie să-ți țin eu parde-siul”, de o vioiciune extraordinară și de o mare putere de muncă, hitru, de un optimism contagios. În vîsta sa camera de lucru, cu mii de cărți pe rafturi sau trîntite pe canapele, pe scaune, în orice colț, incit aproape nu mai ai unde să pășești fără să calci pe ele („Eh, ce bibliotecă am avut eu odată, dar mi-au distrus-o legionarii”) Franyó Zoltán se agită ca un spiriduş în acest imperiu de hirtie. Trece ca o furtună pe lângă teancurile de reviste, le imprăştie dintr-o singură lovitură după o ordine doar de el ştiută, sare peste o grămadă de cărți, se repede glonț la un raft și scoate din spatele unor volume un tom care îi trebuie pentru a-mi oferi un citat în sprijinul pledoariei sale inflexibile, dispare după un morman de manuscrise pentru a apărea apoi într-un loc unde nu te aștepti, tocmai la celălalt capăt al odăii, de unde vine triumfător cu o fotografie. („Asta-i Rilke cu o rusoaică”) sau îți arată un volum cu o dedicație din partea președintelui Franz Jonas. La fiecare întrebare a mea răspunde cu patima unui orator de la tribună interpretat de cineva din mulțimea care îl ascultă. Nimic nu-l lasă indiferent. Este nu numai grav, ci și glumește și te îndeamnă să te copilești („Hai să ne fotografiem sub salcia din fața casei”).

Orele pe care le-am petrecut împreună cu Franyó Zoltán în prima zi de mai a acestui an mi-au dat sentimentul că am avut șansa să mă aflu, pentru scurt timp, în preajma unui carturar de seamă, care și-a făcut un ideal din înălțarea spiritului a semenilor săi prin cultură.

— Aveați 13 ani cînd a început acest secol. Presupun că intrarea într-un nou veac a fost sărbătorită cu tot fastul cuvenit. Și cu încrederea că problemele planetei vor fi în sfîrșit soluționate. Ce aștepta întreaga omenire de la secolul XX?

— Popoarele își așteptau dezrobirea. E-liberarea națională și socială. De aceea, nu e de mirare că începutul acestui secol a fost marcat de o serie de răscoale și greve, de agravarea conflictelor dintre țărănime și moșierime, de intensificarea mișcării revoluționare. A crescut conștiința de clasă a muncitorimii. N-am să uit niciodată cum, în 1912, în urma unei acțiuni a contelui Ștefan Tisza, au fost dați afară din parlamentul ungar toți deputații de stînga. Muncitorii s-au adunat atunci în fața parlamentului. A intervenit poliția călare. Un polițist a tăiat cu sabia mina unui muncitor chiar în fața mea. În furia sa, mulțimea l-a zdrobit pe polițist. După cum vezi, începutul acestui secol nu a fost atât de calm pe cît s-ar părea la o primă vedere. Și oamenii nu așteptau de la secolul XX rezolvarea problemelor care îi frămîntau ci luptau și își dădeau chiar viața pentru înfăptuirea unei lumi mai drepte și mai bune.

— La începutul secolului se întrevădea oricî prin care va trece omenirea?

— Cu siguranță că nu se puteau bănui măcelurile care vor urma, că nu se putea ști cît de mult poate fi înjosit omul. Începutul acestui secol, chiar dacă nu cunoștea liniștea, semăna totuși mai mult cu veacul anterior. Era mai echilibrat, cu mai multă încredere în valorile tradiționale, în valorile umaniste.

— Vă reamintesc un vers al lui Rilke: „Trăiesc acum cînd veacu-i pe sfîrșite”. Dumneavoastră ați străbătut 76 de ani din secolul XX. Prin ce credeți că se deosebește el de cele anterioare?

— Veacul încă nu-i pe sfîrșite. Nu pot deci să pronunț o caracterizare globală. Dar fenomenul esențial care s-a petrecut în acest răstimp socol ca este răsturnarea dominației burgheziei și instaurarea puterii proletariatului într-un mare număr de țări ale globului.

— Cum ați trecut prin frămîntările acestui secol? Dumneavoastră, care sînteți un umanist?

— Tot ce am văzut că se face împotriva omului m-a determinat să fiu și mai dur în articolele mele. Am devenit mai agresiv în scris, cu fiecare lovitură dată umanității în special de fasciști. Dar niciodată n-am crezut că omul poate fi înfrînt definitiv.

— Este binecunoscută activitatea dumneavoastră împotriva fascismului încă de la primele manifestări ale sale.

— Hitler a fost un monstru. Un demagog și un incult. Un dușman al valorilor culturale. Nici în ziua de azi nu pot pricepe cum de l-au urmat atîția germani în acțiunile sale demențiale și criminale. Cum de și-au lăsat călăuzite energia și puterea creatoare pe un făgaș antisocial și antidemocratic. L-am urît pe Hitler și pe acoliții lui cum nu am urît pe nimeni.

— Ce mesaj ar trebui să lase secolul XX secolelor următoare?

— Același mesaj care a fost transmis prin veacuri, de la o generație la alta: apărarea omului. Iar ideea umanismului trebuie să nu se mai refere doar la individ ci să privească întreaga omenire.

— Istoria României nu este una din epocile mai liniștite. Dimpotrivă, am putea spune că poporul român a cunoscut mult zăbucim și multe suferințe. Ce v-a impresionat cel mai mult din istoria românilor?

— Aș putea foarte bine să vorbesc despre evenimente pe care le-am aflat din cărți. Dar niciodată cele citite nu pot provoca o emoție asemănătoare cu cea provocată de o întîmplare la care ai participat direct. De aceea am să-ți spun că două momente importante din istoria României m-au impresionat cel mai mult deoarece le-am cunoscut nemijlocit. În anul 1918, în decembrie, la Alba Iulia, am trăit emoția multîmilor strînse acolo cînd s-a proclamat unirea Transilvaniei cu România. De asemenea, m-au impresionat jertfele date de români în al doilea război mondial, în care au luptat cu o abnegație și un curaj care nu se pot uita.

— Care credeți că este originalitatea românilor în context european?

— Poporul român a fost și este un catalizator al istoriei, din această zonă a Europei. Acest rol l-a plătit scump, făcînd multe sacrificii. Poporul român, în pofida conjuncturilor, n-a pornit niciodată la luptă împotriva altor popoare. El n-a cerut teritorii de la alții, n-a amenințat. Unii au tras de aici concluzia că el este senin, că poate oricînd să-l calce în picioare. Da, poporul român este toleranț, însă să nu uităm că el știe să se și revolte. Și n-am să dau neapărat ca exemplu războaiele pentru eliberare națională. Am să-ți reamintesc de răscoala din 1907, cînd nu luptau două popoare, ci în cadrul aceleiași comunități lupta obiditului împotriva exploatatorului. „Seninul”, „toleranțul” se răzvrătise pentru a-și cere drepturile.

— Locuiți de foarte mulți ani la Timișoara. Deși ați trecut prin zeci de orașe ale lumii, la capătul fiecărei călătorii tot aici vă întoarceți...

— Pentru că aici îmi sînt prietenii. Străbătînd Europa, am avut prilejul să mă stabilesc în multe locuri. Dar nicăieri nu m-am simțit mai bine ca aici. În alte părți, oamenii, oricît de amabili, oricît de politicoși ar fi, au o răceală care te îngheață. Se interesează de tine nu din inimă, ci pentru că așa cere o etichetă rigidă. Dar te fac să simți în permanență că ei sînt mai presus de tine. Români în schimb nu au acest spirit de dominație. Așa că eu mă întorc la Timișoara de fiecare dată nu pentru că aici pot să mă întîlnesc cu prietenii mei, scriitorii români și pot să beau cu ei un pahar de țuică și pot asculta lăutarii pînă în zori (mai demult îmi plăceau și astfel de petreceri ale timpului) ci pentru că aici sînt oamenii cu care mă înțeleg eu cel mai bine, pentru că aici este casa mea. Eu nu locuiesc la Timișoara, ci trăiesc aici.

— Traduceți din literatura română în limbile maghiară și germană, traduceți din alte literaturi în românește. Sînteți ca un ambasador al prieteniei între popoare.

— Imperativul meu ca traducător, pe lângă acela că orice tălmăcire trebuie să fie realizată la un înalt nivel estetic, e și acela de a contribui la apropierea între popoare. Nu cred că rolul unei traduceri se rezumă doar la a pune la dispoziția cititorilor o operă inaccesibilă lor deoarece nu cunosc limba respectivă. Ea trebuie să sădească și sentimente de dragoste față de poporul din literatura căruia se traduce.

— Traducerea este și un act patriotic. — Cu siguranță. Pentru că nu văd cum altfel se poate numi activitatea de transpunere în alte limbi a propriilor tale valori după cum nu altfel se poate numi nici acțiunea de transpunere în propria ta limbă a marilor valori ale umanității.

— Cum sîntem noi cunoscuți în Europa?

— Dacă acțiunile politice ale țării noastre sînt binecunoscute, din păcate nu același lucru putem spune în legătură cu valorile noastre culturale. Se știe prea puține lucruri despre noi în această privință și a mare păcat deoarece avem opere importante, cu care cititorul din străinătate trebuie să ia contact la momentul potrivit, atunci cînd ele pot să influențeze, să dovedească originalitatea și talentul nostru. Din păcate, de problema propagandei culturale se ocupă prea mulți funcționari și prea puțini specialiști. Consiliul Culturii și Educației Socialiste ar trebui să aibă mai mult interes în legătură cu modul în care sîntem noi cunoscuți în lume.

— Ați cunoscut România de-a lungul multor decenii. Ce este nou în istoria României de azi? Ceva care nu a putut fi întîlnit în nici una din epocile anterioare?

— De pildă, faptul că nu un mic grup se ocupă de problemele țării noastre, ci întreg poporul participă la procesul de edificare socialistă. Fiecare om se socotește responsabil și e chemat să se socotească responsabil de tot ce se întîmplă pe cuprinsul întregii țări.

— Niciodată prestigiul României nu a fost mai mare decît în acești ani...

— Pentru că în fruntea poporului se află un conducător care a știut și știe să descopere tot ce-i mai bun în ființa acestui popor și să-l mobilizeze pentru realizarea unor idealuri într-adevăr mărețe. Am colindat multe țări și m-am convins că despre președintele Nicolae Ceaușescu se vorbește cu admirație și respect, ca despre un important om politic al epocii noastre, al istoriei dintotdeauna a românilor, care continuă șirul de mari bărbați născuți pe aceste meleaguri, bărbați pentru care destinul poporului e mai presus decît viața lor.

— Sînteți un umanist, un om preocupat de destinul culturii, de modul cum se răzvrîte ea în conștiințele oamenilor. Aș vrea să-mi vorbiți despre evenimentul care se apropie — Congresul educației politice și culturii socialiste.

— E un bun prilej de a discuta mai profund și cu mai mult folos despre modul în care cultura noastră socialistă este răspîndită în mase. În socialism, cultura nu e un privilegiu, nu e un drept moștenit, ci este un drept al fiecărui om. Cultura socialistă este cultura muncitorilor și țărănilor și nu e numai apanajul activiștilor din casele de cultură. De aceea, trebuie să se vegheze mai atent la modul în care se realizează accesul maselor largi la cultură. Aș vrea să-ți mai spun ceva. Am constatat că tineretul are tot mai puțin timp liber. Acel timp pe care să-l cheltuiască nu alergînd după minge sau mergînd la dans, deși sînt lucruri folositoare și acestea. Dar discutînd cu tinerii am remarcat că ei sînt angrenați în atîtea acțiuni încît nu mai au timp să mai zăbovească în mină cu o carte. E un lucru dureros pentru mine să văd că setea de lectură a unui copil nu poate fi potolită pentru că tot timpul are ceva de făcut pentru școală, fie teme (numeroase și din ce în ce mai

dificile), fie că e chemat la tot felul de alte activități. Ar trebui să discutăm odată și problema aceasta a timpului liber al copiilor de azi. Și încă ceva. Aș tăzi punem accentul (nu numai noi) pe o mare specializare. Dar nu sînt de acord cu îngustarea orizontului cultural. Dezvoltarea tehnicii nu trebuie să ne facă să uităm că fiecare trebuie să se auto-perfecționeze, că sîntem oameni și că avem o condiție a noastră de care trebuie să fim demni. Într-un univers chiar suprasaturat de tehnică, cultura poate oferi sentimentul libertății.

— Sînteți un om pe care îl cunoaște Europa. Ați colindat multe orașe ale lumii, ați cunoscut numeroși oameni de valoare pentru cultura omenirii, ați fost primit de sefi de state. Ați fost încununat de premii prestigioase printre care și Premiul Herder. Sînteți, desigur, multumit de destinul ce v-a fost hărăzit.

— Am luptat pentru socialism. Am suferit pentru el. Acum am șansa să-l cunosc nemijlocit. Sînt mîndru că am ales drumul socialismului încă din tinerețe. Mă gîndesc cu seninătate și înțelegere la faptul că orice existență are și un sfîrșit. Îmi pare doar rău că aș mai vrea să fac numeroase alte lucruri. Că voi lăsa în urmă multe proiecte nerealizate.

— Care a fost cea mai mare bucurie din viața dumneavoastră?

— Participarea la revoluția din 1918. Apoi, o altă bucurie a vieții mele a fost cunoașterea acestui om minunat care este soția mea, Cristina. Sîntem căsătoriți de aproape 60 de ani și alături am îndurat multe, dar pentru că am fost împreună nu am fost învinși niciodată. Și chiar dacă poate nu vrei să mă întreb, am să-ți spun și care a fost cea mai mare durere din viața mea. Fiul meu Claudiu, o mîndrețe de băiat, a fost ucis de hitleriști cu cîteva zile înainte de a se termina războiul. Multă vreme n-am știut împrejurările în care s-a sfîrșit. Oriunde scriam primeam același răspuns: „inconnu”. Profesorul universitar Bruno Snell a reușit însă să reconstituie totul. A aflat întîmplările de la ultimul om cu care a discutat fiul meu Claudiu, urmărit de fasciști pentru că era fiul lui Franyó Zoltán, gazetarul care scrisese împotriva lor sute de articole, a peregrinat prin mult țări din Europa către sfîrșitul războiului. Era în Franța cînd a auzit că România a întors armele contra fasciștilor. A dorit să se întoarcă în țară. A pornit încoace împreună cu un prieten spaniol. La un moment dat a ajuns într-o localitate situată lângă granițele a trei state: Germania, Franța, Elveția. Claudiu și cu celălalt băiat au început să aștepte într-o cabană un moment favorabil pentru a trece în Elveția. De graniță îi desparteau doar trei sute de metri pe care trebuiau să-i străbată în fugă. Lucru lipsit de riscuri într-o noapte întunecoasă.

Dar băieții au avut ghinion. O patrulă germană a trecut pe la acea cabană și i-a legîtmă. Hitleriștii, aflînd cine e fiul meu, i-au luat pe amîndoi și i-au purtat prin mai multe închisori. Cînd sfîrșitul fascismului devenise iminent, hitleriștii i-au împușcat într-o pădure. Fiul meu însă a reușit să comunice mai înainte cu un om din partea locului. De la acesta a aflat toată povestea Bruno Snell și mi-a scris o scrisoare lungă, pe care o purtam cu mine în servietă, de teamă ca soția mea să n-o găsească. A dat peste ea din întîmplare, cînd căuta cartelele. Atunci s-a îmbolnăvit.

— Dacă vi s-ar oferi privilegiul (și ați putea avea dreptul la acest privilegiu datorită experienței dumneavoastră, culturii la care ați ajuns, activității dumneavoastră de neobosit militant pentru drepturile omului) să fiți auzit și înțeles în același timp, de toți locuitorii acestei planete, ce ați dori să comunicați oamenilor?

— Îmi pui o întrebare foarte grea. Dar am să încerc să-ți răspund. Le-aș spune oamenilor că trebuie să vegheze mai mult pentru ca să nu se mai repete în istoria umanității apariția unor monștri ca Hitler. Le-aș spune să fie atenți că tehnica aduce mult bine dar atunci cînd ea nu este controlată poate să aducă și nenorociri. Aș vorbi oamenilor despre bucuria pe care ți-o poate provoca lectura, despre sentimentul de împlinire la care ajunge ființa umană prin cultură. Și le-aș mai spune că viitorul omenirii nu poate fi decît unul. Că poate miine, poate mai tîrziu, cu toții ne vom afla pe o aceeași eale. Care ne oferă o viață mai umană, mai dreaptă, mai adevărată. Poate o viață nu atît de comodă și nu atît de luxoasă cum ar dori cei trîndavi. Dar o viață mai liniștită, mai plină de ferice. Această cale fiind calea socialismului, a comunismului. Calea pe care cu strălucire merge țara mea, România.

GEORGE ARION ■

românia în lume lumea în românia

În Israel a apărut volumul

„CEAUȘESCU AL ROMÂNIEI“

La Ambasada Republicii Socialiste România din Tel Aviv a avut loc prezentarea cărții „Ceașescu al României”, apărută în Editura Milva din capitala israeliană, sub îngrijirea ziaristei Hannah Zemer. Volumul este dedicat politicii interne și externe a țării noastre, personalității remarcabile și activității prodigioase a președintelui Nicolae Ceașescu pusă în slujba intereselor poporului român, a idealurilor înțelegerii, păcii și cooperării internaționale.

La recepția care a avut loc cu acest prilej au participat Yigal Allon, viceprim-ministru și ministru al afacerilor externe, Victor Shem Tov, ministrul sănătății, Meir Tolmi, secretar general al Partidului MAPAM, Yitzhak Korn, președintele Asociației de prietenie Israel-România, membri ai Parlamentului. Au participat, de asemenea, Emile Tuma, membru al Biroului Politic al Partidului Comunist din Israel, șeful secției Internaționale, Abraham Levenbraun, membru al Comitetului Central al P.C. din Israel, deputat, precum și alte personalități ale vieții publice.

Luind cuvântul cu acest prilej, vicepremierul Yigal Allon a arătat că atât el, cât și ceilalți conducători israelieni salută inițiativa publicării în limba ebraică a volumului „Ceașescu al României”, apreciind că lucrarea, care reprezintă „biografia unui mare conducător al unui mare popor”, va fi citită de un mare număr de oameni, de toți cei care vor să înțeleagă prezentul și viitorul României, și va contribui la mai bună cunoaștere a politicii țării noastre în Israel. Referindu-se la personalitatea șefului statului român, vicepremierul israelian a arătat că „este o mare fericire când o națiune care luptă pentru viitorul ei poate să-și găsească cel mai potrivit conducător, în momentul cel mai necesar”. Prezentând cartea, Hannah Zemer a spus că încearcă o satisfacție deosebită pentru editarea unei cărți în limba ebraică despre România și conducătorul ei, pe care a scris-o în dorința de a contribui la o mai bună

înțelegere reciprocă între popoarele român și israelian. Referindu-se la dezvoltarea continuă a relațiilor externe ale României, vorbitoarea a subliniat că la baza acestor relații stau principiile formulate și traduse în practică de către președintele Nicolae Ceașescu — respectarea independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Conducerea României — a spus ea — a fost constant fidelă acestor principii și le-a transpus în practica politicii sale externe cu o admirabilă înțelepciune și curaj. Această conduită politică a adus României respect profund și admirație pe plan internațional.

Yitzhak Korn, președintele Asociației de prietenie Israel-România, a evidențiat semnificația apariției volumului, subliniind faptul că președintele român s-a impus pe plan internațional ca o personalitate care luptă cu curaj pentru independența țării sale, constituind un exemplu pe care istoria va ști să-l aprecieze la justa lui valoare.

În cuvântul său, ambasadorul român Ion Covaci a mulțumit vorbitorilor pentru cuvintele pline de căldură rostite la adresa tovarășului Nicolae Ceașescu și a României și a exprimat convingeră că apariția acestei cărți va contribui la o mai bună cunoaștere a realizărilor poporului român în dezvoltarea multilaterală și accelerată a țării sale, a politicii sale externe.

★

Editarea unei cărți despre România și președintele ei într-o țară din Orientul Apropiat — care se adaugă numărului impresionant de astfel de lucrări apărute în țări situate în cele mai diferite regiuni geografice ale lumii — constituie o nouă și elocventă dovadă a interesului larg manifestat pe plan mondial față de înfăptuirile și experiența poporului român, în edificarea unei vieți noi, libere și prospere, a prestigiului înalt de care se bucură țara noastră, șeful statului român pe arena internațională.

ceretare și studii. Evident, începutul a fost mai modest dar participarea noastră, substanțială la ora de față, este tocmai o dovadă a prețurii de care ne bucurăm. De la cei cîțiva, puțini, sosiți acum patru ani sintem, astăzi, o familie numeroasă.

Am început incursiunea noastră printre români la Centrul spitalicesc universitar unde i-am întâlnit pe doctorii Bisteanu de la I.M.F. București și Mircea Pop, venit de la Universitatea din Cluj-Napoca.

— Întorcîndu-vă acasă, ce lăsați aici, în urma dumneavoastră?

— Am inițiat și organizat un laborator de fiziologie și am scris un caiet de lucrări practice sub formă de învățămînt programat.

— Tovarășe Bisteanu, sînteți cel mai vechi în specialitate dintre români; cum este apreciată aici medicina noastră?

— Desprindeți singur răspunsul: în 1972 ea era necunoscută. Primii sosiți, doi la număr, au fost solicitați pentru organizarea unor secții în învățămîntul medical și în cercetare. Astăzi sintem 12.

La Universitate îl întîlnim pe lectorul Opreș, venit și el de pe meleagurile clujene. De la dînsul aflăm că o treime din personalul Institutului de matematici este alcătuit din compatrioți de-ai noștri.

— Care sînt rezultatele la care țineți cel mai mult?

— Am înființat trei seminarii științifice: de teoria distribuției, unde se prezintă sinteza noutăților, de cercetări operaționale și unul de ecuații operaționale.

Din dorința de a prezenta cit mai multe aspecte ale activității românilor în cadrul Universității, ne-am îndreptat și spre ate-

lierele arhitecților. Tovarășul Filipeanu, de la Institutul „Ion Mincu”, din București, ne prezintă specificul învățămîntului.

— Nu există un examen de admitere, de aceea, primii doi ani sînt, de fapt, ani de bază, de „sensibilizare”, cum se spune aici, pentru studenții care nu au o pregătire prealabilă. Datorită unei programe speciale, care ține seama de aceste particularități, studentul ajunge însă, destul de repede, să lucreze mulțumitor.

Spuneam, la început, că specialiștii români pot fi întîlniți și în alte ramuri de activitate, agricultura, bunăoară, bucurîndu-se de privilegiul de a avea cîțiva ingineri din țara noastră. Inginerul Diamondescu, de la Oficiul de pedologie și agronomie-iași, ne descrie complexa activitate de punere în valoare a terenurilor slab productive de pe platourile înalte ale Tebesei, Constantinului și Setifului, regiuni care se întind în partea de nord a Algeriei, pe o lungime de peste 400 de kilometri. Au fost făcute prospecțiuni pedologice și s-au întocmit schițele respective, pe baza cărora s-a trecut la întocmirea fișelor tehnice pentru fiecare unitate de producție.

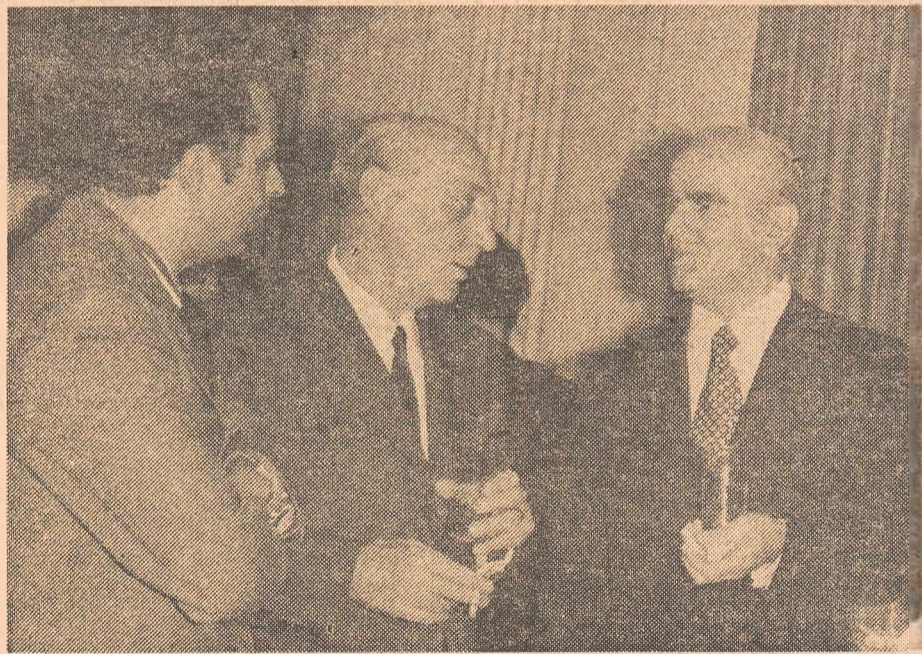
★

Acum patru ani, cînd primii profesori români soseau în orașul Constantine, nu se știa mare lucru despre țara noilor sosiți. Astăzi, dacă intri într-o instituție sau într-o prăvălie oarecare, funcționarul și comerciantul vor reacționa aproape identic cînd le vei spune de unde vii.

— Român? Sînteți român? Sintem prieteni! Este bine!

GEORGE CRISTEA ■
Universitatea din Constantine

„Ai impresia că regizorul a stat de vorbă cu bătrînul Shakespeare“

Primul ministru al Greciei, Constantin Karamanlis, întreținîndu-se cu Horia Lovinescu, directorul Teatrului Nottara, și cu regizorul Dinu Cernescu.

TURNUL TEATRULUI NOTTARA ÎN GRECIA

Cele două săptămîni de spectacole ale Teatrului Nottara în orașele Atena și Salonic au marcat un nou triumf al artei interpretative românești. În locul oricăror comentarii, reproducem cîteva, doar cîteva, dintre multele elogi apărute în presa greacă, sub semnături dintre cele mai prestigioase. Despre Hamletul conceput și realizat de Dinu Cernescu, ziarul „Kathimerini” nota: „Un mare regizor, un și mai mare Hamlet, o trupă perfectă, un spectacol temerar!... Ai impresia că regizorul a stat de vorbă cu bătrînul Shakespeare, spunîndu-l: „Ce părere ai despre aceasta, nu-i mai bine să facem așa?” Oare ce să subliniem? Toate scenele arată geniul și măiestria unui mare regizor... Ștefan Iordache, în rolul lui Hamlet, ni s-a înfățișat ca un actor mare, de talia lui Laurence Olivier și Smoktunovski”.

Analizînd ținuta întregului turneu — care a cuprins, în afară de Hamlet, piesele Ultima oră și Întoarcerea la Micene — „Ellinikos Vorros” din Salonic sublinia: „Vizita remarcabilului colectiv al Teatrului Nottara în Grecia vine să reînnoiască o fraternitate spirituală care a existat întotdeauna și continuă să existe între poporul român și cel grec. Alegerea celor trei piese pe care le va prezenta, în turneul său, Teatrul Nottara, este binevenită și impresionantă. Putea să aleagă piese care să șocheze, dat fiind faptul că este un teatru de mare valoare artistică și de necontestată măiestrie. A preferat însă să combine teatrul contemporan românesc cu teatrul contemporan grecesc și cu o piesă străină clasică, astfel încît să ne înfățișeze spiritul artistic ce caracterizează acest organism teatral perfect. Este un exemplu de ținută și de înalt nivel artistic, pe care autorul acestor rînduri le subliniază în semn de prietenos”. (Gh. Kitopoulos)

Privilegiul de a avea profesori din România

În cadrul acordului de colaborare tehnico-științifică româno-algeriană, specialiștii români își fac simțită prezența, prin competență și putere de muncă, în mai multe centre algeriene, de pe coastele Mediteranei pînă în inima Saharei. Numai în orașul Constantine își desfășoară activitatea peste 250 de compatrioți. Situat pe prelungirile nordice ale Atlasului, la 450 km de Alger, suspendat pe un teren stîncos, la 700 m altitudine, tăiat la mijloc de

adîncă vale a Rhummelului, Constantine este nu numai cel mai populat centru din estul țării — circa 500 000 — dar și un focar de cultură al acestei regiuni. Activitatea noastră didactică cuprinde un mare evantai, de la matematică și medicină pînă la sport, de la biologie, botanică și științe economice pînă la fizică și arhitectură, înglobînd, totodată, și organizarea de laboratoare, secții noi, alcătuirea de programe de învățămînt, cer-

Puterea și adevărul

La Reșița, Ilie Pătruică este o persoană importantă. Desigur, nu atât din punctul de vedere al rezultatelor unei nunci concrete, cinstite, cât prin influențele pe care le exercită și prin relațiile pe care și le atribuie. Nu funcționează decât ca prim-vicepreședinte al C.J.E.F.S. Caraș-Severin, dar a izbucnit, cu anii, să dea impresia că persoana sa se poate confunda cu un fațotum al sportului reșițean, al fotbalului în special. Când a izbucnit „scandalul” — când s-a vorbit pentru prima oară despre sume ilicite, despre transferuri de zeci de mii de lei, asociații sportive fictive, ba chiar și bani pătrunși în buzunarul propriu, toate aceste lucruri fiind deocamdată în cercetarea organelor de competență penală — opiniile au fost încă împărțite, la Reșița. Unii l-au condamnat dar, pare-se, în același timp i-au și găsit scuze, apreciind că... numai în acest mod și-a putut construi Reșița o echipă de fotbal cât de cât valoroasă, vis de fiecare zi al oricărui oțelar reșițean. Alții au ajuns până acolo încât s-au străduit să răspundească o versiune de genul „putea să fure oricât, bine că ne-a făcut echipă!”. Cu toate acestea, nu ne vom ocupa aici din nou de persoana lui Ilie Pătruică — atita timp cât un anumit grup de oameni continuă cercetările, indiferent de ce spune „Flacăra” sau județul Caraș Severin.

La Reșița, Mircea Roșu nu e decât un tânăr profesor de educație fizică, până nu de mult antrenor la Centrul de copii și juniori al clubului reșițean. Nu e mai puțin adevărat că, de la o vreme, foarte multă lume îl cunoaște, așa cum l-am cunoscut și noi — dar asta numai datorită „conflictului” care durează de mai bine de doi ani de zile între el și importanta persoană a lui Ilie Pătruică. Nu se poate ignora faptul că la originea „scandalului” public amintit a fost mai întâi „conflictul” Roșu-Pătruică, urmat de „conflictul” Pătruică-Roșu, adică un fel de care-pe-care, după puterile fiecăruia. Mircea Roșu a reușit să dezvăluie câteva din excocheriile „de rutină” ale lui Ilie Pătruică. De partea sa, spunem noi, se găsește adevărul. De partea cealaltă mai ales puterea, adică influența, relațiile, dibăcia chiar. „Lupta” s-a desfășurat fără menajamente, aspră, iar avantajul a trecut ba de o parte, ba de cealaltă. Acum, pentru o vreme, se parte că avantajul luat de Ilie Pătruică a crescut: Mircea Roșu a rămas fără serviciu, fiindu-i desfăcut contractul de muncă „ca urmare a încălcării în mod repetat a obligațiilor sale de muncă”. Să ne întoarcem, totuși, puțin înapoi.

La 16 martie a.c., la Reșița are loc Plenara Consiliului județean pentru educație fizică și sport, care urmează să analizeze, între altele, probleme educaționale legate de mișcarea sportivă. În sală sînt prezenți o mulțime de activiști sportivi, antrenori și sportivi, dar și... pionieri, iubitori ai sportului din oțelării și așa mai departe. Mircea Roșu nu este invitat! Se știe prea bine că ar lua cuvîntul, și din nou ar cere participanților să ia atitudine în fața abuzurilor, hotărîrilor după bunul plac și încălcărilor legii comise de Ilie Pătruică și de cei care-l sprijină. S-a mai întimplat, nu o singură dată. Intrările sînt pázite cu strânicie, dar Mircea Roșu găsește o cale ocolită și izbutește să pătrundă în mijlocul adunării. Nu, se hotărăște ca plenara să nu-și înceapă lucrările pînă nu va fi expulzat Mircea Roșu, „pericolul public”. După câteva momente penibile, acesta părăsește scena, din respect pentru timpul oamenilor strîni acolo.

A doua zi, trei oameni sosesc în control la grupa de copii condusă de Mircea Roșu. Îl găsesc vinovat de o întîrziere de patru minute. Țin să-l analizeze în amănunțime planificarea antrenamentelor. Urmează a-

proape o săptămînă de controale zilnice, uneori chiar de cite două ori pe zi. În 29 martie i se acordă un avertisment („pentru încălcarea cu vinovăție a normelor de comportare în ziua de 17 martie 1976 față de colectivul de control și neprezentarea documentelor de planificare”), după care urmează, la 2 aprilie, o retrogradare pe timp de trei luni cu o categorie de clasificare la remunerație („pentru încălcarea în repetate rînduri a normelor de comportare”), și apoi o ședință, ad-hoc convocată, a Biroului executiv al C.J.E.F.S., unde este citit un material de analiză a muncii în cadrul Centrului de copii și juniori. Mircea Roșu este descalificat profesional, îi este pur și simplu călcată în picioare competența, devine ultimul dintre nepricepuți.

La 10 aprilie, cînd Mircea Roșu primește a treia sancțiune în numai 12 zile, termenii desfacerii contractului de muncă sînt de-a dreptul foarte drastici: „Prin prezenta vă aducem la cunoștință că vi s-a desfăcut contractul de muncă în conf. cu articolul 130 alineatul 1 din Codul Muncii, ca urmare a încălcărilor obligațiilor de muncă (...) și art. 42 litera E din Regulamentul antrenorilor, ca urmare a încălcării în repetate rînduri a obligațiilor de muncă”.

Să facem însă o mică paranteză. Este de reținut că toate aceste adrese și sancțiuni nu sînt semnate de mina lui Ilie Pătruică, ci de cea a lui Constantin Sfirlogea, președintele lui F.C.M.-Reșița. Totuși, în luna decembrie a anului trecut, atunci cînd Mircea Roșu își pregătea actele necesare pentru înscrierea la examenul de avansare cu o categorie de antrenor, cererea pentru avizul C.J.E.F.S. a fost înmînată lui Ilie Pătruică. Acesta a scris și a semnat sub: „Nu corespunde pentru avansare datorită rezultatelor slabe obținute în cadrul activității la centrul de copii”. În urma acestui refuz, Mircea Roșu nu s-a putut înscrie la examen. Dar să vedem ce spunea cam tot la acea vreme Constantin Sfirlogea în caracterizarea cerută pentru același examen: „Menționez faptul că tov. Roșu Mircea posedă calități bune de antrenor, e un foarte bun pedagog, cu o participare regulată la procesul de instruire, o ținută bună demnă de urmat și o răbdare de fier pentru a crește și pregăti schimbul de mîine al tinerilor fotbaliști. (...) A promovat mai mulți jucători la tineret-șperanțe, dintre care se disting: Jacotă Aurel — divizia A, Batki Andrei — lotul primei echipe, Urziceanu Constantin — titular în naționala de juniori și alți tineri (Chira, Stoica, Portik, Ruse, Bălăceanu, Rusu etc. — n.n.) cu reale posibilități de a progresa și a juca în prima divizie a țării. Un om cu o comportare bună în viața de familie, o conduită morală și sportivă bună, un om cu o deosebită dragoste pentru munca pe care o depune, foarte bine pregătit profesional și politic, căutînd mereu să aplice în practică indicațiile și metodele de antrenament date de F.R.F., manifestînd o preocupare pentru a duce rezultatele muncii pe podiumul cel mai înalt”.

Cu alte cuvinte — unde e greșeala?! Mircea Roșu a fost apreciat drept „bun antrenor, foarte bun pedagog, cu o participare regulată la procesul de instruire, o conduită morală și sportivă bună, foarte bine pregătit profesional și politic etc.” la începutul anului și, doar cîteva luni mai tîrziu, conform Referatului trimis la F.R.F., și semnat de același Sfirlogea, „vinovat de nerespectarea programului de pregătire, neîndeplinirea documentelor de planificare pe 1975, nerespectarea indicațiilor federației cu privire la selecție” și așa mai departe!! Distanța este prea mare de la o variantă la alta — și chiar

de neînțeles pentru mulți. Nu însă și pentru reporter, care ține astfel să-i reamintescă președintelui Constantin Sfirlogea ceea ce i-a declarat, în prezența a trei martori, în chiar primăvara aceasta: „Ilie Pătruică mi-a dat dispoziție încă de acum doi ani să-l dau afară pe Mircea Roșu! Nu m-am conformat însă, pentru că n-am avut motive s-o fac, acesta văzîndu-și foarte bine de treabă”.

Intre timp, cum ziceam, poziția lui Ilie Pătruică a fost local sprijinită, pentru a rămîne în picioare, din nou — se spune — în așa-zisul interes al echipei de fotbal. Plecînd de la această aparentă siguranță, prim-vicepreședintele C.J.E.F.S. Caraș Severin a hotărît că a venit timpul să-și distrugă definitiv adversarul. Am promis încă de la început că nu ne vom ocupa aici de ceea ce credem a fi cazul Ilie Pătruică. Dar este de datorita noastră să luăm apărarea lui Mircea Roșu, a tînrului lovit cumplit — sperînd în același timp că organul județean de partid nu va permite ducerea la bun sfîrșit a operațiunii de răzbuire, din strict interes și dispoziție a lui Ilie Pătruică. Deocamdată, dacă nimeni nu va interveni, ceea ce nu putem să credem, avantajul a trecut de partea lui Ilie Pătruică. Mircea Roșu a rămas fără serviciu și asta, se pare, pentru că nu a putut, și nici n-a știut, ca atîția alții, să-și țină gura...

DUMITRU GRAUR ■

ION MURGEANU

ȚĂRANII

Mai sînt țărani? Mai este iarbă verde?
Mai cîntă ciocirliile-n văzduh?
Mai limpezește vinul armoniile?
Ce obiceiuri ne mai vin din sate? Apele curg?

Mai are fruntea cute? Sub sprinceană
Mai plînge ochiul fără lacrimi, crud?
Mai este cer la voi în calendare?
Tot mai avem nevoie azi de plug?

Mai trece luna? Mai clintîți izvorul?
Vă mai încearcă aducerile-aminte?
Mai freamătă pădurea? Dar toporul,
care-a tăiat-o nemilos mai minte?

Mai aveți mult de împlinit destinul
De-a nu lăsa o piatră nelucrată?
Sunt și eu blind; pe voi o îndirjire
De-a nu mai fi ce-ați fost vîd; iată!

Mai sînt țărani, dar altă luncă verde!
Mai cîntă ciocirlii, nu s-a stîns!
Tot vinul limpezește armoniile!
Stă parcă și obrazul vostru scris!

Mai are fruntea cute. Sub sprinceană
Ochiul din era lui s-a dezmoartă
Mai faceți nuntă; din primăvară-n toamnă
Copiii prin orașe vi-i lumii.

Bătrîni mai sunteți! Luna și izvorul
Știu învoiele străvechi; și mai au șoapte.
De cînd ați cumpărat televizorul
Privighetoriei mai tac; e noapte.

Mai vin cocoarele. Se-ntorc iar berze.
Sunt cați puțini; e-atît de multă minte!
Și n-ați crezut; dar, uite, într-o viață
Copilul vostru e și el părinte!

Voi mai aveți de împlinit destinul
S-ajungeți meri; stă vremea-n floare; an!
Vor trece mult, dar semnele-nfloririi
Mereu vor povesti; mai sînt țărani...

rîndul lor, șoferii fac acest lucru bazîndu-se pe rara circulație a pietonilor. Viteza mare cu care se deplasa automobilismul nu i-a îngăduit șoferului, cu toată încercarea lui disperată, să evite lovirea celei în cauză. A fanat puternic spre stînga acroșînd însă victima la nivelul portierei din partea dreaptă, spațiu, a mașinii. Apoi, după ce autoturismul a efectuat o rotație de 300°, s-a lovit puternic cu partea stîngă de un stîlp de beton. Coliziunea a provocat decesul celor trei tineri și rănirea gravă a celui de al patrulea ocupant. R.L. a suferit o fisură a antebrațului stîng și o ușoară contuzie abdominală, aflîndu-se în prezent în afara oricărui pericol.

Și astfel, în catalog în dreptul numelor celor trei studenți, alături de notele

SINT COMUNIST ROMÂN

(Urmare din pag. 1)

cînd Oltul lui Tudor care vine din Vladimiri în fața ochiilor avînd Istoria scrisă la Padeș cînd ne-a lăsat prăvălă că „Patria este norodul, nu tagma jefuitorilor”.

Trec Oltul care vine de la Cozia ca o furtună și la poalele cetății lui Radu de la Afumați se face oglindă de lac albastru și lacul se strecoară cuminte sub turbinele de oțel ale unei hidrocentrale și apoi, negru cum e el, din isvorul lui și estenit și mîndru ca un ghepard bătrîn, se culcă la picioarele orașului nou, de beton, iar eu îmi caut copilăria și cîntecele ei despre izbinzile noastre de azi. Numai Statua Independenței, cu steagul ei înfășurat pentru luptă și vegheat de acvila lui Mircea, îmi amintește chipul acelei copilării.

Într-o noapte din această primăvară, cu miros amărui, m-am strecurat cu sufletul tînăr, printre sute de tineri, care — sub stelele sfîrșitului de aprilie — înviau fără să știe pentru mine o clipă din copilăria de demult, cînd sub același cer și sub fruntea de granit a fecioarei, înfățișînd cauza independenței românești, am înțeles și am strigat din adîncul credinței mele noi că sînt comunist.

Trăiască România
Trăiască Tricolorul
Trăiască Alma Venus
Măria Sa Poporul.

Iar eu repetam fericit, ca în copilărie, cu fericirea visului împlinit!
Sînt comunist român.

NEMURIEREA EROILOR

(Urmare din pag. 1)

Iurile de pămînt pe care le prăbușeau obuzele, poate s-au înecat pentru totdeauna în noroaiele crescînd în clinurile văilor, în care pămîntul se amesteca încet cu apele ploilor și, apoi, cu zăpezile topite de arsura prafului de pușcă. Sau poate zac îngropați de turci prin grădinile orașului cîndva asediat, de vreme ce Osman Pașa anunțase că deține 300 de prizonieri români, iar colonelul Algiu, primul care a pătruns în Plevna abandonată, nu a izbucit să afle nici unul.

Cert este că moartea lor, pînă azi, nu a putut fi în nici un fel dovedită și că amintirea lor, în cîteva dintre satele țării, a hrănit ani în șir speranța tulbură a reîntoarcerii posibile.

Apoi, veghea din capul satelor a părinților și nevestelor și-a tocit treptat febrilitatea, satele înseși, precum Risiști, și-au schimbat numele, fotografiile celor ce au fost au îngălbenit, scrisorile, și ele, s-au prăpădit mistuite de întîmplările de zi cu zi ale vieții. Unora li s-a stîns pînă și neamul care îi zămislise. Altfel spus, știm astăzi că mulți dintre ei nu mai sînt așteptați de decenii în șir.

Și, totuși, o anume crispăre a marelui suflet românesc, la ceasul de cinstire a jertfelor, ne face să credem că speranța amintită nu s-a consumat în zadar. Cine și-a asumat, peste ani, inefabila apăsare a acestei speranțe, atît de asemănătoare credinței în nemurierea eroilor!...

maxime obținute la prima și ultima lor sesiune de examene, s-a adăugat lăconica inscripție „DECEDAT”.

Am vorbit de străzi ca strada Clintilor din Cluj-Napoca, unde a avut loc acest tragic accident, străzi liniștite care devin capcane. Dar precizez că nu străzile sînt de vină, ci oamenii, imprudenții care le transformă în capcane.

Colonel VICTOR BEDA ■

Pe o filă de catalog în dreptul a trei nume de studenți a apărut inscripția: decedat

În comparație cu mormanele de fiare vechi despre care e greu să crezi uneori că au fost autovehicule, autoturismul din fotografie arată destul de „decent”. Și totuși, el a „omorît” trei tineri studenți în anul I al Facultății de medicină din Cluj-Napoca. La volan s-a aflat studentul Dan Costică — decedat și el ca urmare a accidentului, la puțin timp după ce a fost transportat la spital. Fiu de șofer profesionist cu vechi state de serviciu, D.C. era posesor al permisului de conducere din 1973, cînd a absolvit un curs de conducere auto, în ultima clasă a liceului.

Deși au reflexe bune, cunosc temeinic normele de circulație, se descurcă cu succes în situații dificile, tinerii șoferi amatori păcătuiesc adesea prin ușurința cu care se comportă în circulație și cu care tratează conducerea mașinii pe care o consideră un fel de „joacă în vitează”. Tocmai îndeminarea cu care conduc, faptul că de sute, de mii de ori reușesc să evite accidente gata „făcute” de alții, îi determină să-și supraevalueze capacitatea de a pilota autovehiculul.

Tinerii șoferi care consideră că pot realiza fără greș orice manevră, pe de o parte, și timorații, fricoșii care conduc inhibați cu 20 km. pe oră, cînd pot circula cu 60, ținînd în spate sute de mașini și sporînd „tensiunea” circula-

ției, reprezintă de altfel cei doi poli opuși, cele două extreme, cei doi inamici ai traficului fluent și sigur.

Stimați automobiliști! Priviți strada pe care mașina cu cei patru studenți, avînd pneurile uzate, gonea cu 80 km. pe oră, ocupanții grăbindu-se să nu întîrzie la ora de sport; arteră rutieră îngustă, cu asfaltul acoperit de mîzgă, cu trotuare mai înguste decît prîpa unei vechi case de țară, de pe care un singur pas greșit e suficient ca pietonul să ajungă sub roțile automobilului.

Chiar pentru o persoană neavizată în conducerea mașinii e limpede că pe un asemenea drum nu se poate circula decît cu viteza redusă și cu prudență.

Pe astfel de străzi, unde traficul e redus și șoferii circulă de regulă circumspect, au loc extrem de rar accidente. Se cunosc numeroase artere rutiere de acest gen unde de 15—20 de ani nu s-a înregistrat nici măcar o banală tamponare.

Și totuși asernenea străduțe secundare se transformă uneori în capcane periculoase pentru că și pietonii și automobiliștii le subapreciază, paradoxal tocmai datorită circulației lor reduse, Traversînd fără se să asigure, trecătorii își zic „lasă că pe aici nu trec mașini”. Conducînd imprudent, la

Arbore e un sat foarte tânăr, o vatră a noului, un sat cu cîteva mii de copii, deci cu mari interese privind viitorul.

O LUME A MARILOR NOASTRE STATORNICII

Am urcat spre Arbore, satul din nordul cu monumente al Bucovinei, știind că n-o să pot spune, față de ce s-a spus, față de ce se știe, nimic în plus. Aici totul s-a spus, aici totul se știe, aici îmi spune primarul satului, fac reculese popasuri cîte 50—60 000 de vizitatori pe an, veniți să vadă ctitoria lui Luca Arbore, aici, în acest teritoriu din miazănoapte cuprinzînd așezări, așezări-monumente, monumente, așezări efemere devenite legendare, legende fără monumente, sate, cătune, generații, codri, s-a zidit în curgerea timpului o geografie spirituală în care oaspetele nu mai are nevoie de ghid. Totul îți este la îndemînă, apropiat, familiar, nespuse de cald, tulburător de intim, porțile locului și ale timpului sînt date în lături, n-au zăvoare, ungherul n-are întuneric, n-are taină: te poți mișca, aici, la Arbore, precum la Agapia, la Voroneț, la Sucevița ori Moldovița, ca în propria-ți bibliotecă, luînd cu mîna, de-a dreptul din umbră, cotorul în ferecătură de metal prețios ce poate fi un munte, o obcină, un crenel de cetate, un zid în fresco ori un sat. Este pămîntul cu o memorie istorică fabuloasă, în care totul, fapte mari sau mărunte, eveniment de răscruce sau întîmplare diurnă, ctitorie voievodală, ispravă de arme sau urma plugului de răzeș printre obcine, se păstrează ca în vitrina unui muzeu, neștirbite de timp, lustruite numai de el, din zorii istoriei, de la întemeierile noastre dintîi, în neoprită curgere pînă azi. În văzduhul Moldovei, spunea cineva, pasărea lasă urmă, iar păs-trăvii scriu în apele ei, cu solzi de iridiu, slove durabile. Aici nu numai milenii, nu numai secolele, dar și deceniile, anii și zilele poartă un chip, cel pe care-l purtăm și noi, cei de astăzi, țes o unică și inextricabilă panoramă, un brocart scump, cu tonuri sîngerii patinate, pe care se suprapune împletitura în bob de aur zămisliță de meșterii monumentelor vechi și noi, o țesătură în care, de-a lungul milenilor, veacurilor, anilor, zilelor, nici un punct nu rămîne neutru, nici un fir din caierul vremii nu bate în gol.

Biseriicuța de piatră a Arborei, cu pereții exteriori în frescă, s-a înălțat, spun documentele, în anul 1502. De a-

tunci, de sub Ștefan cel Mare, datează și cea dintîi atestare documentară a satului, deschizînd de fapt nu o istorie, ci punîndu-i o bornă. Tăranii care ară aceste locuri, de la tăpșanul din fața bisericii lui Luca Arbore pînă în Lunca Comanului, pînă pe Dealul Portarului, în Lunca Clitului ori pe Dealul Țapului, aud poncînd în urma fiarelor de tractor sau de plug o vîsărie ciudată, scoasă parcă din cuptoare subpămîntene. S-au găsit și încă se mai găsesc, prin toate aceste locuri, cioburi de oale, cărămizi smălțuite, fragmente de silexuri și de topoare de piatră, podoabe, arme, unelte de toate felurile, ce, replantate de arheologi și istorici în epocile lor de origine, compun, citite în suită, o cronică milenară, neîntre-ruptă, a vieții omului și a vieții româ-nului, legîndu-se de prezent și de viitor, fuzionînd cu ele, prin nucleul de aur al unor tulburătoare tradiții.

Există în Arbore și un muzeu al satului, adăpostînd o seamă de asemenea relicve. Muzeul e știut sub numele de „Muzeul lui Toader Hrib” sau „Casa lui Toader Hrib”. Este de fapt o oarecare casă de țară, o veche casă de lemn, cu prispă largă și stîlpi „închis-triți” măiestru, fastuoși ca și niște sceptre, o casă-bijuterie de artă, o casă-podoabă, cum sînt mai toate celele locului, etalate de-a lungul șoselei (recent asfaltate) ca niște ouă încondeiate pe niște rafturi de expoziție. O odaie și o cămară a casei adăpostesc relicvele, cealaltă odaie e locuîta de gospodar, Toader Hrib, și de Măgdalina, nevasta lui. Toader Hrib e un țaran cu șase primare, are acum 79 de ani și adună, de-o viață, cu răbdare de cîrțiță, trîndînd harnic și orb prin întunericul subpămîntului, neluminat de cunoștințe sau de iscusințe academice, ci doar de lecturile autodidactului și mai ales de o fantastică intuiție — și mai ales de o fantastică dragoste — documente revelatoare despre istoria locului.

În drum spre casa-muzeu a lui Toader Hrib străbat, sub lumina de aur și miere a primăverii bucovinene, satul de astăzi, etalat de-a lungul șoselei ca-n palmă, sat cu case-podoabe, în culori pastelate, ca o suavă competiție de ouă încondeiate sau, mai exact, ca o suită de înluminări făcută de un mes-

ter miniaturist pe marginea unui text străvechi, scris în epoca marelui Ștefan. Sat străvechi, atestat la 1502, sat mare (7 432 de locuitori) și mai cu seamă un sat nou (518 case clădite doar în ultimii cinci ani!), înconjurînd ca o centură strălucitoare, ca o montură de nouă civilizație, ctitoria lui Luca Arbore, cîndva surprinzătoare în peisaj, cîndva, în niște epoci ale părăginirii, pîrînd pogorîtă cu parașuta din cer, ca o apariție supraterestră, ca o halucinație a pustiului de obcine și șesuri sub nemărginirea întunecată a cerului. „Arbore e un trunchi sculptat, o pirogă colorată aparținînd unei culturi bizare, împotmolită pe un șes între niște moldoveni”, nota cîndva un călător, senzație ce se legitima prin apariția lipsită de aderență a monumentului cu solul pe care el se afla plantat. Era, cîndva, ca toate satele Bucovinei, un sat sărac, cu pămînt sărac, pe care urmașii desculți ai oștenilor lui Ștefan îl părăseau odată cu primăvara, pornind în lungi băjenii spre „țara de jos”, ca să robească pe moșii, și, pentru cine l-a cunoscut în acele vremi, surpriza peisajului său de astăzi este la fel de șocantă ca și, în vechile timpuri, inexplicabilul capodoperei împotmolită în șesul cu colibe de lut și focuri de bălegar sub hornuri. Un sat în care toate sînt noi, casele cu înfățișare de vile, electricitatea, asfaltul, televizorul, radioul, magazinele și restaurantul, dispensarul și baia publică, librăria și farmacia, căminul cultural și clubul tineretului, cinematograful și biblioteca, avînd în anexă săli de lectură, cofetăria și croitoria, tapițeria și frizeria, terenurile de tenis (sînt două, ambele de beton!), școala de zece ani, cu etaj și cu încălzire centrală, C.A.P.-ul cu livezile lui model, cu grajdurile moderne, cu camioanele și cu tractoarele lui, secția de artizanat, în care 142 de femei și fete țes fote, ștergare, traiste și ii, pentru plăcerea lor și minunarea turiștilor din toată lumea, un sat în care construcțiile vechi, cîte mai sînt, au căpătat, prin scumpătatea canonului lor de artă și prin raritatea în peisaj, prestigiu de monumente, decretate fiind ca atare, înscrise patrimoniului național de valori istorice. Vreo patruzeci de astfel de case,

vechi de secole, case de birne cioplite numai din bardă și încheiate cu cue de lemn, case sculptate și „închis-trate” pînă la ultimul stîlp, pînă la ultima floare ghicită a lemnului, pînă la grinzile afumate de care spînzură becul electric, sînt astăzi ocrotite muzeal, alcătuiînd, în incinta satului nou, a așezării moderne a Arborei, un parfumat cuib arhaic, o rezervație supravegheată de istorie și de artă, care nu-i totuși o relicvă, ci viață vie.

Floarea Sturzu, stăpîna unei astfel de case, e, ca și Toader Hrib, octogenară. Casa de birne în care stă este datată 1780. Nu s-a modificat nimic din alcătuirii ei de început, doar dranița acoperișului a fost schimbată și, cînd intrăm în ograda bătrînă, lumina vie a dimineții pare că scade, încăruntînd și ea, e acum doar o șoaptă sau o umbră de lumină, e un aer hieratic, de muzeu sau de bazilică, dar de bazilică țărănească, deloc terifiantă, intimă ca și o incintă domestică, totuși solemnă, învăluită într-un mister al ei. Clopote nevăzute au rămas suspendate, cu gura mută, infundată cu draniță, stăvilîndu-și respirația de bronz, ca să nu aburească înfîlnirea dintre strămoși și nepoți, dintre veac și veac. Intru în ograda bătrînă Sturzu, pe sub boltă încremenită a două veacuri, avîndu-l alături, ca cicerone, pe profesorul de istorie Gheorghe Sturzu, directorul căminului cultural al Arborei și locțiitor al secretarului Comitetului de partid, om foarte tînăr, n-are nici trezeci de ani, a cărui ireligiozitate de tinerețe robustă încălzește brusc atmosfera, tulbură și alungă misterul. Misterul, de fapt, a fost tulburat, în aceeași clipă, de scrișitul unei cumpene de fîntînă. Stăpîna casei, în vîrstă de 80 de ani, scoate singură apă din fîntîna din curte, deșartă găleata de lemn masiv, împiclit de mușchi verde, în jgheabul vitelor (mîna nu-i tremură!), așteaptă să ne apropiem, își șterge dreapta de șorț și ne-o întinde. Are mîna pergamentată, fața o horbotă de riduri, dar, sub basmaua neagră, ochii sclipesc, cu o sclipire de rîs răzbătînd prin corneea stinsă. Nu se miră că am venit s-o vedem, ride cînd o întrebăm de sănătate, știe de fapt de ce am venit („Lasă,

Arbore e un sat bătrîn, în care timpii s-au depus succesiv, ca și armele într-o panoplie cosmică, încărînd deopotrivă locuri, oameni, istorie. În stînga, sus : un cronicar al veacului XX, ivit din chiar tîrîmul tradițional al cronicii : Toader Hrib, autorul „Cronicii de la Arbore”.

maică, nu de mine vă e, pe dumnea-voastră casa vă interesează”), ne conduce în casă, ne lasă să privim îndelung, urmărindu-ne cu aceeași scripă de ris reacțiile, interiorul patriarhal, mobila veche, cioplită din lemn de stejar, scoarțele și vînțele de culoare roasă, grindarul sculptat, ferestrele mici ce filtrează lumina, dînd camerelor o intimitate de paraclis. Camerele, însă, sînt uriașe, pașii provoacă ecouri de murmur blînd în golul adînc al pereților de cenușă încremenită, între viorile neștiute ce dorm în lemn. S-ar putea, zice profesorul, să organizezi în aceste odăi niște reüniri de dans, ar fi loc destul, da, zice și bătrîna, s-ar putea, de ce nu?, odată ce în odăile astea s-au ținut chiar și niște nunți. Are opt copii, șapte băieți și o fată, toți rînduiți la casele lor, cîștigă bine, unii sînt ceapiști, alții mineri la Leșul Ursului, toți au casele lor, case noi, case de piatră, și le-au făcut de tineri, de

cum s-au ridicat pe picere, dar toți, cînd s-au însurat, au petrecut cu nuntașii aci, pentru că aici e loc destul. Și poate pentru că (asta bătrîna n-o mai spune, ne lasă s-o înțelegem și singuri) aici, în Arbore, istoria nu s-a rupt niciodată, generațiile noi se întorc mereu lingă vatra ei, suflă mereu în făciunii ei, încălzindu-și la vîlvătaiele de demult chipul de azi și vrerea de mîine.

După frugalul praznic de artă oferit sub bolta încremenită a veacurilor de lemn bătrîn, iau drumul spre casa lui Toader Hrib. Profesorul mă părăsește, are ore la școală, dar, zice, nu-i nici o primejdie să mă pierd, n-am alta de făcut decît să „țin asfaltul”, asfaltul șoselei s-a așternut chiar pînă acolo, pînă la casa-muzeu cocoțată pe Dealul Țapului, în punctul cel mai stingher al satului.

Toader Hrib, țaran autodidact, autorul muzeului Arbore și autorul cărții „Cronica de la Arbore”, tipărită acum cîțiva ani de Editura Junimea, are 79 de ani, dar e drept și verde ca un stejar, magistral clădit, cu obraji proaspeți și privire intensă, cu rîsul plin și vocea bubuitoare, fără nimic din atributele senectuții, doar părul alb și o boală de inimă, boală pe care, din sfială sau din orgoliu, și-o ascunde cu grijă de oaspeți, deși, cînd și cînd, i-o simți, cînd îl simți respirînd gîfînd printre vorbe. El a adunat, de unul singur, scormonind prin pămînt, pe sub vetrele dispărute ale strămoșilor sau pe sub vetrele, încă pline de amintiri, ale oamenilor de astăzi ai Bucovinei, cîteva mii de relicve, de la monede romane și opaite dacice la arme de voievozi, podoabe de jupînese și unele din toate timpurile, înțesîndu-și cu ele casa, transformînd-o într-un muzeu. E un muzeu deschis oricui, la orice ceas din zi sau din noapte. La orice ceas din zi sau din noapte, moș Hrib e gata să-ți arate comorile. El nu primește leafă pentru asta. El însă, ca împătimit al istoriei, nu-și putea consuma bucuria descoperirilor de unul singur, ca un avar. El le-a dăruit și le dăruie tuturor, într-un contînuu festin de istorie și de artă, pe care l-a plătit cu truda de-o viață, el, mai mult decît atît, supraveghează și conduce bucuria altora de a le consuma, trăind doar pentru asta, trăind plăcerea de a vedea că festivalul acesta le face plăcere. El locuiește în aceeași casă, într-o odăie minusculă, ca un preot păgîn, viciat de frumusețe, lingă altarul cu vestale. El a mai scris, cum spuneam, și o carte, „Cronica de la Arbore”, care e un jurnal al vieții sale, împletită cu cea a satului. O carte despre care, la apariția ei, s-a scris mult, o carte care, odată intrată în librării, s-a difuzat cu iuțeala unui best-seller.

— Bădie Toader, ce carte nouă mai scrii?

Stăm pe prispa cu stîlpi încrustați, afară se lasă amurgul, dinspre valea pî-

rîului Solca adie un vînt cu miresme amare de arbori cruzi.

— Păi, acum nu scriu nimic.

— Te odihnești?

— Nu, nu de asta. Da' eu nu-s scriitor, eu sînt țaran. Eu nu mai pot să scriu, așa, cît ai bate din palme, încă o carte. Eu după cartea pe care-am scris-o mă simt pe dinăuntru gol-goluț, sînt ca un sac desert.

— Deci, totuși, te-ai istovit, acum te odihnești...

— Ba istovit am fost cînd am scris-o. Acum, după ce am scăpat de sacul ăla de foi, pe care-l căram cu mine și noaptea, prin somn, m-am liniștit, sînt odihnit și proaspăt ca un copil.

— Ca-n primul capitol din „Cronica” dumentale, care se cheamă „Copilăria”...

— Da, chiar așa. Nu știu alții cum sînt, vorba lui Creangă, dar eu mi-am trăit această carte a mea ca pe o viață. Acum am început o altă viață, curată și proaspătă ca o filă albă. Acum o iau de la început, acum, cum s-ar zice, mă umplu iar de impresii... Aseară, pe vremea asta, am auzit privighetoria, și mi s-a părut c-o aud pentru prima oară, ca-n timpul cînd eram uite-atîta.

— Asta înseamnă că atunci cînd o să te umpli iar de impresii, o să scrii o nouă carte.

— Sigur că da, dac-o să mai apuc... Am 79 de ani.

— Mulți înainte, bădie Toader! Să trăiești mult și să te mai citim! „Cronica de la Arbore” nu se poate opri în anul 1970, cînd ai pus punctul cărții. Chiar n-ai mai notat nimic de atunci?

— Ba da, de notat, notez... Dar deocamdată abia am ajuns la cîntecul cel dintîi al privighetorii.

— Ce-au zis oamenii din sat de cartea dumentale?

— Unora le-a plăcut. Altora, cum să zic, le-a apărut ca ceva nefiresc. Cum adică, un țaran să scrie cărți? Alții m-au întrebat dacă-i adevărat că scriitorii scriu noaptea și beau cafea.

„...Cronica de la Arbore”, totuși, va continua, îmi spune într-un tîrziu omul din fața mea. El va mai scrie o carte, poate chiar două, fiindcă serile, cînd muzeul se scufundă în umbră, cînd e liniște, cînd se face tăcere după ultimul scrișit al scîndurii sub pașii ultimului vizitator, omul din fața mea se așază la o masă scundă începînd, cu plavazul în mînă, călătoria prin viața lui și prin viața satului, atent la fiecare mișcare a timpului și a oamenilor. „Cronica”, deci, va continua. „O cronică — scria cineva, pe marginea primei ediții a cărții — în stil de veac XV, scrisă în secolul XX, datorită unui om ivit chiar din tîrîmul tradițional al cronicii, un țaran din Arbore...” O cronică, îmi spune în încheiere Toader Hrib, care, cu fiecare zi, e tot mai greu de alcătuit, nu fiindcă el e bătrîn, ci fiindcă satul

e tînăr. S-au schimbat și se schimbă atîtea în satul ăsta, se petrec atîtea, încît, fără voie, fila de cronică omite multe, ea nu le poate cuprinde, ea nu le mai poate cuprinde.

E încă lumină, lumină palidă dar fastuoasă de crepuscul moldav, reverberat între zări fără margini, cînd, pe șoseaua ce coboară din Dealul Țapului, de la casa-muzeu a lui Toader Hrib, dau peste unul din terenurile de tenis ale comunei, plin de copii. Sînt în școlile satului (astăzi șase la număr) 1120 de copii, și toți, mi se spune, au rachete de tenis, toți joacă tenis. Ce înseamnă pentru acești copii în chiloți și maiouri, infierbîntați de „sportul veacului”, cu capul vîind de nume de campioni și de competiții celebre, satul străvechi de lingă ctitoria lui Luca Arbore, cocoțat printre obcine, pe un pămînt covîrșit de stepele răsăritului, lingă jghebul minuscul al unui pîriu ce se cheamă Solca?

În primele file ale „Cronicii de la Arbore”, Toader-copilul își zidește, jucîndu-se, satul, așa cum, cîndva, un Dumnezeu-copil s-a jucat să zidească lumea. Toader-copilul și cei de-o seamă cu el fac mai întîi un iaz, adică apa, elementul fundamental al vieții:

„Unii dintre noi aduceau mereu hleul, alții băteauau, alții netezeau, cămășile noastre erau numai hlei...”

Apoi copiii despart apele de uscat și încep să facă lumea:

„După ce ne-am săturat de joacă, ne-am hotărît să ne facem case, am împărțit tolocu în livezi, am luat fiecare cite o parcelă mică și ne-am dat la făcut case, am făcut și eu una...”

Și așa pe vreo două sute de pagini, cartea continuă. Lumea continuă, Toader-copilul crește, satul trece prin întâmplări dramatice, prin două războaie, prin tumulturi întunecate și prin clipe de sărbătoare, prin prefacerile noilor vremi, pînă cînd, într-un amurg din primăvara lui 1976, niște copii în chiloți și maiouri joacă tenis.

Cum își vor zidi ei satul?

Aflu că unul dintre vajnicii minutorii ai rachetei a imaginat, în orele de desen, un „sat spațial” — senzația expoziției școlii — conceput în lumina tehnicii viitorului, un sat care, de fapt, e Arbore. O Arbore strămutată pe cer, mult dincolo peste hleul copilăriei lui Toader Hrib. O construcție ordonată pe verticală, cu toate casele cu etaj (primele opt, de fapt, s-au și construit, într-o Arbore încă terestră: prima s-a ridicat astă-toamnă, a opta în primăvara aceasta). O citadelă modernă, dotată cu toate subtilitățile tehnicii, ale civilizației veacului XXI, avînd însă în centrul ei, stabilită de arhitectul-copil ca podoabă și ca pivot, o străveche căsuță din birne — adică Istoria.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de EMANUEL TANJALĂ ■

Renașterea socialistă

Dacă vorbim de patrie atît
Și dacă vorba noastră nu-i întreagă
Ne arde-un dor cu care-am coborît
Din tată-n fiu și care ne mai leagă.

Ne arde-un dor de niște munți cărați
Afară din peceți și din hrîsoave
De parcă ne-ar fi prisosit Carpați
Și palmele-ar fi devenit firave.

De parcă n-ar fi loc de-afîta rîu
Să bați în poarta fraților cînd vrei
Și se tot duc de-a lungul unui frîu
Trimîși să se deprîndă cu polei.

Și se tot strîng însemnele pe grindă
Ca iernile adăpostite n sîn
Și românește pe cîmpii colindă
Păstorul Miorîței, mai bătrîn.

Și românește, iată, că vă zic
Să ne-adunăm de-a pururi laolaltă,
Istoria nu vine cu nimic
Mai mult decît dreptatea ei înaltă.

Istoria nu-i martor cumpărat
La vrîm județ prielnic de popoare,
Partidul Comunist Român ne-a dat
Șansa istoriei renăscătoare.

ADRIAN FRĂȚILA ■

DREPTATEA COMUNISTĂ CERE LIMPEZIREA SITUAȚIEI

La numai câteva zile după apariția în ziarul „SCINTEIA” a unei ample anchete realizate de către Florea Ceaușescu — și avind ca punct de plecare același subiect — în revista „FLACĂRA” (nr. 48 din 6 decembrie 1975) apărea un articol al subsemnatului intitulat „O POVEȘTE INCURCĂTĂ”, referindu-se, în paralel cu primul material menționat, la cazul inginerului Mircea Duzineanu din Iași (strada Bucșinescu nr. 20); spun „cazul”, intrucit în Iași situația acestui om a devenit, realmente, UN CAZ: nedorit de către mulți, printre care, firește, de către însuși inginerul electronist în cauză, stîrînd nedumerire din partea unora, ambiții și manevre meschine din partea altora — stupoare în rîndul celor mulți oameni cinstiți, comunisti și buni profesioniști, implicați de-a valma în vârtejul unor fapte de-a dreptul incredibile.

Vom reaminti ce s-a întîmplat, pe scurt, pentru a ne justifica de ce revenim astăzi pe marginea acestui caz — caz ce vizează la ora actuală, dincolo de destinul, de viața unor oameni, chiar și prestigiul unor instituții de stat — la data de 1 noiembrie 1973, Mircea Duzineanu este reținut de către organele de miliție; fără a exista vreun act legal, inventîndu-se tot felul de pretexte pentru a-i prelungea reținerea în vederea „cercetărilor”, acest om este închis timp de un an de zile (va fi eliberat la 1 noiembrie 1974, pe baza biletului de eliberare nr. 10 478/1974), suferind toate cele inerente într-un astfel de caz: excludere din partid, radiere din funcția pe care o avea — aceea de inginer în cadrul Direcției de Radio și Televiziune Iași — D.R.T.V.I. — posibilitate de destrămarea a familiei etc. Pentru ce toate acestea? Pentru că intrînd într-un conflict banal cu directorul instituției, Mihai Schițcu (se pare că acesta credea că Duzineanu, dorind să mai facă o facultate, făcea o demonstrație de forță în a intenționa să-i ia locul...!), Schițcu îl instigă pe revizorul Paul Antonovici — un personaj dintre cele mai josnice, avînd și recidive de alienat mintal — să-i însceneze lui Duzineanu o „lipsă în gestiune” de 100 000 lei!

...Amănuntele se cunosc, atît din dosarele existente, cit și din cele relatate în decembrie anul trecut în SCINTEIA și FLACĂRA: cu toate presiunile exercitate asupra unor martori, cu toate falsurile provocate în dosare (Antonovici apelînd la anumiți „amici”, printre care și un prieten bun de pahar, un fost organ al miliției din Iași, dat afară apoi pentru imoralitate!), împotriva inginerului Duzineanu nu se pot aduce dovezi concludente; suma pentru care fusese tras la răspundere scade vîndînd cu ochii: 30 000 lei, apoi douăzeci și ceva de mii, apoi... 24 lei (douăzeci și patru de lei, pînă și aceștia fiind greu de dovedit a fi reali, actul în cauză, decontul unei deplasări, fiind semnat, evident, în fals). Prin urmare, de la a fi acuzat de lipsa unei sute de mii de lei, Duzineanu se vede pus în deloc vesele situație de a fi executat un act de detenție pentru o sumă derizorie — 24 lei — nici aceștia nefiînd pe deplin elucidați în cauză.

Urmare: este eliberat, cum am mai spus, bea împreună cu prietenii și familia o sticlă de șampanie, și este angajat, ulterior, ca profesor la o școală din Iași: ca educator, cu alte cuvinte.

Firește, lucrurile s-ar fi terminat aici; la fel de firește însă, acest Mircea Duzineanu își revendică drepturile de care fusese frustrat, cerînd totodată dreptate. Apar cele două materiale mai sus-menționate. Și iată, stimați cititori — pentru că aici am vrut să ajung de fapt, lunga introducere de mai sus era necesară însă pentru a improspăta măcar cunoștințele celor ce au citit în presă relatarea cazului, în decembrie anul trecut — iată, repet, că spre surprinderea tuturor, directorul Schițcu și cu revizorul Antonovici pornesc un șir de procese de intenție, deschid alte și alte dosare, apelează la cunoștințe mai mult sau mai puțin dubioase pentru a lovi direct în cei care, fosti colegi de-ai lui Duzineanu, avînd importantă funcții în cadrul D.R.T.V.-Iași, relataseră cum că omul acesta suferise pe nedrept. În plus, desi au existat mai multe comisii de expertiză — dintre care una a fost nevoită să fie plătită cu o imensă sumă, chiar de către D.R.T.V., care o solicitase — găsindu-l pe Duzineanu nevinovat — se porcede la o altă comisie de expertiză dosarele încep să se transforme, să fie inocuite, se iau din nou alte declarații, etc. În ce scop? În scopul în a demonstra că Duzineanu este vinovat totuși, că acei oameni cu funcții „au minți”, uite-asa, toți deodată... că (cel puțin astfel se afirmase prin Iași la începutul acestui an, și bănuim de către cine): „Florea Ceaușescu și Horia Pătrașcu, cit și conducerea celor două publicații, regretă profund că au scris ce-au scris în presă...” Punct.

Iată că nu regretă deloc, stimați autori de zvonuri perfide, menite poate doar a clătina curajul celor ce ne-au dat anumite declarații ce nu vă convin. Cole ce vor urma de aici înainte sînt consecințele seci, „la rece”, ale discuțiilor purtate în

Iași de către autorul acestor rînduri eu persoane dintre cele mai diverse, implicate — sau numai avînd tangență — cu aceste deloc îmbucurător caz. Spre deosebire de patima, de subterfugiile la care au apelat unii tovarăși din Iași — și nu numai de aici! — în a da cazului o turnură favorabilă celor ce au făcut o înscenare (rețin o replică aparent amuzantă, dar cutremurătoare prin ceea ce ar putea să însemne dacă acesta ar fi modul nostru de a acționa în viață: „Dom’me, lăsați-o baltă: eu știu că Duzineanu este nevinovat, dar în toată afacerea asta sînt implicate astfel de organe și instituții, încît nimeni nu-i va da dreptate în cele din urmă!”...), voi proceda exact invers: voi căuta să fiu cit mai obiectiv cu putință, avînd, dimpotrivă, încrederea — siguranța că și chiar dacă există „organe sau instituții” prea adine implicate, în lara asta, a noastră, ADEVĂRUL nu se poate să nu iasă în cele din urmă la lumină. Așadar:

...Joi 8 aprilie a.c., hotel „Unirea”, camera 713, Iași. Mă aflu aici, în deplasare, pentru a continua o anchetă începută mai demult, și asupra căreia — pînă mai zilele trecute — fusesem sigur că nu va mai fi nevoie să revin. A fost nevoie: la redacție au sosit mai multe scrisori — ba chiar și persoane fizice — care ne informează că, spre surprinderea tuturor, revizorul (?!) Antonovici Paul își face iar de cap, martorii fostei anchete în cazul Duzineanu sînt chemați la procuratură, anchetați în condiții cel puțin ciudate pentru legislația noastră, etc. etc. Încă nu știu cum voi începe acest chinuitor și întortocheat drum al întrebărilor. Nu mi-e rușine să mărturisesc că îmi este chiar puțin teamă: voi reuși să aflu odată pentru totdeauna ce se petrece cu acest caz? Peste drum — camera mea se află, dacă nu mă înșel, la penultima etaj — zăresc, prin fereastra deschisă, o inscripție zgîrțită cu creta pe peretele din spate al noului bloc de dincolo, alături se află o ușă, bănuiesc, aici locuiește vreun student în gazdă, cunosc acest gen de inscripții... „TACTIC-CLUB”. Nostim, dar este ora 8 dimineața... așadar, pe eai. De pildă: cei mai face, oare, „revizorul” Paul Antonovici?

Ora 8,20; îl caut la telefon pe tovarășul Teodor Onofrei, directorul Inspectoratului Teritorial Financiar de Stat Iași; îmi răspunde dinșul, în persoană, peste cîteva minute pleacă la aeroport, are o consfățuire la București. Îmi răspunde totuși, foarte amabil, la întrebări:

H. P. — Spuneți-mi, vă rog, Antonovici mai are sau nu dreptul de a fi revizor la D.R.T.V. Iași?

T. O. — Nici vorbă, nu mai are.

H. P. — De cînd?!

T. O. — Exact nu-mi amintesc, ori-cum de mai mult timp, vă poate spune exact asta tovarășul Slabu Mihai, directorul nostru adjunct, sau Emil Crăciun, inspector principal. Îmi pare rău că nu vă pot spune exact, știu, este vorba de cazul acela... aș fi vrut și eu să stăm de vorbă, dar...

H. P. — ...dar, asta e! Vă mulțumesc mult, drum bun.

Joi 8 aprilie, ora 9,15 — sediul Comitetului Județean Iași al P.C.R. Cu o seară înainte, aflasem la televizor că tovarășul Ion Iliescu, prim-secretar al comitetului județean, plecase în Belgia pentru a participa la un congres. În lipsa sa mă prezintă la cabinetul tovarășului secretar Crețu. Înainte de a intra eu, din cabinetul acestuia iese directorul D.R.T.V. Mihai Schițcu. Îl opresc, ma prezint, se schimbă la față, îl anunț că îl voi vizita la sediu pentru unele amănunte în cazul Duzineanu, este de acord, pleacă. Intru. Tovarășul secretar Crețu:

...în rezolvarea cazului Duzineanu trebuie să se acționeze principal, respectînd adevărul. Un om poate spune, de pildă, că îl doare ficatul, așa, dintr-odată, iar el să fie realmente bolnav de ficat, nu?

H. P. — Da. S-ar putea însă ca el să fi primit un pumn acolo, în preajmă; iar noi, ceilalți, să nu știm cine a dat cu pumnul...!

— (rîzînd) Intr-adevăr... Sau, cineva să zică că-i ia singe, pentru analize, și totodată să-i inoculeze — prin seringă — microbul hepatitei! Da, da, aveți dreptate...

Joi 8 aprilie, ora 9,40 — Inspectia Teritorială Financiară de Stat Iași. Stau de vorbă cu directorul adjunct, Mihai Slabu, și cu Emil Crăciun, inspector principal, de altfel, exact așa cum mi-a indicat directorul instituției, tovarășul Onofrei, înainte de a pleca la aeroport.

E. C. — ...tovarășe Pătrașcu, în ceea ce-l privește pe Antonovici, chestiunea este cel puțin complicată: în urma apariției „cazului Duzineanu”, însuși directorul Schițcu, de la deretevrea Iași, aprobase scoaterea lui din func-

ție — conform hotărîrii comitetului camenilor muncii, avînd copia acestui proces verbal. La Antonovici se constatașeră atît abuzuri, cit și incompetență în anchetarea acestui caz; înainte ca noi să ne retragem acordul, o echipă de la minister — forul nostru tutelar — stabilise că acest Antonovici să nu mai rămînă în nici un caz ca revizor. Ulterior, Schițcu a răstălmăcit...

H. P. — Notez asta?

E. C. — Vă rog: a răstălmăcit, așadar, această decizie, în sensul că Antonovici să rămînă în întreprindere, dar nu ca revizor...!

H. P. — Mă iertați că vă intrerup: din punctul dumneavoastră de vedere, al unei instituții județene, care este situația lui Paul Antonovici la ora de față?

M. S. — Tovarășu Pătrașcu, dacă doriți exact — asta e (îmi aduce dosarul; fac la repezeală cîteva fotocopii, sper că vor ieși, voi constata ulterior că au fost cam prea expuse; filmul există însă la redacție; sînt încîntat însă de amabilitatea acestor oameni care, desigur, au și altceva mai urgent de făcut decît să-mi dea mie niște relații anume... mi le dau, și le mulțumesc cu această ocazie); actul din 19 decembrie 1975, adresa 1584 — solicitată, la acea vreme, de tovarășul secretar județean Crețu, care părea uimit că Antonovici nu fusese scos din funcție — arată că:

1. Antonovici Paul a avut deficiențe și abateri privind dispozițiunile H.C.M. nr. 68/1970.

2. Deficiențe în întocmirea actelor de control (1973) la sectorul de translații.

3. „...în temeiul art. 21 din Legea 5/1970 ne retragem (s.n.) acordul ca tovarășul Antonovici Paul să rămînă în calitate de șef de compartiment C.F.I. Conform alin. 2, art. 21 din Legea 5/1970, de la data specificată mai sus, calitatea de șef al compartimentului de control financiar intern a tovarășului Antonovici Paul încetează, măsura luată atrăgînd schimbarea din funcție a acestuia...”

(...astăzi, 4 mai anul curent, cînd — lă-sînd pentru o clipă carnetele de noțițe de atunci, din Iași — cînd scriu aceste rînduri, cînd mă aflu în posesia unor zeci de scrisori primite la redacție, aproape de „Cazul D.”, mă simt dator să le mulțumesc acelor oameni, de la acea direcție financiară, pentru superbe cuvinte spuse în încheiere, și care nu mai lasă loc nici unui fel de comentariu; le voi reproduce întocmai):

„E o rușine, e păcat pentru orașul nostru că există acest „caz Duzineanu” cînd, totul, putea fi rezolvat demult!... Acțiunea noastră nu a fost luată în urma scandalului public creat de presă — e bine să se știe acest lucru! La fel cum dorim ca patima lui Antonovici în a distruge un om, să nu ducă la o „patimă” în a-l distruge pe Antonovici! Să fie judecat corect, lucid, pentru tot ceea ce a făcut rău — și atît!”

Extrem de frumoasă exprimare.

Joi 8 aprilie, ora 13,20 — acasă la Maria Bălan (chimistă la Centrul de transfuzia sîngelui, martoră în procesul Duzineanu — unul dintre oamenii care, trecînd peste liniștea personală, a sosit la noi la redacție: curajoasă, revoltată, indiferentă la ceea ce se va întîmpla cu ea de acum înainte; dorînd numai adevărul — așa cum ne-a și scris, de altfel, vezi scrișoarea înregistrată cu nr. 970 R din 11.03.76; convinsă că, dacă în toată afacerea asta, bărbății „dau bir cu fugiții”, ea, una, nu are ce pierde). Deci:

H. P. — Spuneți-mi, tovarășă Maria Bălan, ...dacă...

M. B. — (mă intrerupc) De ce nu serviti?! (nu știu cum să spun, dar știu teribil de bine de ce nu servesc; în scrisoarea acestei femei — care ține să-mi facă dovada acelei nedemnităte ospitalități moldovenești — există, printre altele, următoarele:

...fiînd martoră în procesul acesta (în această înscenare de nedescris) am fost invitată la Procuratura județeană Iași în ziua de 6 martie 1976, de către procurorul Ulianov. Am remarcat o atitudine interesată a procurorului Ulianov, de a răsturna dovezile acumulate în acest „caz Duzineanu”. Am observat o pornire directă de a acoperi cu orice preț fărâdelegile comise de revizorul Antonovici Paul și directorul Schițcu Mihai... Cu această ocazie am avut neplăcuta ocazie de a afla că... s-a recurs la teroare asupra martorilor — mai ales la unii — la care a luat parte la anchetare maiorul Manolache de la Militia Județeană Iași, acesta folosînd metode ce nu au nimic comun cu etica omului legii, sînt străine statului nostru socialist... La Iași represiunile în „cazul Duzineanu” au început să se extîndă, de la victima, salariați D.R.T.V., la mun-

terorii care sînt chemați să relateze ceea ce cunosc — adevărul”.

Chiar nu serviti nimic? !...

H. P. — Tovarășă Bălan, iertați-mă nu sînt absurd, vedem noi ce facem cu „servitul”... pînă una-alta, însă...
M. B. — Știu, vă întrebați probabil ce legătură am cu acest caz... I-am cunoscut pe părinții lui Duzineanu, pe taică-su l-am îngrijit pînă la moarte în 1967... Îi cunoșteam deci laboratorul lui Duzineanu de acasă, pe atunci lucra la o cooperativă de prestație pînă în 1972, cînd a intrat la D.R.T.V., Pieseile confiscate de Antonovici, atunci, de la Duzineanu de acasă, erau — în parte — de la cooperativă, și nu de la D.R.T.V., așa cum s-a spus ulterior și mai ales așa cum vroiau ei...
H. P. — Care... „ei”?!

M. B. — ...Prin ianuarie 1974 sînt chemată la miliție, la un tovarăș Vițiu, pentru a da o declarație; pe ho sînt oprită de Antonovici, care mi se prezintă drept... „locotenentul Dodia”, spunîndu-mi că să nu dau declarații în favoarea lui Duzineanu, deoarece acesta ar fi un excroc; cu puțin apoi un anume tovarăș căpitan Iancu vine la mine la serviciu și mă roagă...

H. P. — Pot nota? Iar dacă da, po da în presă?

M. B. — Vă rog...? Si mă roagă deci — nu cu de la sine putere! — să renunț la declarația aceea, pe care o dădusem în favoarea lui Duzineanu, adică pentru că așa trebuia, așa era firească... La 4 iunie 1975 eu dau în scris că nu renunț la nimic! Le-am spus atunci, celor care mă anchetau, că „să luptă numai pentru a justifica același de zile în care Duzineanu a fost în chis... Acum, că Duzineanu e liber, lumea ne întreabă pe noi: ce se întîmplă, nu se mai face dreptate?... Acum va ia pe voi, martorii, drept vinovați. Adică două publicații ca SCINTEIA și FLACĂRA — mint?!... La trez... asta știți ce mi-a răspuns procurorul Ulianov? „Nu-mi pasă!... Adică se face atitea expertize, plătite cu bani grei care constată că Duzineanu este nevinovat, și se face una singură — de către acest om numit George Iacinte singur — care susține invers?!...”

H. P. — Sînt foarte mulți oameni implicați în acest caz...!

M. B. — Da, am început să ne cu noaștem abia acum, o mulțime, și nu întrebăm: cum mai e, ce faci, te-au mai chemat la anchetă?...

Joi 8 aprilie, ora 15,45 — acasă la Iuri Mărgariț, șef lucrări la Institutul Politehnic (al doilea expert tehnic din 1974—1975, care împreună cu Laurian Grădinaru — director tehnic la „TEHNOTON” Iași, au făcut prima expertiză în cazul D.):

I. M. — ...Am observat din capul locului că e ceva „tulburare” în afacere: asta, credeam, totuși, că „ceva” trebuia să fi făcut și Duzineanu — ca să se ajungă aici! Am constatat însă că sumele imputate difereau fantastically, oare de ce?! Eu, unul, te varășe Pătrașcu, mi-am făcut un principiu din viață, sau pentru viață, mă feresc de oamenii care nu știu c vor — cu aștia, e jale!...

...Pe copiii acestui om slab, negricios în casa căruia am intrat așa — hodronic tronc — i-am deranjat de la a vedea, la T.V., nu mai știu ce ediție a unui campionat mondial de patinaj artistic; im vorbeste calm, oarecum monoton, cu a cea siguranță a omului de cifre, trecu poate prin multe, și mai ales trecut prin situații în care nici măcar cifrele, ele nu-ți mai dau vreo garanție anume:

I.M. — ...am înțeles că împotriva lui Duzineanu se făcuse o înscenare, după terminarea expertizei, mi s-au adus obiecțiuni din partea unor persoane...

H.P. — Ce fel de persoane? !...

I.M. — ...așadar, din partea unor persoane, care nici nu aveau vreun act de investițură...

H.P. — Tovarășe Grădinaru, aș dor să...

I.M. — ...Tovarășe Pătrașcu: eu sînt un cadru didactic. Știu cum, și mă ales știu cit costă fabricarea unui inginer electronist; Duzineanu e un inginer foarte bun! De doi ani de zile e înțut... pe tușe — nu au înscris altul în locul lui, pricepeți? Cineva z aruncat asupra lui „bănuiala” că ar fi vinovat, nu se poate însă justifica... I se imputau acestui om materiale care nici nu au fost manipulate de către el! Apăreau piese de la o zi la alta — un anume inginer Virgil Nemescu poate fi martor în acest sens — și așa dori să vă mai spun ceva: m-am învățat minte, tovarășe Pătrașcu — dacă îmi cumpăr piese radio din oraș le cumpăr cu bon (îmi arată chiar niște bonuri — n.a.). Pentru că dacă voi fi acuzat, vreodată — iar „cazul Duzineanu” îmi demonstrează că pot fi oricînd, vă rog să nu vă supărați — pînă să le aduc, bonurile astea, e jale! Cu asta m-am ales eu din toată treaba Duzineanu...! (Plec imediat, copiii revin la campionatele de patinaj, ne promitem reciproc că ne vom mai reîntîlni, și cu asta... basta; nu-l voi uita pe acest om nu numai întregu, dar și întelegînd că afacerea asta, „Cazul D.” cu alte cuvinte, este ceva care — în sfîrșit!).

Joi 8 aprilie, ora 17 — acasă la Hanelore și Gheorghe Oprea (ambii — soție și soț, tineri amîndoi — tehnicieni radio la D.R.T.V.).

H.P. — Încercați să fiți calm...
G.O. — Nu pot... credeam că sin-
teți de la procuratură.

H.P. — Dar dacă vă rog, totuși...
(omul răsuflă greu; Hanelore, soția
a izbucnit în plâns)... Vă rog!

G.O. — (către soție)... Du-te dinco-
lo și te spală... (și către mine)... Între-
tă-mă, sint suferind: bun, haideți!
(scrisori înregistrate la FLACARA,
10.03.1976: „...în data de 05.03.76, sub-
semnatul G.O., am fost chemat la
procuratura municipiului Iași de către
procurorul Ulianov, ca să depun
mărturie, deși mai aveam două de-
claratii date anterior, în 1972 și 1975,
la miliția Iași. Anchetarea mea a fost
făcută de către procuror și maiorul
Manolache, pe care îl cunoșteam de
la miliția județeană Iași, unde am dat
ultima declarație în 1975. În timpul
anchetei care a durat 3 ore mi s-au
adresat unele fraze, care consider că
au depășit limita normală și au avut
ca efect enervarea și derutarea mea,
astfel că în final nu am mai putut
să-mi amintesc nici cele mai mici a-
mănunte din cele ce mi se cereau.
Astfel, maiorul Manolache, deși cu-
noștea că sint membru de partid, m-a
întrebat în prealabil, mi-a spus foarte
răspicat că sint mai rău decît un
om din celălalt regim cu care a avut
de a face... timp de cîteva zile după
aceasta nu am putut să-mi revin la
starea mea normală, nu mai puteam
dormi noaptea... și imediat apoi:
„Subsemnata Oprea Hanelore, în ziua
de 4.03.1976 am fost chemată la
Procuratura municipiului Iași, în cazul
inginerului Duzineanu. În sala de aș-
teptare pe bancă se afla Antonovici
iar în picioare, rezemat de balustradă,
colégul de serviciu subinginerul
Manoliu Ionel, care apoi a fost che-
mat și anchetat: după un timp am
auzit că maiorul Manolache striga la
Manoliu, trecind pe un culoar, iar a-
poi a venit subinginerul Manoliu cu
lacrimi în ochi și se ținea de balus-
trată. I-am spus să stea jos, am cre-
zut că nu se simțea bine. M-a refu-
zat și a spus: „doar n-am făcut la
nimeni nici un rău, nu am făcut ni-
mic“. Antonovici ridica în hohote.
M-am intristat). Da, recunosc, sint
scrisorile noastre.

H.P. — Ce ați declarat la anchetă?
G.O. — Nu mai știu exact, ei au
vrut să declar că piesele ridicat de
Duzineanu nu au ajuns la destinație;
tovarășul Ulianov m-a dus apoi la o
secretară, căreia i-a dictat o declara-
ție, din partea mea, m-a obligat să o
semnez. „Nu mai îmi amintesc dacă
piesele scoase din magazie au fost
distribuite la oameni, la care anume
și unde au fost folosite“.

H.P. — Cum ați fost chemat la...
anchetă?

G.O. — Printr-un bilet, găsit aca-
să, strecurat pe sub ușă: ea fiind din
partea tovarășului procuror Ulianov.
(Păstrează acest bilet, oricînd se poate
constata de cine a fost scris — n.a.).

H.P. — Spuneți-mi — asta, dincolo
de faptul că mă simt dator să vă
spun că, cel puțin de acum încolo,
pentru a fi chemat la o anchetă, tre-
buie să vi se prezinte un act oficial,
cu ștampilă și așa mai departe... —
spuneți-mi, asadar: care este „atmo-
sfera“ în D.R.Tv.?

H.O. — ...în întreprindere este o at-
mosferă groaznică, plină de suspiciuni!

Joi 8 aprilie, ora 18.45 — hotel „Uni-
rea“, camera 713 (la „cortierul meu ge-
neral“, asadar: sint frînt; vorbesc cu
Ionel Manoliu, subinginer la D.R.Tv.
Iași — cea. 30 ani, foarte emotiv, aproa-
pe timid — reușese, totuși):

I.M. — ...la telefon fusesem invi-
tat de către Ulianov, dar după glasul
acela răstit cred că era vocea lui Ma-
nolache... Nu mai fusesem niciodată
la un astfel de interogatoriu. N-am
să-l uit însă toată viața! ...Am încercat
să mă facă să semnez o declara-
ție prin care să recunosc că Duzi-
neanu mi-ar fi dictat declarația pe
care o dasem anterior; n-am semnat...
Am vrut să-i întreb: „cu cine țineți,
dacă mă amenințați astfel, dacă fi-
pați așa la mine?“ — dar mi-a fost
frică...

IDEM, ora 19.25 — Croitoru Edgar,
fizician, șef formație translatori T.V.;
se află, pe post, în locul lui Mircea
Duzineanu:

C.E. — ...imediat după ce v-am dat
declarațiile alea, publicate în FLACARA,
trebuia să plec la București, era
vorba de o chestiune vitală pentru
întreprindere, pura mea specialitate;
sint oprit în ultima clipă de către
directorul Schițu, iar în locul meu
pleacă un altul, fără pregătirea necesară
— un om suferind, Lazăr Liviu
se numește, dealtfel bun profesio-
nist...! Și, ca să revenim la ale noastre:
20.000 de lei, din totalul sumei cu
care este acuzat, la ora actuală, Du-
zineanu — în urma acestei oribile
insecenări...

H.P. — Este o înscenare?

C.E. — ...reprezintă pătură, cersăfuri,
lopeți, etc. Toate acestea au fost scoase
— sub semnătură! — de către ges-
tionarul Vornicu, aflat actualmente în
București. Duzineanu nu putea apare
decît, cel mult, ca martor!...

IDEM, ora 20 — Cocian Melinte, in-
giner șef la D.R.Tv.:

„...încep să-mi pierd încrederea în
realitatea unor norme de conduită în
care fusesem învățat să cred. De pildă

în presă: dacă nici presa n-a putut
rezolva nimic într-un caz atît de clar
cum este cel în cauză, atunci cine?!
Poate, cred acum, că e mai bine să
stau în banca mea, să-mi văd de fa-
milie, să-mi cresc copiii, nu?! (n.a. —
nu avea să fie așa; inginerul Cocian
Melinte avea să fie următoarea vic-
timă — dat afară fără nici un temei,
datorită ambițiilor unui om „cu pile“).
Vedeți, tovarășe reporter... noi, de
pildă, simțim nevoia unui om ca
Anton, fostul contabil șef — care v-a
dat, dealtfel, și dumneavoastră, de-
clarații în cazul pe care-l anchetați.
Probabil că de-aici i s-a tras... Unita-
tea noastră face posibilul „să înlăture“
un cadru ca el, în momentul în care
are extraordinar de multă nevoie de
un om ca ăsta! Ca acest Anton Vasile,
fost coleg de-al nostru...“

IDEM, ora 21.20 — Anton Vasile, fost
contabil șef la D.R.Tv., actualmente
lucrător la poștă:

„...am cerut, încă mai demult, o
audiență la tovarășul prim secretar
Iliescu; m-a primit abia astăzi dimi-
neață tovarășul Chelaru, știți, tova-
rășul Iliescu este în Belgia... A fost
foarte amabil, e dator dînsului... știți
însă, am un gînd: dacă nu voi ajunge
la tovarășul Iliescu, mă voi duce la Co-
mitetul Central, oriunde!... M-a șocat
mult ca, după atîția ani de serviciu, să
fiu dat la o parte ca un fum... Și, de
ce? Pentru că așa au vrut Antonovici și
Schițu... (și eu unul simt în clipa
asta, fir-ar să fie, că omul ăsta suferă
profund pentru că a fost îndepărtat
din unitatea asta, la care ținea atît de
mult...! — n.a.). „Dosarul Duzinea-
nu“! Este o calamitate!... Probabil
că Schițu și Antonovici sint convinși
că eu, unul, cunosc toate amănuntele
în toată treaba asta... de-aia mi-au
dat la cap!“

Ora 22.40 — TERMINAT ZIUA JOI;
URMEAZĂ ADUNAREA MINTILOR!

„La ora 23.50 încă mai scriu: verific
notele, încerc să-mi fac o ordine în car-
nete; reușesc; mine va fi o zi grea, știu
asta; peste drum, inscripția cu „TACTIC-
CLUB“ abia se mai zărește; de ce vă spun
toate acestea? — pentru că, adineori, cînd
mi-am condus pină la ușă ultimul invitat,
doi zdrahoni m-au privit amabil, zîmbind
și cu minile adînc virite în buzunarele
„biugilor“; pe moment, am simțit nevoia să
le doresc sănătate; n-am reușit, erau prea
binevoitori: mi-au încadrat ușa, și mi se
pare că nu s-au mișcat de acolo decît
după ce am răsuflat eu cheia, de două ori,
pe dinauntru... Nostim.

Vineri, 9 aprilie, ora 10 — sediul
D.R.Tv. Iași, (este, sint convinși acum, cel
mai important moment al desfășurării
întregii mele anchete: a fost convocat
Biroul Organizației de Bază P.C.R. din
cadrul D.R.Tv. Iași; fac parte: Gheor-
ghe Labă, inginer, secretar B.O.B.;
Mircea Jităreanu, șef stație, lociitor al
secretariatului; Melinte Cocian, inginer șef,
Lucian Ciobanu, inginer și Constantin
Păun, instalator încălzire centrală —
membri; ultimul lipsește, este bolnav,
internat în spital; o încăpere micuță, si-
tuată undeva sus, în spatele „Palatului
Culturii“ din Iași):

H.P. — Pentru a porni de la o bază
în discuția noastră, vă rog să ne axăm
pe următoarele probleme: a.) Cele
două materiale publicate în presa
noastră centrală au fost — sau nu —
binevenite; și într-un caz și în altul:
de ce?

b.) Prin adresa nr. 1584/19.12.1975,
Inspeția Teritorială Financiară de
Stat Iași, în temeiul art. 21 din Legea
nr. 5/1970 îi retrace numitului Pauf
Antonovici calitatea de revizor C.F.I.;
aceasta atrăgînd automat schimbarea
din funcție a acestuia. B.O.B. cunoaște
acest lucru?

c.) Cunoașteți faptul că anumiți lu-
crători din instituția dumneavoastră,
aflați în disperare de cauză datorită
manevrelor Schițu — Antonovici, s-au
adresat unor organe centrale de stat?

d.) Apariția în presă a materialelor
menționate a avut vreun efect con-
cret în ceea ce privește atmosfera de
muncă din cadrul D.R.Tv., a relațiilor
de serviciu?

„Întrucît este imposibil — din pricina
spațiului, de care și așa am abuzat des-
tul de mult, dar nu se putea altfel! —
să redau întocmai discuțiile conform ste-
nogramelor pe care o posed, voi reproduce,
în rezumat, principalele răspunsuri, pre-
cizînd că toate, așa cum vor apare aici,
au fost susținute de toți cei prezenți:

„Cele două articole au fost bineve-
nite, aducînd o altă lumină față de
prima în care s-a desfășurat ancheta
în cazul D. Bine documentate, ne-au
dat posibilitatea să aflăm multe amă-
nunte pe care nu le cunoșteam ini-
țial. Credeam, însă, că în urma acestor
articole se va pune stavilă împotriva
patimei cu care Schițu și Antonovici
au lucrat împotriva lui Duzineanu. Ne
temem acum că ne va veni rîndul
noastră... (ceea ce s-a și întimplat, vom
vedea în ce măsură — n.a.). Cei care
și-au spus părerea sint vizați într-o
formă sau alta. Ne vin amenințări, pe
oculte, dar ferm.“

„La ora actuală s-a format un soi
de „colectiv“ care se ocupă numai
pentru a aduna probe împotriva lui
Duzineanu: directorul Schițu, Anto-
novici, șeful directorului, și noua
secretară a lui Schițu (cea veche
a fost înlocuită fără vreun motiv)“.

„Între direcția D.R.Tv. și organiza-
ția P.C.R. a oamenilor muncii de aici,
între directorul Schițu și B.O.B. s-a
creat o ruptură totală: dacă am fi fost
o instituție productivă, ar fi fost jale!

...Oamenii însă, muncitorii, oamenii de
acolo, din coclauri de munte, își văd
de treabă, deși nici ei nu prea mai în-
teleg ce se petrece! Cîteva exemple:
inginerului șef Melinte Cocian, de la
apariția celor două materiale în presă,
nu i se mai acordă libertatea de a-și
exercita funcția, nu i se mai dă nici
un act la semnat, deși așa ar fi legal;
este trimis acolo unde nu este cazul,
iar acolo unde l-ar necesita funcția și
pregătirea pe care o are, este trimis
altul de pildă... Antonovici! Secreta-
rului B.O.B., Gheorghe Labă, nu i se
mai comunică nimic din situația ca-
zului D. (cu alte cuvinte, în această
instituție, partidul nu este informat cu
nimic, în schimb este informat amă-
nunțit Antonovici...). Lui Teodor Oni-
ga, șeful serviciului administrativ, i se
cere să dea o declarație absurdă în
cazul D.; acesta refuză; drept urmare
se fac presiuni împotriva sa, este ne-
voit să se mute la Întreprinderea de
prelucrare a maselor plastice, Vasile
Dănuțeanu, președintele sindicatului,
luînd atitudine în favoarea lui D., An-
tonovici îi face un dosar, sesizînd mi-
nisterul că Dănuțeanu nu ar avea stiu-
dii corespunzătoare; drept urmare, a-
cestuia i se micșorează salariul. Tova-
rășa Atanasiu, fosta secretară a lui
Schițu, pentru că ia atitudine împo-
triva acestei atmosfere de calomnii,
dosare înscenate și presiuni, este retro-
gradată, devenind simplă dactilografă,
fără nici o motivație scrisă. Etc., etc.
etc...“

„Într-adevăr, B.O.B. a trimis o ce-
rere scrisă la ziarul SCINTEIA, rugînd
să se facă o anchetă socială de urgen-
ță pentru a se rezolva în vreun fel a-
ceastă situație devenită insuportabilă
la D.R.Tv. Iași, care nu mai poate
dura“.

„Un alt exemplu cum organizația de
partid a fost frustrată de dreptul de a
fi informată într-un caz care o privea
direct: în ședința de dare de seamă,
care a avut loc cu puțin înaintea apa-
riției materialelor în presă, s-a pus
problema ca aici să se discute și cazul
D. Delegatul comitetului municipal de
de partid însă ne-a spus că „nu e ca-
zul, de asta se ocupă alții“.

„În toată afacerea asta, comunistii
de la D.R.Tv. s-au așteptat ca să fie
chemate cadre de specialitate care
să și spună părerea asupra fostului lor
colég; nu s-a făcut acest lucru, întreaga
sarcină a căzut în spinarea lui An-
tonovici (care a și afirmat, de fapt, o-
dată, ironic: „Mie unu' nu-mi pasă!").
Am certificat de bolnav mintă (și
chiar are — n.a.), dacă va fi ceva și
ceva, eu arăt hirtia: n-au decît să se
descurce directorul Schițu și eu toți
cealalți!“

„Întîlnirea cu B.O.B. al P.C.R. —
D.R.Tv. Iași ia sfîrșit în jurul orei 12.
Reproduc, în finalul acestei discuții, cu-
vintele tovarășului secretar Gheorghe
Labă: „Vă repet, între conducere și res-
tul instituției există o ruptură totală (încă
din august anul trecut, o Comisie a foru-
lui nostru tutelar, analizînd situația la
fața locului, a fost de acord că, în luarea
deciziilor, directorul Schițu nu se consul-
tă cu organizația de partid, sindicat, etc.;
astăzi însă situația este mult mai gravă,
„cazul D.“ a devenit un pretext de rafuțeli
și ambiții personale, asta pe spinarea
unei instituții care operează cu milioane
de lei!). Noi lucrăm pe unități independente,
treburile încă merg, dar pe viitor se va
resimți. Dacă am fi fost o unitate pro-
ductivă, ar fi fost catastrofă!“

Vineri, 9 aprilie, ora 12.10 — sediul
D.R.Tv. (cabinetul tovarășului direc-
tor Mihai Schițu):

H.P. — V-am promis că vă voi cău-
ta, m-am ținut de cuvînt. Tovarășe di-
rector, ce părere aveți despre cele
două materiale aparute în presa cen-
trală?

M.S. — Am să vă răspund un singur
lucru: nu pot da nici un răspuns la
această întrebare!

H.P. — Ce părere aveți despre at-
mosfera, situația actuală din instituția
dumneavoastră?

M.S. — Nu găsesc că e cazul să dis-
cut problema, atmosfera, situația din
instituție.

H.P. — Încep să cred că dialogul
dintre noi va dura foarte puțin...!

M.S. — Exact! (și zîmbeste, zîm-
besc și eu).

H.P. — Cunoașteți faptul că revizo-
rul Antonovici, conform unei decizii
date încă din decembrie anul trecut,
nu mai poate ocupa funcția pe care o
are?

M.S. — Știu că există o astfel de de-
cizie, cred că e o greșeală. Instituția
în cauză (Inspeția Financiară — n.a.)
cred că a făcut un act inutil.

H.P. — „Instituția“ în cauză consi-
deră că rămînerea lui Antonovici în
actualul post este o ilegalitate!?

M.S. — Nici vorbă! Repet: actual for
e inutil!

H.P. — Cunoașteți, poate întimplător,
că Antonovici se ocupă îndeaproape de
dosarul Duzineanu?

M.S. — Nu cunosc că Antonovici s-a
ocupat de cazul Duzineanu.

H.P. — A fost chemat la procura-
tură?

M.S. — Da, am fost anunțat, de ci-
teva ori, să-i dau drumul la procura-
tură pentru că are de dat niste decla-
rații, sau așa ceva. I-am dat.

H.P. — Vă mulțumesc. Și sper că to-
tul se va rezolva cît mai curînd.

M.S. — Se va rezolva foarte curînd
și în spiritul echității și adevărului.

H.P. — Sper asta! (și plec: întreaga
convorbire a durat exact cinci mi-
nute).

Vineri, 9 aprilie, ora 12.35 — (din
nou la Inspeția Teritorială Financiară
Iași, cu tovarășul director adjunct,
Mihai Slabu):

H.P. — Tovarășe Slabu, se pare că
cineva e nebun în toată povestea asta.

Schițu susține că dumneavoastră ați
făcut un abuz, un act inutil în ceea
ce-l privește pe Antonovici!

M.S. — Asta-i culmea! (și către o
persoană aflată alături): Asta-i gre-
șeala noastră că nu am dat imediat și
o decizie în acest caz! (și către
mine): O să vadă Schițu cum o să-i
blochez eu salariul lui Antonovici!
Uitați aici, acum îmi pare rău că nu
v-am arătat de la început întreg do-
sarul acestui individ! Uitați actele as-
tea!...

ACTE: 1.) D.R.Tv.I. către Direcția
de control și revizie Iași, nr. 9782/19
august 1975: „...cerem hotărît înde-
părtarea din unitate a tov. Antonovici
Pauf, contabil revizor, pentru activitate
și comportare necorespunzătoare pre-
cum și abuzuri în muncă. Vă rugăm a
aviza măsura stabilită“.

2.) D.R.Tv.I., către... idem, nr. 9782/
24 sept. 1975: „...solicităm retragerea
avizului ca neavînd temei legal“ (?! —
n.a.).

3.) ORDINUL 141.1.04.76 (care pre-
cizează că în conformitate cu aplicarea
legii, în actuala organigramă a D.R.Tv.I.,
Antonovici este singurul organ de con-
trol — deci, decizia lui de mutare pe
alt post, din decembrie 1975, este ab-
solut valabilă!).

M.S. — ...vedeți? În plus, dacă tot
am ajuns aici, iați și o declarație a lui
Antonovici, aproape de cazul Duzinea-
nu; dîndu-și seama că e cusută cu
ață albă, vine după un timp la noi „să
și-o retragă“ din dosar, intrucît „nu-si
mai amintește ce a scris acolo“. În
mod legal, am refuzat să-i înapoiem
manuscrisul (există și înștiințare ofi-
cială în acest sens — n.a.). Prin ur-
mare, ce tot bate cîmpii tovarășul
Schițu?!

Vineri, ora 13.20 — Procuratura Ju-
detului Iași: cabinetul tovarășului
procuror șef Petre Pescaru:

H.P. — ...printre altele, Duzineanu
ne-a scris la redacție, a anexat și ac-
tul, că i s-a impus domiciliu forțat, că
i s-a interzis plecarea din Iași în mod
legal.

P.P. — Eu i-am spus — peste dispo-
zițiile legale, și ca să nu-l arestez
(?! — n.a.) că, dacă va avea nevoie
să plece două-trei zile, să-mi spună
mie, și-i dau drumul.

H.P. — Din cîte știu, s-ar fi oprit
ca la actuala anchetare a martorilor să
participe organe ale miliției; toamii
pentru a se evita abuzurile reclamate
de către cei citați la prima marcă an-
chetă. Și totuși, sint informat că la ac-
tuală anchetă a participat maiorul Ma-
nolache... A fost legală această parti-
cipare?

P.P. — A fost legală.

H.P. — Bun. Dar dacă s-a strigat la
martori, dacă au fost intimidati în
vreun fel, dacă au fost amenințați că
în caz că nu vor da declarații în sen-
sul celor dorite de maiorul Manolache
și procurorul Ulianov, se vor...?

P.P. — Nu este adevărat!

H.P. — Admițînd că toți au posed
declarații în acest sens din partea lor?

P.P. — Atunci — deși nu cred, totul
s-a desfășurat în liniște, conform nor-
melor obișnuite de anchetare — dacă
totuși s-au făcut presiuni asupra mar-
torilor, a fost ceva ilegal!

H.P. — Pot nota acest lucru?

P.P. — Vă rog...! (și notez). De alt-
fel, acești martori care v-au scris
dumneavoastră, vor mai fi chemați la
întrebări.

H.P. — (zîmbind, deși nu-mi vine):
Sper că nu în aceleași condiții ca și
înainte...!

P.P. — ...Vedeți ce gafe face Du-
zineanu? Îmi spune că expertul Iacinte,
din București (care fusese recuzat de
către Duzineanu, așa cum maiorul Ma-
nolache, pe de altă parte, fusese re-
cuzat de către Direcția Militară de ur-
mărire Judiciară — respectiv consilie-
rul Mihailă — să mai ia în-
terogatorii, și care se supra-
pusese totuși Procuraturii Județene
Iași — n.a.). „n-ar avea studii“: ori,
Iacinte are! În plus, ca să vă dau alt
exemplu: există o piesă în valoare
de... lei (cîteva sute, sau cîteva mii,
n-am reținut — n.a.), care a fost ini-
țial anunțată de Duzineanu că ar fi
primit-o din R.F.G. Seria era stearșă
cu pila, tovarășe Pătrașcu, ea să poată
susține că așa și pe dincolo. Astăzi, vă
pot afirma că poartă seria unui produs
romănesc!...

H.P. — Cum adică... nu s-a știut asta
înainte?

P.P. — Nu.

H.P. — Cum — nu?!

P.P. — Nu s-a știut!...

H.P. — Tovarășe Pescaru, ierta-
ți-mă: cum de nu s-a știut?!

P.P. — (după o pauză): Uite-așa:
nu s-a știut!

H.P. — ...il cunoașteți pe Paul Anto-
novici?

P.P. — Da, da — adică știu cum ați
scris dumneavoastră despre el...

H.P. — Cunoașteți faptul că a fost
prezent pe coridoare în timpul anche-
tării unor martori în cazul Duzineanu?

P.P. — Nu...!?

Am plecat din Iași, sîmbătă 10 aprilie
cîte prînz, după culegerea încă altor
date, a căror reproducere nu-si are deo-
camdată rostul aici. Ingerului Mircea
Duzineanu — omul reținut de către orga-
nele de miliție timp de un an de zile, ex-
clus din partid, dat afară din serviciu,
fără o justificare plauzibilă, la acea vreme
— omului care reușese să-și găsească
o nouă slujbă, cea de dascăl! — i se in-
tentează un nou proces: lipsuri în valoa-
re de cea. 30.000 lei! Dosarul crește cu re-
peziciune, înainte de a pleca din Iași toc-

(Continuare în pag. 23)

HORIA PĂTRAȘCU ■

flacara PAGINA 13

Timp de circa o lună, cercul nostru de speologi amatori Piatra Craiului din Cimpulung-Muscel nu a mai avut în plan să acționeze la peștera Posada, descoperită în februarie 1975 și despre care v-am informat la timpul acela. Iată că recent am avut ocazia să mergem aici pentru realizarea unor decolmări pe galeriile colaterale ale peșterii. Am rămas indignați de modul în care s-a comportat un grup de intruși (peștera nu este dată încă în circuitul turistic) care au dat dovadă de un vandalism greu de imaginat: au demolat barajul improvizat de parcă ar fi pătruns cu camionul în peșteră, au rupt în interior stalagmite — luminare dintre cele mai frumoase din Galeria Minunilor, și-au lăsat cu nonșalanță urmele mai multor tipuri de încălzitoare întipărite pe straturile aluvionare, pingărinde sălbatic o frumusețe creată de natură în mii și mii de ani. Poate că vor citi rîndurile astea, și „isteții” care au făcut aceste fapte reprobabile, poate că se vor jena de comportarea lor; cert este însă că față de astfel de inși trebuie elaborate legi precise, pentru că multe dintre stricăciunile pe care le produc sînt absolut ireparabile. (Ion Dobrescu, Cimpulung-Muscel)

Nu știu dacă apelul făcut de dumneavoastră în revista FLACARA nr. 11 a.c. a fost auzit și de Consiliul popular al județului Vrancea, dar „consecințele” se văd: ne-au desființat pînă și micul chioșc alimentar din incinta Liceului de construcții, astfel că în afară de ce se servește la cantina școlii, noi — peste 1.000 de suflete — nu mai putem consuma nimic: culmea este că noi ceream găsirea unei modalități de a putea cumpăra presă, ziare, reviste, de undeva mai aproape — poate s-ar fi putut introduce acest lucru chiar în chioșcul cu pricina! Ei bine, rezultatul a fost că l-au desființat de tot. Vă scriu din nou, așadar, cu speranța că măcar de data asta se va rezolva ceva în sensul rugăminții noastre. (Vasile Ignătescu, Focșani)

Aproape de a fi dat în folosință, la data cînd am făcut această fotografie, noul hotel „Central” din Piatra Neamț impresionează plăcut încă de pe acum prin

linia modernă, prin îndrăzneala concepției arhitectonice, prin felul armonios în care se încadrează în peisajul orașului. (Nicolae Tokacek, București).

Stimule tovarășe redactor-șef,

Mă numesc Ionescu Margareta, din București, Aleea Plenița nr. 4, bloc Y8, scara 1, etajul 1, ap. 8, sector 4, și vreau să vă supun atenției două fragmente — unul dintr-un text semnat de Al. Monciu-Sudinianski în FLACARA nr. 14 din 10 aprilie 1976, celălalt aparținînd colonelului Gr. Lăcusteanu și citat de G. Călinescu în Istoria literaturii române — compendiu, pag. 83 (Editura pentru literatură, 1963). FLACARA nr. 14/1976:

„... La un moment numitul Gărgășanu care nu știu ce tot bilbia din gură cu ospătării, mă întorc către dînsul și zic: Ascultă domnule, dacă vei îndrăzni să mai scoți o vorbă de asemenea propagandă mă jur pe onoare că-ți trăsesc creeri la minut!”

Istoria literaturii române — compendiu: „... Căpitanul Fărcășanu, care nu știu ce bilbia din gură cu ofițerii, mă întorc la dînsul și îi zic: Ascultă, domnule căpitan, dacă vei îndrăzni să vorbești o vorbă de asemenea propagandă, mă jur pe onoare că îți trăsesc creierii la minut!”

Pe această cale îmi permit a-mi exprima satisfacția ce am resimțit-o citind în numărul 16 al FLACĂRII atitudinea pe care ați luat-o în „cazul LENA CONSTANTINE”. În anul 1974, pentru incintarea ochilor și hrana spirituală, am vizitat în repetate rînduri expoziția acestei mare artiste. De fiecare dată, prin mulțimea vizitatorilor, aveam impresia unui vernisaj; ați judecat drept și imparțial acest caz, uimitor prin faptul că a putut fi patronat de un for atât de înalt, care în loc să felicite punerea în valoare a frumuseții

lor naționale, încearcă să descurajeze un talent atât de covârșitor care, cu o originalitate rar înfrîntă, a reușit să scoată în evidență frumusețea și migala cusăturilor noastre naționale, imbinînd creația și arta proprie cu acest specific al nostru. Cit privește pretinsa „distruge a unor importante mărturii de etnografie și artă populară”, este o afirmație care oarecum — fie-mi iertat — frizează ridicolul. Cînd muzele de etnografie și folclor din întreaga țară sînt pline de costume vechi, ale căror achiziții au făcut obiectul unor selecționări stricte, pretenția de a constitui „importante mărturii de etnografie și artă populară” din unele petice și zdrențe scoase din uz, pe care posesoarele lor le dădeau la D.A.C., sau le întrebuntau drept cirpe de șters în bucătărie, este oarecum ciudată... Nu cumva oare tocmai splendoarea operelor înfăptuite de Lena Constante, din aceste zdrențe, a deranjat anumiți colegi de breaslă cărora succesul expoziției acestor opere de artă le-a arătat incomparabila superioritate și unicitate a realizărilor artistice? (Eliza Elena Fătuțescu, București).

Mă numesc Constantin Tudor din comuna Dragalina, județul Dimbovita; am citit în paginile revistei dumneavoastră mai multe articole despre apa minerală — surse, posibilități, mijloace de comercializare etc. Sîntem, noi, ăștia din comună, peste 8.000 de suflete — merităm, cred, să beneficiem și noi de această sănătate a naturii. Din păcate, apa minerală — și aceea rară — o găsim numai la restaurant, cu patru lei litru (atunci cînd se găsește!), oare nu ar fi normal ca direcția cooperatției de consum să țină seama și de noi, cei care nu sîntem... băutori?

Nu-mi propun să vă ofer un subiect pentru revista FLACARA, ci vă rog ca în numele adevărului și dreptății să mă înțelegeți și prin asta să ajutați comuna în care m-am născut — Văculești, județul Botoșani — eu fiind la ora actuală student la Facultatea de energetică din București. Durerea mea este aceea că dincolo de felul cum unele dintre cadrele didactice ale școlii din Văculești au ajuns la catedră, dincolo de acest aspect așadar, un altul, mult mai grav, îmi produce rușine, mie, cînd ajung prin acele locuri: în frunte cu directorul școlii, o serie de astfel de cadre didactice consumă băuturi alcoolice în vîzul elevilor, ieșind uneori clătîindu-se din cancelaria în care se transportă cu plasele vin și bere la discreție. Primarul comunei, Maria Maxim, o comunistă extrem de energică, depune eforturi susținute pentru curmarea acestei inadmisibile stări de lucruri, dar toate se lovesc de un straniu cerc al „relațiilor” celor vizati. Dacă veți face o anchetă, voi căuta să fiu de față, intrucit răspund de toate cele afirmate mai sus. (Dumitru O. Iurea, București)

Publicăm fragmente din scrisoarea tovarășului Mircea Lerian adresată revistei noastre.

Tovarășe redactor șef, Citind revista pe care o conduceți am văzut la rubrica „Atitudini” („Flacăra” nr. 12 din 27 martie 1976, pag. 14) o notă intitulată „Cine glumește cu istoria națională?” semnată de Aureliu Goci, iar printre lucrările incriminate se afla și trilogia „Tepeș” (nu „Tepeș-Vodă” cum a scris autorul notei, acesta fiind titlul unei singure piese) și încă în termeni foarte aspri. Cum același autor de note a publicat în „România literară” (nr. 20 din 17 mai 1973, pag. 11) o alta opinie, diametral opusă celei din „Flacăra”, mă văd nevoit să mă adresez dumneavoastră cu întrebarea: cine glumește cu critica literară?

N.R. Comparînd cele două texte semnate de Aureliu Goci în revistele Flacăra și România literară despre trilogia lui Mircea Lerian, am constatat că, într-adevăr, ele susțin opinii contrare. Cînd a fost sincer A. G. nu știm. Dar ne putem da seama că odată el a mințit. Ceea ce e descalificat pentru un tinăr care încearcă să-și croiască un destin în literatură și care nu se poate să nu fi auzit că și în critica literară există o morală și o conștiință a scrisului.

În această vacanță școlară am fost numit director de tabără la Herculan, județul Caraș Severin; menționez că nu a fost prima tabără pe care am condus-o. Copiii au fost cazați la hotelul „Hercules” — ceea ce l-a încîntat, desigur — au beneficiat de amabilitatea directorului Casei de cultură din localitate, care ne-a pus la dispoziție săli și echipament pentru jocuri etc. Iată însă că un fapt reprobabil ne-a întunecat bucuria acelor zile: trecînd eu vitează cu autoturismul „Dacia 1300” nr. 1 CS 1072 printr-un grup de elevi, unul dintre aceștia s-a speriat și a exclamat: „merge ca un nebun!” Drept urmare, proprietarul mașinii — am aflat că se numește Harambașa și este responsabilul restaurantului „Hercules” — a dat mașina înapoi, a coborît și apucîndu-l de pulover pe elev — care se numește Alexandru Sogodel, are 14 ani și este elev în clasa a VIII-a, Școala generală 86, București — l-a plesnit violent peste ureche și peste față, spre firească indignare a martorilor. Furia acestui om nu s-a stins nici la postul de miliție, unde a continuat să urle în gura mare, ca și cum el ar fi fost cel năpăstuit și parcă ar fi fost pe moșia lui! Printre altele, susținea sus și tare că elevii „trebuie să meargă pe trotuar” — or, strada pe care se petrecuse incidentul, fiind foarte strîmtă, nici nu avea trotuar. Oricum, gestul acestui om — care după părerea unor martori ar

fi fost și băut la volan — rămîne incalificabil. (A. Păun, București).

Locuiesc în București, pe strada Polonă, între bulevardul Dacia și strada Mihail Eminescu; pe trotuarul de vizavi, circulația s-a întrerupt din motive „tehnice”: s-a instalat aici un șantier de lucru. Pe cealaltă parte, deci pe partea pe care locuiesc, deși trotuarul are 6 metri lățime,

nu se mai poate circula decît strecurîndu-te printre automobilele parcate — așa cum se vede din cele două fotografii pe care vi le trimit alăturat spre publicare, în speranța că se va găsi o soluție și în acest caz. (P. G. Penescu, București)

DIALOG ÎNTRE CITITORI

„La observațiile cititorului Paul Voicanu, publicate în rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” nr. 15 din 17 aprilie 1976, în legătură cu statuia ecvestră a regelui Decebal, amplasată în fața Casei de cultură din Deva, operă în bronz a talentatului artist Ion Jalea, mi-aș permite și eu o observație: deși calul are gîtul înstrunat și gura deschisă, ca și cum ar mușca nervos zăbala, o face fără rost intrucît îi lipsește frîul. În ceea ce privește observația lui Paul Voicanu dacă lui Decebal îi stă sau nu birfe, pe lingă paloș, și cu drapelul dacilor pe cal, este probabil o chestiune mai mult de simbol decît de față regească”.

ION MARINESCU (Călan, Hunedoara)

„Referitor la fragmentul din scrisoarea tov. Paul Voicanu, din Deva, îmi exprim următoarea părere: dacă respectiva statuie din Deva este privită numai ca un simplu portret al mărețului rege dac, tov. Voicanu are dreptate, acel drapel de luptă ce îl ține cu mina stingă nu s-ar potrivi; părerea mea este însă că statuia aceasta monumentală trebuie să fie privită ca un simbol al viteazului popor dac, reprezentat în acest caz prin Decebal, iar drapelul respectiv luat ca o metaforă ce reprezintă vitejia în luptă a dacilor conduși de viteazul lor rege. Deci acest drapel își are rolul său precis în întreaga și frumoasa compoziție a lucrării apreciatului artist Ion Jalea”.

ION MARIN (București)

„Am citit scrisoarea publicată în revista FLACARA nr. 16 a.c. sub semnătura cititorului Nicolae Iordache din București. Sînt neșcolarist, dar problemele limbii noastre mă interesează. În scrisoarea respectivă au fost aduse multe argumente în favoarea lui ă din a, toate conținînd adevăr și bun simț. Cel ce se situează pe poziția opusă, aduc un singur argument, acela că prin eliminarea lui ă din a s-a simplificat scrierea și învățarea acestuia de către școlari. Dar acesta e un argument care să reziste celorlalte? Este un argument slab, intrucît omul de azi — copil sau adult — este în stare să acumuleze mult mai mult decît altădată. Copiii de azi se descurcă în probleme de matematică extrem de grele, oare nu pot învăța cînd se scrie cu ă și cu î? Ca buni români, trebuie să reprimim în scrierea noastră dreptul ce se cuvine lui ă din a: s-ar proceda cu adevărat patriotic”.

NICOLAE BURADA (București)

„Citind în FLACARA nr. 16 o scrisoare semnată de un grup de cetățeni din blocul 21 de pe șoseaua Cățelu, cu

privire la joaca copiilor din bloc — mai exact, cu imposibilitatea acestor copii de a se juca — vreau să revin, ca medic, cu câteva amănunte. Nu este rolul meu, cel puțin aici și acum, de a mă alătura unei tabere sau alteia dintre cele ce-și dispută dreptul ca acești copii din Cățelu să se — sau să nu se — joace. Ceea ce vreau însă să spun, este faptul că lipsa de mișcare, sedentarismul, despre care se vorbește astăzi atât, este extrem de periculos nu numai celor vîrstnici, cît și celor mici; eu am o preocupare, de pildă, aceea de a urmări o boală care se datorește lipsei de mișcare în copilărie: varicela; această boală apare mai ales la femei, care nu alcargă la fel de mult ca băieții, cînd sînt mici. Iată un singur aspect doar, și poate că nu dintre cele mai importante. Ceea ce trebuie reținut însă este faptul că mișcarea, joaca la copii, este necesară ca și aerul și apa, este necesar deci ca ediliile orașelor să prevadă spații de joacă în jurul blocurilor în așa fel încît acestea să fie respectate, adică să fie folosite în exact scopul destinației lor!”

Dr. VASILE MAFTEI (Pitești)

„Mai acum vreo două-trei numere am citit în FLACĂRA că tovarășul Necula Petrișor a cumpărat din Piața Națiunii un borcan cu muștar care era, citez, „aîl de dulce și de puțin picant, încît l-aș fi putut folosi cu brio la îndulcirea ceaiului”; sînt de părere că tovarășul N. Petrișor nu cunoaște că muștarul se folosește la cu totul altceva, și anume la cîrnați, crenvurști, mititei etc. Astfel nu înțeleg de ce să fi scris așa ceva la la revista?!”

ADAM AIONESEI (Slatina, Olt)

POȘTA REDACȚIEI

Violeta Andrei Săndulescu — Curacal. Centrala industriei bumbacului ne a comunicat că dumneavoastră puteți fi scutită de plata cheltuielilor de școlarizare pe care le datorati întreprinderii „Textila” (Calafat dacă: 1) vă încadrați la o unitate economică ce aparține de M.I.U., trîmînd centrala și adevărata de la unitatea respectivă prin care vi se confirmă încadrarea; 2) vă puteți încadra la Filatura de bumbac Drăgănești-Olt, dacă sînteți calificată în meseria de filatoare de ring. În acest sens, conducerea unității a fost anunțată de către centrală; 3) dacă nu este posibilă încadrarea, să trîmîti Centrala industriei bumbacului o adeverință din care să reiasă data la care sotiți dumneavoastră a fost mutat cu serviciul și la ce unitate. ■ Neculai Gorgos — Roman. Șantierul nr. 8 — Roman vă va atribui un spațiu de locuit tot din organizare de șantier. ■ Dumitru Georgescu — Drăgășani. Aveți dreptate! Nu v-am răspuns în termen legal, pentru că așteptăm și noi, ca și dumneavoastră să aflăm de la forul competent local de ce nu ați mai fost încadrat la I.A.S.-Rm. Vilcea după satisfacerea stagiului militar. ■ Constantin Căcanu — Tîndărei. În conformitate cu H.C.M. nr. 77/1975, art. 7, persoanele cazate individual în clădiri se consideră nelocalnice numai dacă fac dovada că în localitatea în care domiciliază, indicată în buletinul de identitate, își are în fapt locuința personală pentru care suportă cheltuieli de întreținere, precum plata chiriei sau a impozitului pe clădire. Pentru că dumneavoastră nu ați prezentat în acest sens o adeverință eliberată de consiliul popular de unde aveți domiciliul pe buletin, unitatea respectivă a încetat de a vă mai da spor de șantier. ■ Elena Bucălaru — Brașov. Întreprinderea „Rulmentul” Brașov v-a atribuit un apartament din cota de locuințe pe anul 1976. ■ Ana Cretu — comuna Melinești. Procuratura județeană Dolj a constatat că plîngerea dumneavoastră este întemeiată și în mod nejustificat comisia de judecată a tergiversat soluționarea dosarului, drept urmare, comisia a fost schimbată, iar cea nou constituită va soluționa dosarul în 20 de zile. ■ Gabriela Boer — Tulcea. În prezent, în unitățile socialiste cu profil agricol de pe raza municipiului nu sînt posturi vacante de tehnicieni veterinari sau locuri de muncă similare. Intrucît ați refuzat ocuparea altui loc de muncă, rămîneți în atenția consiliului popular, ca de îndată ce se va ivi un post vacant corespunzător pregătirii profesionale pe care o aveți, să fiți ajutat să-l ocupați. ■ Cătălina Ilie — Roșiori de Vede. Sînteți absolventă de liceu, doriți să urmați o școală tehnică și ne cereți să vă spunem noi la ce școală să vă înscrieți. Nu vă cunoaștem aptitudinile, hotărîți singură!

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis. Si nu uitați să vă iscăliți.

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

OPERATIUNEA „SIRMA LUNGĂ”

Unii merg pe sirmă și își câștigă, onorabil, piinea; pe alții îi interesează mai puțin sirmă și mai mult ce se află pe ea, la uscat: covoare, cuverturi, lenjerie, ce-o fi. Este, de pildă, cazul Luciei Schiriac și Rodicăi Ciornea din Botoșani, care, în mai multe rânduri, au întreprins Operațiunea „Sirma Lungă” prin curțile oamenilor. Până la urmă s-a produs un scurt circuit și cele două infractoare s-au trezit la miliție.

LA CONCURENȚA CU VEVERIȚELE

Greu de crezut, dar adevărat: manipulând fructe de pădure, Liliana Brinzoiu din Ulmi, județul Dimbovița, a prăpădit 177.000 lei din avutul obștesc. Etapele acestei triste performanțe, dacă astfel o putem numi, au fost: fals, delapidare, uz de fals, neglijență. Liliana Brinzoiu a fost responsabilă Centrului de fructe de pădure din comună. În prezent nu mai răspunde de centru, ci de faptele sale penale.

PENTRU DREPTATE

Gherasim Toader din Mălini, județul Suceava, îl dușmănea de mai mult timp pe Nicolae Pastrăveanu. Pentru a-l convinge pe consăteanul său că dreptatea se află de partea sa, Toader l-a omorât în bătaie.

UN OBIECT NETRECUT ÎN PROGRAMĂ

La catedrele școlii generale numărul 7 din Satu Mare au urcat profesori neobișnuiți: ofițeri ai miliției municipale, care i-au ascultat pe elevii din ciclul II la un obiect netrecut în programa analitică, dar de extremă utilitate: regulile de circulație. Totul s-a desfășurat în cadrul unui concurs „Cine știe răspunde”: competiția a fost destul de disputată pentru desemna-

rea câștigătorului fiind necesare mai multe întrebări de baraj. Cel mai bun dintre cei mai buni a fost Dan Sălăjan, elev de clasa a VI-a. Au luat parte o sută de elevi, cei care s-au distins primind, din partea organizatorilor, cărți, mape, truse de creion. Concursul a avut și o notă gravă: milițienii au vorbit participanților despre accidente de circulație cărora le-au căzut victime copii. De unde reiese că la acest obiect netrecut în programa școlară orice notă rea poate avea consecințe tragice.

FĂRĂ NICI O BUCURIE

La procesul intentat fostului gestionar al cooperativei de consum din comuna Ostra, județul Suceava, au fost prezente 300 de persoane, care au putut afla, fără nici o bucurie, că Gheorghe Pituc, prin delapidare, abuz, neglijență, fals și uz de fals, le-a cauzat un prejudiciu de peste o sută de mii de lei.

MECANICA FINĂ ÎN ORELE LIBERE

Alexandru Enache, electrician la Întreprinderea de mecanică fină din București, a sursat de la locul de muncă nouă micrometre în valoare de 26.000 lei. Organele de miliție sint neîncredătoare în afirmațiile acestuia că-și simte conștiința pură, ca roua dimineții, și că a luat micrometrele fiindcă dorea să le repare acasă, în timpul liber.

LIONEL NIȚESCU

UN CEAI CU SARE PENTRU INCULPATE

Bindu-și ceaiul de dimineață, citiva mineri din Valea Jiului au simțit pe limbă gustul... sării. Mai întâi și-au certat nevestele, crezând că, somnoroase ori neatente, acestea le-au indulcit ceaiul cu sare. Mai târziu s-a constatat că adevărul era al-

tul. Alexandrina Popescu, gestionară, și Marioara Șchiopu, vinzătoare, ambele angajate ale I.C.S. Mărfuri Alimentare (Petroșani), după ce se obișnuiseră cu teigheaua ca și cu propriul lor buzunar, au ajuns la „înțeleapta” concluzie că zahărul poate fi înlocuit cu... sare, iar alcoolul cu... apă chioară. Ajunse în boxa acuzaților să le ascultăm complementându-se reciproc:

— Inculpata Popescu obișnuia să consume în mod curent băuturi alcoolice, eu am și sesizat direcțiunea, dar am fost scoasă din birou de către director. (Din declarația inculpatei Marioara Șchiopu): — Recunosc lipsa în gestiune (aproape 77.000 lei — n.n.), recunosc că s-au găsit 3 saci cu sare care aveau la suprafață un strat de zahăr, dar nu știu cine l-a pus. Marioara Șchiopu mi-a spus că se descurcă și atunci am văzut-o cum turna apă în țuică. Eu nu am spus la nimeni, și după aceea am și ajutat-o. Consider — atenție la demagogie n.n. — că singura mea vină constă în aceea că nu le-am controlat cum trebuie pe vinzătoare și nu am fost atentă. (Din declarația inculpatei Alexandrina Popescu, Dosar 729/76, Tribunalul Suceava).

În cazul de față legea a fost aplicată, prejudiciul se recuperează. Ce-ar mai trebui făcut? Cite un ceai indulcit cu sare pentru inculpate!

„O GISCĂ GRI-MURDAR”

Cetățeanul S. A. a furat, de la vecinul său I. D., o giscă. I. D. s-a plins organului de cercetare penală. Cu ocazia deplasării la fața locului, s-a întocmit un proces-verbal, consemnându-se printre altele: „... în curtea imobilului lui S. A., a fost găsită o giscă de culoare gri-murdar, de circa 5 kg., pe care reclamantul, în prezența noastră și a martoriilor, o recunoaște ca fiind a lui. A strigat-o pe nume și gisca a venit la el și s-a așezat pe pă-

mint în fața reclamantului”. Ce păcat că nu am putut afla și adevăratul nume al giștei!

(Dintr-un proces-verbal de constatare la fața locului)

DACĂ MORTII AR DA EXPLICAȚII...

Tot cu ocazia unei cercetări la fața locului, respectiv într-un restaurant, în procesul-verbal se consemnează: „după ce a servit doi mitei, victimei H. L. i s-a făcut rău, căzînd pe pardoseala încăperii și apoi în scurt timp a decedat, fără a da vre-o explicație celor din jur”. (Dintr-un proces-verbal de constatare la fața locului).

CARE O FI FOST NUMELE ARTISTEI?

P. S. a fost surprins, la fața locului, săvîrșind o infracțiune. Fiind supus la o percheziție corporală, „în buzunarul învinitului s-a găsit un portmoneu cu jucători de fotbal și o artistă din material plastic”. N-am putut afla însă numărul jucătorilor și nici numele artistei din... buzunar. (Dintr-un proces-verbal de percheziție corporală)

SENINĂTATE

La interogatoriu, inculpatul G. D. a fost întrebat dacă mai are ceva de declarat în legătură cu fapta pentru care a fost trimis în judecată. G. D. declară însă cu seninătate că nu știe nimic, el nu a săvîrșit nici o faptă în afară de aceea că, aflîndu-se la Restaurantul „G...”, cu un prieten, în momentul în care a trebuit să achite nota, prietenul i-a spus să plătească „nemțește”. „Și atunci, eu am scos din portmoneu 500 de mărci”. (Dintr-un interogatoriu)

N. GR. MĂRĂȘANU

RACUL

FOAIE SAPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDA NR. 107

Balada unui Don Juan, bărbat cu mult farmec personal, care a fost părăsit de tovarăsa Angela, fiindcă nu era încadrat în cîmpul muncii

El era fermecătorul Care domina sectorul. Era brun, era înalt. Inșă nu era constant. După o noapte de iubire veneau zori de despărțire. Ca expresie preferată Avea „fato, niciodată”.

În așa garsonieră Fericirea-i efemeră... Dar în viața lui veni Angela cu ochi căprui.

De aici lucrurile se complică și trebuie povestite la modul epic. E indiscutabil că Don Juan — fără profesie — pe numele lui adevărat Pandele Nelu, reușise să se impună în fața fetelor din raza sectorului în care domicilia. Era desigur și avantajat de fizic însă succesul lui venea și din faptul că avea foarte mult timp liber, de fapt numai cu asta se ocupa, numai la asta medita brunetul — cum să sucească mințile fetelor... După o noapte de paradis — așa cum reiese parțial și din baladă — urma sfîrșitul dureros. El îi spunea ei: „Eu nu pot iubi...”

Dar a apărut în viața lui Angela — o fată cu ochi căprui, înaltă, frumoasă, absolventă a facultății de stomatologie din București, fiica unui gospodar înstărit din comuna Popești-Leordeni, județul Ilfov.

De cînd i-a văzut la bufetul Casei de cultură a sectorului 5, Angela i-a spus: — Tu ești omul pe care îl aștept... Pe mine nu mă părăsești...

— Nu. Cu tine am să fac o excepție, o asigură Nelu îmbătat de frumusețea fetei și de mireasma primăverii.

Ar însemna să ponegrim natura umană dacă am spune că în declanșarea pasiunii lui factorul predominant a fost cel economic. Nu. Angela nu era singura femeie cu nivel economic ridicat pe care a întâlnit-o în viața lui. A refuzat el partide aproape tot atât de strălucite. Pur și simplu se îndrăgostise. Pe Angela, faima lui de Don Juan nu o tulburase, i-a declarat-o limpede, ea se îndrăgostise de caracterul lui, ea vedea în el în primul rînd omul și nu-mai în al doilea, sau poate chiar numai în al treilea rînd bărbatul. Socrul s-a declarat și el de acord, i-a promis să-i repare dantura, și să-i dea dotă o mașină și 50.000 bani gheață. De la el nu cerea decît să-i iubească sincer fiica.

În timpul chefului menit să pecetluiească viitoarea fericire conjugală, Angela a întrebat, așa, într-o doară.

— Tu ce facultate ai terminat? Nu se aștepta la o asemenea sălbatică întrebare.

— Eu? Nici una! Socrul n-a împărțit tristețea fetei, de ce neapărat facultate? Carlea e pentru femei. Nelu e bărbat nu femeie. Nici el n-a terminat Oxfordul și trăiește foarte bine.

— Ce meserie ai? — Nici una, nu am timp — răspunde Don Juan, crezînd că are un haz nebun.

În clipa aia, Angela părăsi sufrageria și se închise pentru totdeauna în camera ei. Socrul îi explica fostului logodnic plin de răbdare cu ce autobuze I.T.B. și I.T.A. poate să ajungă repede la el acasă.

— Bine, dar eu o iubesc pe Angela — strigă disperat Don Juan. Ce dacă nu-s încadrat?

— Gura! Porcule! Cuprins de pasiune pentru Angela, dornic să-i redobîndească iubirea, Nelu Pandele se încadră în cîmpul muncii. După trei ani de zile, cînd obținut calificarea de șofer, se îndreptă cu pași repezi spre primul telefon public și, străbătut de emoție, formă numărul de telefon al Angelei.

— E prea târziu Nelu, prea târziu te-ai încadrat. Nu mai sînt liberă.

— Nu mă mai iubești? — Ți-am spus că nu mai sînt liberă... și îi închise brusc telefonul.

Normal, Nelu izbucni în plîns... O, doamne — își spunea el printre lacrimi — degeaba m-am încadrat, degeaba m-am dus la cursuri, degeaba m-am lăsat de băutură, degeaba mi-am revizuit felul de viață, degeaba am alt caracter, degeaba, Angela nu mai e...

Și astăzi circula adevărate legende despre un șofer înalt și frumos, cu aproximativ trei ani în urmă Don Juan-ul sectorului, care se lupta să facă curse pe distanța Piața-Sudului—Popești Leordeni.

TEODOR MAZILU

Poșta racului

K. K. EDMOND — Sinteți, evident, un om blajin, de treabă, cu simțul umorului. De ce țineți atunci să deveniți umorist? Umoriștii se recrutează în general printre temperamentele opuse dumneavoastră: sînt răi, colerici, pidosnici, ciufuți. Reproșurile pe care mi le faceți în privința articolului „Glume...” (apărut în nr. 101 al „Racului”) sînt nedrepte, și iată pentru ce:

1) Gluma dv. nr. 1, chiar prescurtată — cum a apărut — nu e cu nimic mai săracă în „haz” decît în varianta originală. Să le comparăm: Gluma nr. 1 (prescurtată).

Soția către sot: — Ce-ai face dacă aș fi pe cale să mă înec?

— Aș alerga pînă-n al zecelea sat după ajutor.

Gluma nr. 1 (originală). Soția către sot: — Ce-ai face dacă aș fi pe cale să mă înec?

— Aș alerga pînă în satul vecin după ajutor.

— Dar dacă n-ar veni nimeni?

— Aș alerga pînă-n al zecelea sat. Întrebați și pe vecinii dumneavoastră dacă e vreo diferență.

2.) „V-ați folosit de glumele mele ca să scrieți un articol hazliu pe pielea mea...” Hazliu sau nu, articolul meu vă satisfacea o plăcere: aceea de a vă vedea publicat. Ați fi preferat să nu vă public, iar articolul să iasă nesărat?

3.) „Nu cred că este cavaleresc să-mi prescurtați numele. Iese cacafonie...” Dragă K.K.E., un proverb francez spune că cei ce se iubesc se mai și tachinează... Dar chiar dacă nu te-aș iubi, tot K.K.E. aș fi scris; ai un nume cam lung pentru sărăcia mea de spațiu tipografic.

4.) Cit privește așa-zisa mea „rea-voință” (pentru care mă dojenești), te rog să urmărești ce scriu confrății dimitale de „POȘTA REDACȚIEI” despre „glumele” dimitale și să te întrebi dacă nu cumva — în comparație cu ei — subsemnatul nu e un inger...

CUNIGUNDA — Brașov. Pretindeți să vă public „această scrisoare deschisă împotriva lui K.K.E. drept care afirm prezentul meu drept la replică...” Cum însă K.K.E. nu v-a scris niciodată, nu știu despre ce „drept la replică” poate fi vorba. Oricum, întru edificarea lui K.K.E., voi încerca să rezum scrisoarea: „N-aș voi să par excisivă dar acest Edmond îi un fenomen complet neatural sau chiar un ansamblu dereglat de probleme...” În continuare mi se atrage atenția că în urma articolului „Glume...” „...acest susnumit a devenit prea notoriu periculozînd fenomenul artistic de la multe reviste sociale...” drept care mi se sugerează soluția „...să fie calamitată imediat, fără milă, fără multă discuție...” pentru că „ce este el altceva decît un lupen-proletar tracasant al umorului?” Înspre finalul scrisorii CUNIGUNDA se infierbîntă, trecînd vaticinar la persoana I-a singular („Tu, Edmond fii atent la cele pe care îți spun acum!”) dar temperatura stilului sare de aici încolo peste punctul de topire a plumbului tipografic. CUNIGUNDA, sinteți „excisivă”!

GEORGE SANDE (din Buzău). Mai stăpînită decît CUNIGUNDA, dar cu aceeași poftă de a zvrili sticleța cu vitriol în obrazul nevinovatuului K.K.E., G.S. îmi trimite o sumă de tăieturi din reviste, lipite cu pap pe o foaie de hîrtie. Colașul se intitulează „enigmatic „ARHEOLOGIE...” și vrea să dezgroape din uitare o serie de texte de „POȘTA REDACȚIEI” în care diverși redactori, mai mult sau mai puțin amabili, îi răspund (mai mult sau mai puțin amabil) aceluiași neobosit K.K.E. Bun. Și, mai departe? Mai departe, nimic. Nu cumva ești invidioasă G.S.?

MIHAI CONSTANTIN, alias „INCITATUS” din București. Sub acest incitant pseudonim, mă incitați să public un usturător pamflet la adresa lui K.K.E. Specificația de pe verso-ul ultimei pagini „Dactilografiat la o mașină de scris de la locul de muncă după orele de program”, este nobilă, înduioșătoare... Ideea pamfletului — că Edmond al nostru „e un caz care ar trebui deferit medicinei” — mi se pare tot „excisivă”. În privința „dreptului la replică”, același răspuns ca și în cazul CUNIGUNDEI. Vă mulțumesc pentru complimente: nu trebuie să vă deranjați. În privința frumosului pseudonim „INCITATUS”, nu credeți că-ar trebui schim-

bat? Ce-o să zică familia văzîndu-vă la gazetă sub acest nume faimos de cal?

RUPEA MARIA, UVE, M.M.M., TALEYRAND precum și vechea mea corespondentă de la „POȘTA RACULUI” GINGIRLA CAȚIȚA: Sub „îndignarea” împotriva lui K.K.E., ca și sub esanalele pe care mi le înălțați nu se ascunde decît dorința puerilă de a vă vedea publicați cu prețul lărgirii prăpastiei dintre mine și protejatul meu. Or, intenția mea este tocmai să arunc o punte peste această prăpastie! Vă rog să-mi scrieți și în continuare dar fără machiaverieri și rafinării!

TRAIAN FURNEA (Tg. Mureș), D. KOKAIN și același K. K. EDMOND: textele dv. umoristice vor fi publicate sau nu, în numărul următor.

AL. MONCIU-SUDINSKI

ROTUNDA

Pagubă, nepagubă

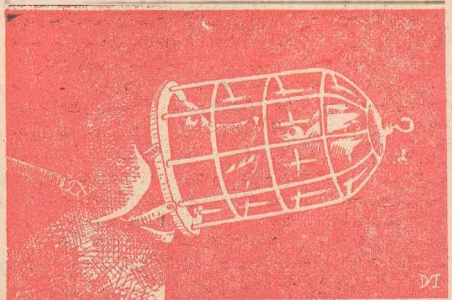
Dealțul el era un om bun. Îl iubeau, apreciau și stimau toți subalternii. Dar de cînd s-a însurat, tună și fulgeră. Ce-o fi, nu știe nimeni. Ca după toate căsătoriile. Nu-i mai intră nimeni în voie. Parcă-i căpăiat. Îl spusese tat-său cîndva: „Bă, băiete, tu n-ai de lucru, n-ai ce face. Ce ți-a venit să te însori? Tu nu știi vorba aia: „Căsătoria și moartea să le amîni cît poți”. Și nu l-a ascultat.

Într-o dimineață, a dat dispoziție să fie amendați și controlați toți responsabilii care nu servesc în bune condiții consumatorii.

— Știi, a venit cineva de la dumneavoastră în control și m-a amendat pentru o chestie pe care zice că aș fi făcut-o eu cu un an în urmă. Eu nu prea îmi amintesc să fi făcut așa ceva. Și, în afară de asta, noi sîntem doi care lucrăm acolo. Eu sînt Pagubă D. Marin și colegul meu este Pagubă P. Marin.

— Bă, uite ce e! Pagubă, nepagubă, nu ești tu ăla care ai pus-o pe nevestă-mea să-și ție rîndul la coadă?

APOSTOL TURBATU

ION DOGAR-MARINESCU

BLOCNOTES

Nostalgia capodoperelor de ieri

Teatrul de astăzi are tot mai mult nostalgia capodoperelor de ieri și scriitorii contemporani o exprimă atunci când refac pe cont propriu textele ilustrate ale dramaturgiei. Evident, Shakespeare, Strindberg, Ibsen sînt marile imperii între frontierele cărora, soarele neapunînd niciodată, se caută lumina pierdută. Urmăresc cu interes revenirea atîtor autori de mărimea întîia — Eugen Ionescu, Dürrenmatt, Miller — pe drumurile vechi ale teatrului și nu so-

„Steaua fără nume” luminează la fel de puternic și pe scena Teatrului de stat din Arad

Fotografie de ION PREDOȘANU

cot deloc că acest itinerar e în opera lor un simplu simptom de sterilitate, jumătut de comod ar fi să consider. Această reîntoarcere spre izvoare, care are loc desigur și sub semnul melancoliei și sub cel al căutării, este mai ales un mod al scriitorilor de a-și măsura puterile și de a confrunța viziunea lor despre lume cu puncte de reper certe. Și mai este — evident — un fel de a dura punți cu dramaturgia trecutului de către niște arhitecți ai culturii care regăsesc la depărtare de ani o linie de continuitate ignorată, dar mereu prezentă. Noul *Dans al morții*, noul *Macbeth* sau noul *Lear* indică poate o adresă artistică, iar ea, lăsînd în urmă improvizările, efectuează o sinteză de experiențe și de verificări pentru a merge mai departe.

RADU BELIGAN

CRONICA SPECTACOLELOR

Nu cunoști decît lucrurile pe care le îmblînzești

Primul act s-a intitulat *Andersen, 7 pagini*. Doi actori (Ion Gh. Arcudeanu și Geo Dimitriu) și un regizor (Andrei Brădeanu) au dramatizat — mai des ilustrativ și mai rar direct-faptic, direct-dramatic — șapte dintre povestirile lui Hans Christian Andersen. Scenografa Elena Simirad-Munteanu a adăugat răcelii unei lumi de nord înghețat (ceea ce, hai să zicem, ar fi corespuns meteorologic locului de baștină, dar în nici într-un caz sufletului marelui povestitor) niște culori vestede și apăsătoare (mov, verzui), culori înșirate pe draperii și pelerine, precum, a adăugat, și niște construcții-decoruri (un podium care te trimite cu gîndul la un mini-eșafod în curs de ridicare în vederea execuției concepțiilor scenografice generoase; un dreptunghi bizar din șipci de care atîrnă șiraguri de mărgelă, ca la ușile frizeriilor din țirgurile de provincie de altădată; și altele) care s-au vrut, probabil, stilizate și sugestive dar n-au ieșit decît posomorite și calice. În fine, regia — Andrei Brădeanu — a pus capac la toate, desfășurînd o imaginație concretizată, de exemplu, în nenumărate învîrtituri de umbrele; în, de asemeni nenumărate, filfiieli de poale de mantie de vrăjitor din Oz, mantii folosite, economicos dar fără efect, și pe-o parte și pe alta; precum și în grosolana înlocuire a delicatelor chibrituri, care luminează cutremurătoarea moarte a unui copil sărac, cu niște vajnice lanterne-proiector, de felul celor care bîntuiau exact în timpul camuflajelor celui de-al doilea război mondial), o imaginație, deci, ostentativ modernistă, sintetică, tehnică, ori mai știu eu cum, însă, în fapt, de-o sărăcie vinată. Actorii au fost harnici, devotați și chiar au pus șmbrăcați în tricouri și napoleoni de balerini. De la acest spectacol pentru copii am plecat amărît; pentru că a avut un chip agitat dar bătrînicios.

Al doilea act s-a intitulat *Scufița... cu trei iezi*. O comedie muzicală despre care s-a scris mult și de bine, și care a fost premiată și chiar pe drept; o comedie care îi ferește pe copii dar îi și educă și formează ca spectatori. Spectacolul e vesel, inteligent și frumos pentru că Alecu Popovici, autorul, pune suflet cînd scrie și slujește teatrul dedicat copiilor; pentru că regizoarea Olimpia Arghir știe să scape din amnarul care dă scînteii și ritm acțiunii de pe scenă; pentru că scenografa Elena Simirad-Munteanu dovedește că desenele pentru paginile lui Andersen au fost accidente datorate ori propriei abundențe productive, ori influenței exterioare a regiei; pentru că muzica lui Geo Dimitriu e antrenantă. Dar spectacolul mai este remarcabil și datorită relației actori-spectator care se realizează într-un chip cu totul deosebit. Meritul este, firește, al autorului — care a făcut cu acest text o demonstrație a credo-ului său că spectacolul pentru copii trebuie să se întemeieze în primul rînd pe participarea-răspuns, replică spontană a spectatorilor la cele care s-au pregătit pe scenă (credo la care eu unul nu subscriu, dar asta n-are nici o importanță) — însă, cel puțin în egală măsură, meritul este și al actorilor. Al acestor actori — din păcate și nimănu reproșabil, nu tocmai tineri — care se dăruiesc cauzei teatrului pentru copii cu o devoțiune, o anume specifică tehnică actoricească și o căldură care m-au obligat și obligă la stimă și aplauze.

Am fost la un spectacol — în două acte artistice — la Teatrul „Ion Creangă”. Un spectacol pentru copii, un teatru pentru copii. Și s-a petrecut cu mine ce s-a petrecut între Vulpe și Micul Prinț: tot întîlnindu-se, s-au cunoscut și s-au îmblînzit. Și, de la judecata strict rațională, am ajuns la afecțiunea cea înțeleaptă. Lucru pe care, de pildă, actorul Gheorghe Vrinceanu — abandonîndu-l pe Bartolomio, din Pogoară iarna (piesa cea pentru oameni mari), pentru Marți, Taurul, Sfetnicul, Vizitiul ori Împăratul, din Andersen (cel pentru copii) — l-a realizat mult mai de mult.

NELU IONESCU

Ravel și Meșterul Manole

Vioristul și „guristul” Constantin Puceanu și cobzarul Vasile Bursuc trăiau în mahalaua Teiș din Tîrgoviște. Cartierul Teișului fusese alcătuit mai cu seamă din lăutarii dezrobiți ai fostei cetăți de Scaun.

În anul 1930 sau 1931 am avut norocul să înregistrez de la ei, pentru prima oară, muzica baladei „Meșterul Manole”. Ascultînd înregistrarea la Arhiva de folclor a Societății compozitorilor români, entuziasmat, profesorul Caracostea a organizat pe loc o audiție pentru studenții facultății de litere și filozofie ai Universității din București. Amfiteatrul „Titu Maiorescu” devenise neîncăpător pentru sutele de tineri care, cu ore înainte, ocupaseră locurile spre a fi martorii acestui unic eveniment.

Deși înregistrarea, săpată pe cilindrii de ceară ai primitivului fonograf „Edison”, lăsa foarte mult de dorit, din punct de vedere acustic, muzica baladei, ascultată pentru întîia oară sub acoperișul marelui lăcaș de cultură, a impresionat, însuflețind numeroasa asistență care, prin furtunoasele aplauze dezlănțuite, părea a cînta în acest fel anonima creație artistică a poporului.

La puțină vreme de la această întîmplare, în luna februarie a anului 1932, Maurice Ravel prezintă ca dirijor propriile sale compoziții la pupitrul Filarmonicii din București.

Pentru renumitul compozitor francez, România însemna țara prietenului și fostului său coleg de la Paris, D.G. Kiriac, cel care, în tinerețe, îi dezvăluise frumusețile cîntecului popular românesc, precum și cea a marelui George Enescu pe care îl cunoscuse de asemenea în tinerețe și căruia îi purta nesfîrșită adorație.

Într-una din acele seri, noapte de februarie ca niciodată de instelat și de călduroasă, Societatea compozitorilor români a organizat în grădina de vară a restaurantului „La leul și cîrnațul”, de pe strada 11 iunie, o masă prietenească în cinstea renumitului oaspete, care, dacă îmi aduc aminte, era însoțit de celebrul violonist Jacques Thibaud. Restaurantul popular fusese ales anume pentru pitorescul său. Luau parte conducătorii societății compozitorilor în frunte cu George Enescu, președintele. Nona Ottescu, Conștantin Brăiloiu, secretar general și conducător al arhivei de folclor (înfiițată la insistențele regretatului D.G. Kiriac), Alfred Alexandrescu și alții.

La cererea lui Ravel, doritor să asculte muzica lăutarilor noștri, am adus de la Tîrgoviște pe Puceanu și Bursuc. Balada „Meșterului Manole” cîntată de muzicanții populari „ca la masa mare” a nunții a produs senzație. Toți ascultam, în liniștea încărcată de emoție, iar Brăiloiu îi strecura șoptit lui Ravel, vers după vers, traducerea textului.

Mi-a rămas neștersă amintirea acestei seri în care compozitorii noștri păreau a aduce prinosul lor de recunoștință anonimului creator popular.

Revenirea în minte a acestor îndepărtate întîmplări se datorește apariției frumosului „Meșter Manole” în Editura Albatros, minunat omagiu adus creației noastre populare acum, în preajma Congresului educației politice și culturii socialiste.

HARI BRAUNER

Pictorul Val. Gheorghiu

Referință discretă la frescele din nordul Moldovei și un fel aparte de referință la istorie fac picturile de mici dimensiuni expuse recent în Capitală de Val Gheorghiu. Ieșeanul — cunoscut bine și ca scriitor de eseuri asupra artelor românești de azi — a ajuns la pictură, ca mulți intelectuali, de altfel, în chip autodidact, căutînd modul cel mai drept de „a spune” artistic o anumită înțelegere a realului, pentru care verbal pare să fie încă impropriu. Și iată-l ajuns cu bine în hotarele primitoare ale abstracției lirice, dar nu în centrul cam retoric al seriei de modalități trecute toate în ultimele decenii prin manierismele învățaturii școlii moderne de belle arte, ci pe un loc puțin umblat, pe acolo pe unde lirismul pătrunde în sinele lucrurilor, cu mare taină și vibrație. Este deci nefolositor să vorbim de Val Gheorghiu ca despre un pictor de abstracțiuni fiindcă acordul plin de melodie al acestor tablouri — concepute evident pentru pereții unui apartament modest — pentru că desenul lor fluid și elegant, vorbesc deschis de dragostea și inteligența cu care privește artistul la frescele din nord. Desenul, în special, parafrazează dulceața liniilor curbe, al acelor linii frumos umanizate de simțăminte laice prin care e închipuită figura omului pe zidurile monahale. Ce pictează Val Gheorghiu este, pînă la urmă, o sugesție din realitatea imediată, filtrată de simpatia lui aparte pentru vechea pictură a Moldovei. Iar titlurile au importanță, fiindcă numesc bine, cu sensibilitate de scriitor, conținutul: Sînzienă, Viața pe coline, Atelierul alb, Orga roșie, Visul secerătorului. Din cauze ale căror începuturi abia le bănuim, din lumea vizibilului dispar unele legi și obișnuințe, astfel că lucrurile capătă o grațioasă instabilitate, plutesc, se preschimbă sub ochii noștri în mase ușoare de culori stinse și blînde.

Există, cum vedem, artiști înzestrați egal pentru domenii în aparență diferite. Dar numai în aparență, deoarece aceste picturi sonete se cheamă.

TUDOR OCTAVIAN

INSTANTANEE

O dispută în care ambii preopinenți, eseistii ALEXANDRU PALEOLOGU și EDGAR PAPU, au dreptate.

O strălucitoare prezență feminină în filmul „Mere roșii”: CARMEN GALIN.

„NEA MĂRIN” în civil.

AUREL BARANGA indică lui TEODOR MAZILU dimensiunile prozei scurte.

CRONICA FILMULUI

Dictatorul

„...știința ne-a făcut cinici; inteligența ne-a făcut cruzi și nemiloși. Gîndim prea mult și simțim prea puțin. Mai mult decît de mașini, avem nevoie de omenie. Mai mult decît de inteligență, avem nevoie de bunătate și înțelegere. Fără aceste calități, viața nu poate fi decît violentă, și totul va fi pierdut“.

...De data asta — în 1940, atunci cînd a fost realizat „DICTATORUL“, Charles Chaplin nu mai glumea: practic, nu glumise nici pînă atunci în filmele sale, de data asta însă umorul său lua acea formă cumplită care se numește sarcasm.

Să faci o comedie avînd la bază un personaj viu, reprezentant al unui sistem sinistru și care reușise să ucidă deja milioane de oameni nevinovați — iată un act temerar, un act pe care nu-l putea realiza pe deplin decît un om de geniu. Iar „Charlot“ era nu numai produsul unui astfel de om, dar chiar el, ca personaj — de film de data asta, deci un personaj-ficțiune — era genial.

...Ce poți spune, astăzi, despre această peliculă realizată cu decenii în urmă? Rolul ei și locul — de aur — sînt fixate în istoria cinematografiei de mult, iar critica a scris tomuri și tomuri de hîrtie în acest sens. Și totuși — ca de oricîte ori pe ecrane este programat un film de Chaplin — proiecția acestuia devine un eveniment, atît pentru cei mai vîrstnici, care își reîmprospătează amintiri dragi, cît și pentru cei mai tineri, care îl descoperă pe Charlot — printre cascade de ris — cu uluire. Cu „DICTATORUL“ Chaplin își lua rămas bun (într-un fel nedorit de către public, adică prea devreme) de la „Charlot“; de acum înainte, în filmele următoare, Charlot nu va mai avea să apară niciodată... Dacă ați văzut filmul acesta, este imposibil să nu rețineți — și mai ales să nu fi rîs cu lacrimi — la o secvență anume: lovit în cap cu o tîngire de către iubita sa, din greșeală, Charlot pornește rîuc pe trotuar, oscilînd între bordură și caldarîm, într-un balet nefiresc și unic în filmele sale — există o disperare mută în această secvență de un comic nebun: Charlot parcă încearcă să găsească un sprijin, un punct fix, un om de care să se agate în această lume care, cu voie sau fără, totuși l-a năucit pe moment. Se duce, o porțiune bună de drum, apoi, după o piruetă involuntară revine, parcurgînd aceeași distanță la fel, cu acei pași în salturi scurte ce nu se pot decît vedea, și nu descrie în cuvinte; abia atunci, poate, tu, spectator, realizezi că rîzi pînă la a-ți pierde suflul deși omulețul de pe ecran se află într-o situație-limită, cumplită din punct de vedere uman!...Și rîzi, totuși — deși altfel — mai departe, pentru că așa vrea Charlot, pentru că trebuie să rîzi pe întreg parcursul acestui film despre poezie, speranță, demență și moarte — pentru că abia apoi, după aprinderea luminii în sală se așază, peste minți și suflete, meditația...

...Nu vă dați pe mîna acestor creaturi lipsite de suflet care nu sînt decît niște mașini, cu mașini în loc de mînte și în loc de inimă! Voi nu sînteți mașini! Sînteți oameni! Cu dragoste de umanitate în inimile voastre! Nu urîți! Numai cei care nu sînt iubiți urăsc... cei care nu sînt iubiți, și monștrii!“

HORIA PĂTRAȘCU ■

CĂTRE CONDUCEREA CENAULUI FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Mă aflu pentru a patra oară la acest cenaclu și-mi vin în minte cuvintele unui participant dintr-o seară de primăvară: „cenaclu a devenit pentru mine un drog“.

Dacă este adevărat că odată pătruși în lumea de adevăr și frumos a cenaclului nimic nu ne este mai străin decît dorința de a o părăsi, atunci cu atît mai departe de spirital și substanța cenaclului sună cuvîntul „drog“.

Nu ni se oferă frumoase și fragile iluzii în ambalaje atrăgătoare, nu sîntem invitați pe porțile unui fermecat castel de nisip care se năruie la plecarea noastră. Vigoarea și frumusețea acestui cenaclu constau, cred eu, în faptul că este profund ancorat în realitatea acestui timp și acestui spațiu geografic și spiritual.

Versurile ce se rostesc aici vorbesc despre trecut, prezent dar și viitor; și legat de el despre speranțele și visurile noastre — total realizabile și dependente de noi: o țară liberă, frumoasă și bogată, cu oameni purtînd lumină în mîntea și sufletul lor, o lume mai dreaptă, a păcii și înțelegerii.

Clipele petrecute aici sînt minunate pentru că ne sîdesc încredere în noi înșine și în ceilalți, pentru că ne simțim liberi, neîngrădiți, și mai ales pentru că de fiecare dată se petrece un fapt tulburător. Fiecare clipă a existenței noastre poartă pecetea apartenenței la acest popor și această țară, o pecete de senină mîndrie și bucurie.

Dar în această seară, ca și în celelalte, bucuria se transformă într-un rîu năvalnic, care ne inundă sufletele.

Numele țării devine o sărbătoare: spunem: român — și iată că sala devine strîmță pentru marea de flori și lumină ce se revarsă din noi.

24 aprilie 1976.

LUMINIȚA BUDESCU ■

Curier muzical

Mihai CIOBANU — Gheorghe Gheorghiu-Dej: Din scrisoarea dumneavoastră și din memoriul pe care l-ați adresat Consiliului Culturii și Educației Socialiste reiese că respectivul concert cu Margareta Pislaru, care urma să aibă loc în municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, nu a fost contramandat de Comitetul municipal de cultură și educație socialistă — cum afirma în scrisoarea sa publicată la Curierul muzical cititorul Nini Botezatu — ci de ARIA. Facem aici cuvenita rectificare. Dar, pe de altă parte, important nu este cine a contramandat concertul, ARIA sau Comitetul municipal de cultură și educație socialistă, ci faptul că spectatorii din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej au fost lipsiți de o manifestare muzicală preferată. Cînd doi se ceartă, precum se vede, municipiul Gh. Gheorghiu-Dej pierde publicul. Nicoleta-Ileana VOICU — București: Regretăm cele întîmplate și vă asigurăm că situații nedorite ca aceea relatată de dumneavoastră cînd, la cenaclu din 24 aprilie, din cauza aglomerației nu ați putut viziona spectacolul nostru, nu se vor mai repeta. Primiți pe această cale scuzele noastre (adresate în egală măsură și celorlalți „cenaculiști“ aflați eventual în situația dumneavoastră) și în cazul în care le acceptați, vă invităm să treceți pe la redacție, pentru o eventuală discuție pe teme abordate în scrisoarea ce ne-ați expediat-o (fără a indica, din păcate, și adresa). Tereza VISS — Pitești: Acuzățiile dumneavoastră — că nu vrem să venim la Pitești ș.a.m.d. — se dovedesc fără obiect din moment ce conform unui vechi și static obicei românesc în oșpeție nu se vine... neinvitat. Asadar, Cenaclu Flacăra al tineretului revoluționar nu poate susține spectacole la Pitești fără o invitație oficială din partea forurilor competente ale municipiului și județului. Adresați-vă acestor foruri. Mirela GUTA — București: „Sînt o mare admiratoare a cenaclului unde am învățat cîte ceva despre muzica și poezia adevărată, dedicată nouă, tinerilor. Și încă ceva: nicăieri nu am înțeles mai bine ce este patriotismul ca în acest cenaclu al nostru, al tineretului revoluționar“. Augustin S. TEGLAS — Baia-Mare: Mulțumim pentru versurile închinărele cenaclului și... pe curînd la Baia Mare! Marina GHEORGHE — București: Ne scrieți că după ce ați fost o singură dată spectatoare la Cenaclu Flacăra al tineretului revoluționar, nu v-a plăcut: abundența de muzică folk; admiterea unor piese muzicale de îndoielnică factură artistică și educativă (de exemplu „Terente și Didina“ sau „Titina“) intensitatea acompaniamentului spectatorilor cu palmele, forfota din sală în timpul spectacolului și altele. Vă răspundem: imensa majoritate a scrierilor sose la redacție pe adresa cenaclului (am zice chiar totalitatea scrierilor dacă a dumneavoastră nu ar face notă discordantă) sînt de acord că muzica folk promovată aici este de cea mai bună calitate și solicită la fiecare ședință tot mai multe cîntece de acest gen; „Terente și Didina“, cum îi ziceți cu atîta nonșalanță (de fapt „Terente și Titina“), nu este o piesă muzicală, ci o interpretare originală, o variantă parodică a cunoscuții

poezii de Miron Radu Paraschivescu, realizată de grupul Reflex Flacăra; dacă vă deranjează atît de mult volumul sonor al bătăilor din palme ale spectatorilor care își manifestă astfel entuziasmul și participarea lor intensă, înseamnă că vă deranjează atmosfera deschisă, spiritul liber și optimist, profund angajat, vibrația pînă la incandescență, tensiunea acestui public tînăr care nu se mulțumește cu rolul de participant pasiv, ci se angajează total într-un dialog viu cu scena, cu ideile mari, profunde și generoase, vehiculate, prin această muzică folk, prin această poezie care pe dumneavoastră — paradoxal — vă lasă rece. Mă întreb, oare ce vă place dumneavoastră, dacă o artă simplă, sinceră și deschisă, o artă angajată și angajantă (angajînd — vă reamintiți — 12.000 de participanți într-un uriaș și splendid cor la unison) nu vă mișcă și nu vă emoționează deloc? Desigur, noi vă respectăm dreptul la opinie, dar v-am sugera, în același timp, să frecventați alle manifestări artistice unde să nu fiți deranjată de intensitatea aplauzelor.

NICOLAE SPIRESCU ■

DISC

„12 top pop hits“...

...este titlul (puțin cam prea „în stil“) al noului disc editat de Electrecord (STM EDE 01185) în seria succesorilor internaționale. Protagonistii discului sînt și de data aceasta cîțiva dintre cliștii noștri mai muți sau mai puțin consacrați — printre care Cristian Madolciu, solistul F.F.N.-ului, Mircea Vlad, Gil Dobrică, Valeria Puși ș.a. — acompaniați de Super Grup Electrecord și de grupul feminin vocal 5 T.

Valoarea discului constă în execuția impecabilă, respectînd în general stilul original, a unor cunoscute slagăre aflate pe primele locuri în diverse clasamente: „Feelings“, din repertoriul cîntărețului Albert Morris, „S.O.S.“ din repertoriul formației ABBA, „He doesn't love you“ din repertoriul formației Tonny Orlando & Dawn, „I ain't gonna stand for this no more“ lansată de formația Ace. În redarea diverselor maniere de orchestrare, supergrupul inițiat de saxofonistul, dirijorul și orchestratorul Dan Mindrîlă are un aport deosebit. Format, printre alții, din Cornel Meraru și Nicolae Farcas — trombon, Nelu Marinescu, Petre Căpîșescu și Adrian Iliescu — trompetă, Dan Andrei Aldea — chitară solo, double six și moog synthesizer, Doru Danciu — baterie și Mihai Cernea — percuție, grupul acesta sui generis are o evoluție de virtuozitate prin sudura și muzicalitatea sa, alături de formația vocală 5 T al cărui principal atribut îl constituie puritatea sonorităților. De remarcat debutul cîntăreței Mihaela Oancea, alături de aportul lui Cristian Madolciu, aflat la al treilea disc al său. Redacția discului este asigurată de Iulia Maria Cristea, neobosită și entuziasă propagatoare a valorilor muzicii tînere pe disc, iar coperta, inspirată, este semnată de Daniel Ionescu. Calitatea sunetului (ing. Theodor Negrescu) se adaugă și ea la atuurile acestui disc, recomandabil atît pentru dans cît și pentru ascultare.

DUMITRU ȚECU ■

CRONICA MUZICALĂ

Tineretul și muzica

Unui observator atent al vieții noastre muzicale i se relevă, de la bun început, un adevăr neîndoielnic, sesizabil, ce-i drept, mai ales în ultimele stagioni: prezența masivă a tinerii generații în sălile de concert. În condițiile cînd publicul românesc dă dovadă, în general, de multă receptivitate și statornicie, dorințe de a asculta muzica bună nu este egalată decît de eferescența vieții de concert, tinerii melomani aduc cu ei un suflu proaspăt, o deschidere afectivă către receptarea partiturilor moderne, către formule mai noi de expresie la care marele public,

melomanii înveterați, dau dovadă de o oarecare rețineră. E acesta un semn bun, o certitudine a viabilității binomului creație-receptare în muzica românească.

De acest lucru ne-am convins încă o dată cu ocazia concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii din seara zilei de joi, 29 aprilie. O sală plină — mai ales tineri — a aplaudat cu însuflețire un program mai „greu“, alcătuit dintr-o primă audiere — Concertul pentru violoncel și orchestră de Dumitru Bughici, — solist Cătălin Ilea, Concertul nr. 5 în mi bemol pentru pian și orchestră de Beethoven (solist Zoltan Kocsis) și monumentală Simfonie a VII-a în mi major de Bruckner. Un program dificil, greu de digerat pentru un meloman de condiție medie. Dar cei care au plecat la pauză sau în pauzele dintre părțile masive ale simfoniei erau melomanii... maturi. Ti-

nerii, elevi în special, au venit de la început și au stat chiar să aplaude... dirijorul. Iar dirijorul, Paul Popescu, s-a achitat cu cînte de dificultate sa sarcină, a condus cu maximă dorință de descifrare a concertului pentru violoncel, a acompaniat cu suflet concertul pentru pian și s-a lansat într-un greu travaliu de restituire cit mai în stil a simfoniei romantice compuse de Bruckner. Solistii au lăsat o impresie bună. Lui Cătălin Ilea, violoncelist de virtuozitate, i-au convenit exhibițiile lui Bughici; Zoltan Kocsis, tînăr pianist maghiar în plină afirmare, s-a „încălzit“ mai greu în „imperialul“ titanului, dar i-am admirat fără rezerve tehnica pianistică, tușeul.

O seară caldă, al cărui ton l-a dat prezența tinerilor în sală.

NICOLAE AVRAMESCU ■

Poetul VALERIU BUCUROIU la lansarea volumului său Dimineața apelor.

În mijlocul unei mulțimi curioase, regizorul IULIAN MIHU (semnînd în mod izbitor cu Geo Saizescu) dirijează filmările la Marele singuratic după cartea lui Marin Preda.

MIRCEA DIACONU sau bucuria de a trăi cinematografic.

Cititori îngrijorați de starea sănătății IRINEI LOGHIN ne întrebă ce mai face prețuita cîntăreață de muzică populară? Le răspundem prin această recentă fotografie. Irina Loghin este bine sănătoasă, ca și BENONE SÎNULESCU, dealtfel, ca și ION BĂIEȘU, care încearcă să-i dispună pe cei doi cu ultimele glume din producția proprie.

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ și VASILE BLENDEA ■

CĂLĂTORIND PRIN CHINA (9)

Cap de Golf

Prin nu știu ce joc al memoriei, din întâia mea întâlnire cu China am reținut o imagine pe care o revăd cu o persistență aproape emblematică: un țaran vinzând greierași închiși în minuscule coșulețe ovale, împletite din pai, nu mai mari cit pumnul de copil, înăuntrul cărora mici vietăți tistiau din milioane de strune, umplind piața cu concertul lor picurat. Revenit după atîta amar de vreme, am dorit aproape nostalgic să revăd scena asta, însă fără rezultat. Nu găseam niciunde greierași în coșulețe ovale. M-am resemnat, gândind că poate nu-i anotimpul, că poate-i pustiu de greieri, că poate s-a abolit un obicei...

Îi regăsesc acum, cînd îmi luasem gîndul, aflu greierașii în coșulețe ovale, împletite din pai, la copiii de țaran din comuna Tang Oain (Cap de Golf) din județul Shanghai; greierașii închiși în căsușii de bambus sint prietenii lor de joacă. Atîrnă împletiturile de grinda casei și micii muzicanți cîntă toată ziua, umplu camășul de veselie și aduc noroc. Copiii din Cap de Golf știu că greierele cîntător se numește Tyio-Cucu (Tyio-Thu(hu, adică Striga-Thu(hu) observați perfectă onomatopoeie! — și mai știu că doar masculul e muzicant, primviorist fiind cel care trăiește în arborele U Mu (Lemnul Negru); cu asta știința lor despre greieri se isprăvește, au reținut esențialul, e de ajuns. Joaca cu greierii trebuie să fie simplă, ca nelanțarea acestor cîntăreți de inimă albăstră.

Copiii din comuna Cap de Golf nu știu — și nici nu simt nevoia să știe — că greierele s-a bucurat, timp de milenii, de o venerație specială, în numita vietate concentrîndu-se trei simboluri fundamentale: de Viață, de Moarte și de Renaștere într-o altă viață, cult dezvoltat de mandarinii ce se plecteau în scumpele lor palate. Eugen Barbu vorbește despre ceremonialurile cu greieri la curțile împărătești ale vechii Chine, reuniuni bizare, cu spleen monarhic, unele frizînd demența. Un ministru își făcuse o colecție de greieri, îi dresa ca soldații, îndeletnicire căreia i s-a dedicat și un tratat științific; oameni anume tocmai realizau pentru insectele luptătoare grajduri speciale, hipodromuri, palate de fildeș și arene de luptă, niște coveți de piatră rară, cu încrîștături, unde se făceau demonstrațiile cu public ales, în pavilioane cu ceai sau grădini princiare, în spectacole pe categorii, cu decernarea de titluri și premii, înscrise cu litere aurii pe panouri de fildeș; micii artiști erau hrăniți cu tîntari și felurite specialități cerute de natura numerelor pe care le susțineau, erau îmbăiați în ceai, dotați cu veselie, servicii scumpe, mobilă de jad și, survenind moartea, artistul tucurii era pus în argintarie și condus cu muzici spre locul de unde avea să revină, zice-se, într-o altă înfățișare eroică și tot așa mereu...

Te și doare mîntea de atîta huzur și viață insipidă. Uraganul trebuia să vină, odată și odată, să măture cu mătură cel mare, pentru totdeauna, viața stătută din putredelc palate, să întemeieze pe pămîntul Chinei un cu totul altfel conceput mod de a trăi. Au făcut fapta asta tații copilor din Cap de Golf și alții asemeni lor. Bine că nu știu copiii din Cap de Golf în ce mod desușiat se jucau mandarinii perversi cu greierii pămîntului; bine că au rămas copiii din Cap de Golf la jocul lor simplu, natural și pur, al cîntecului menit să umple casa, să împodobească sufletul, să orneze viața...

Mari hieroglife roșii. Înfipte ca niște prapuri în vîntul cîmpiei, mă smulg cu violență, însănoșitor, din mandarinatul memorial, mă readuc pe soluți ferm al realităților: sint credințele arborate ale celor ce lucră pămîntul, puse din loc în loc, asemeni unor pietre de hotar, table de legi și judecată nouă, borne ale unui timp instaurat cu temeinicie de către cei ce lucrează cu brațele și mîntea. Citesc cîteva dintre aceste crezuri, pe care vîntul lui decembrie e gata să le smulgă din pămîntul înghețat boacă, să le urce în slăvi, să le fixeze în cruci și curmeziș, în acul de boltă al cerului chinez, spre vîzul tuturor pămîntenilor. „Pentru anul următor — seamănă griul; pentru celălți zece — sudește pomii; pentru o sută de ani — crește oamenii”, iată o credință care străbate, la ora aceasta, asemeni unui dirijabil propulsat de conștiința multîmilor, întregul spațiu de viață chinez.

Pe un edificiu lunguiet, situat la răsăruceea unor țarini, în Șoseaua Sudului, pe un imens perete dreptunghiular, expus toată ziua soarelui, asemeni unui remem-ber pentru cei ce pătrund pe moșia țaranelor din Cap de Golf, stă mărturie această cartă a locului: „Schimbarea pămîntului depinde de schimbarea oamenilor, iar schimbarea oamenilor depinde de schimbarea ideologiilor”.

Șed pe kan, patul multicolor, țărănesc, cu baldachin și perdele, semănînd cu Vîfleimul de pe la noi, în Transilvania. Gazda noastră, Ting Fu-chiuen (Aur-Fericire-Deplină), șade pe scăunașul de bambus; e scund, plin de vioiciune și nerv, expresiv la figură și în gesturi, bărbuță moderată, tuns chilug, dar cu părul în întregime negru, în ciuda anilor, șasezeci și șapte, pe care li numără. Zice moș Aur-Fericire-Deplină:

„În vremea alaltă, vîntul îmi mătura pardoseala de lut și luna era împionul meu”.

Expresia vremea alaltă indică un timp foarte concret, gravat cu apă de foc și cu

cuțitele mizerie în destinul celor mai în vîrstă. Era timpul shenshi-lor, cum li se zice în chineză boșaiilor satului, singura pătură pe care se sprijineau dregătorii, mandarinii și curțile împărătești.

„Aurul și Fericirea mea Deplină erau truda, foamea și bolile”, zice moș Aur-Fericire-Deplină.

Cele dobîndite de gazda noastră în vremea astălaltă se văd cu ochii: casa plină-stup, paturi cu podoabe, scrinuri cu oglinzi, mașină de cusut (cu care lucră fiică-sa). Continuă moșul:

„Eram neștiutor de carte, iar acum, ce fericire!, unul dintre nepoți e la școala de limbi străine, al doilea a terminat gimnaziul, al mic e la elementară. Limba spaniolă e răspîdită în țările care se ridică, e bine să o învețe nepotul meu, primuși. Pe vremea mea nu aveam voie să trecem pragul pavilionului unde învățau copiii de shenshi. Dar ce să vă pierdeți vremea cu mine? Sint un biet pensionar bătrîn și știrb?”.

Îi promitem că ne vedem pe inserate, deoarece avem de ieșit în cîmp, să vedem viața comunei pe lumină de zi, cînd peisajul are limpezime și lucrurile au contur netremurat.

Ies în palma cîmpiei; e zonă deltaică aici, cîmp neted, cit vezi cu ochii, cîmp puternic roditor, aproape două mii de hectare, în largul căruia cei peste două mii de țarani acționează cu toate mijloacele născocite de mîntea omenească: autocamioane, căruțe, biciclete, cotiugi, minitractoare, basculante, platforme mobile, căfare, cu trenul (linia ferată le intersectează moșia), cu autobuzul (două șosele fac aici cruce), cu furgoneta, cu butucănoasele sampane, corăbii țărănești de dus poveri — prezente pe un întreg sistem de canale navigabile, care îi leagă pe țarani de suburbiile orașului Shanghai, unde își desfac mărfurile. Ne aflăm într-o comunie agrară solid întemeiată, cu multiple activități, puls energic și avuție considerabilă; toate acestea se văd, se simt. Ceea ce nu se vede la prima ochire, nu se simte în vasta panoramă, este factura agrar-industrială a economiei comunei. Totul este conceput ca o matrice în care agricultura să aibă forța și mijloacele industriei și, viceversa, industria să se subordoneze direct, concret, practic, scopurilor producției agrare; e o împletire, de dublă reciprocitate și dependență, formînd un tot echilibrat și armonios, care este chiar rațiunea de a fi a comunității țărănești. Este, pare-se, forma convenabilă, specifică actuală dezvoltării a economiei chineze. Tot ce mișcă, se produce, se transformă, iese sau intră, se reproduce în noi forme și pe alte trepte ale calității, este apanajul țaranelor, se asigură cu brațele, cu mîntea lor, prin activități întreprinse — în genul stupului de albine — prin hărnicia, curajul, persuasiunea, morală, abnegația, migala, fantezia și înțelepciunea întregii comunități. Malraux vorbea de un aume instinot apropiat albinei care guvernează comunitatea chineză; observația este fundamentală, îmi dau seama, examinînd natura relațiilor în structură, la fața locului, în tumultul realității, care poate să pară ciudat Europei europenilor, dar aici, unde se materializează aceste relații, unde se legitimează sentimentul colectivist al demnității chineze, la scara marii Chine, fenomenul capătă o importanță de neimaginat. Călinescu mai observase, îmi aduc aminte, psihologia de albină, ca fiind o marcă eficientă a colectivității chineze, desi vizita marelui savant s-a produs la o vreme cînd structurile acestea aveau forme incipiente; a fost la mijloc forța intuitivă a cărturarului de bună credință, care ar fi închinat azi, n-am îndoiești, un adevărat imn acestui tip de autodevenire chineză.

„Sint trei inele înăuntrul cărora se mișcă viața noastră, a țaranelor; noi ne aflăm acum pe teritoriul celui de-al doi-

lea, mijlociul, numit brigada de producție”, îmi spune Cheang, unul dintre conducătorii locali.

„Eu știu de o unică structură: comuna populară”, zic.

„Este numele stupului, însă funcțiunile colectivității, felul muncilor, îndatoririle de albină, lucrarea în fagure, calitatea mierii se decid la nivelul echipei de producție, celula de bază, unde se organizează forța de muncă și se gospodăresc mijloacele de care dispune stupul”, îmi explică Cheang răbdător și mă înscriu pe loc în acest expozeu de economie agrară.

„Și brigada?”, întreb.

„Ea este fagurele: structură economică complexă, ce însumează de regulă viața unui sat ori două-trei îngemănate pe același teritoriu. Atribuțiile strict productive sint doar o parte din îndatoririle brigăzii, aceasta avînd meniri social-economice, educaționale, sanitare, cultural-artistice, comerciale”, continuă ciceronele meu, dotat cu o gîndire sintetică și o logică de fier.

Observînd că îl ascult cu interes, Cheang este fericit și enumeră imediat cîteva din menirile de lungă bătaie ale brigăzii: tehnica conservării și distribuiri apei în sistem irigat pentru culturile rotitoare, grija pentru școli, pentru centrele sanitare, pentru aprovizionarea și desfacerea magazinelor cu toate cele trebuitoare și altele. Întrebarea mea se constituie de la sine:

„Dar comuna populară?”.

Răspunsul lui Cheang nu întîrzie, vine prin cîteva volute și un șir de detalii, din care mîntea mea își reprezintă această posibilă definiție a comunei populare: e colectivitatea țărănească, constituită din cîteva sate grupate teritorial (mii de familii de pe zece și sute de kilometri, adunate într-o structură unitară, complexă) adică STUPUL cu fagurii așezați straturistraturi, cu obișnuințe, reguli și stil de viață bine cristalizate, în care se exercită conducerea locală politică, economică, militară, cultura și administrativă. O viață moleculară concepută în cercuri, care se înscriu mereu în alte cercuri, cu valențe și proprietăți asemănătoare structurii atomului, cu o anume independență de acțiune și aptitudinea de a genera, la nevoie, alți noduli de viață independentă, dar perfect integrați ansamblului.

„Care-i preocuparea actuală a stupului?”, îl întreb pe bărbatul de lingă mine.

„Sintem cuprinși cu toate forțele în acțiunea Tachai. Ziua lucrăm în cîmp, îngrijim griul de iarnă și rapita. Seara și noaptea, luminați de stele și lună, nive-lăm terenurile”, povestește Cheang.

E timpul să poposim asupra altei dominante a comunității chineze: nevoia de simbol, psihologia multîmilor cu vaste implicații moral-politice, care are un rol benefic în opera de edificare națională. Procesul se bazează pe încorporarea unui tel practic într-un simbol pe măsură, cîr și mobilizator, știut fiind ce rol uriaș au jucat dintotdeauna metafora, simbolul, expresia parabolică în viața de fiecare zi a chinezului, teoria exemplului fiind una din cheile secrete ale civilizației chineze multimilenare. E firesc să se zezeze de aceasta azi, mai cu seamă azi, cu inteligență, rafinament și claritate de țel, făcîndu-se din numita disponibilitate psihologică a multîmilor un șteag. Acțiunea Tachai, amintită de Cheang, este unul dintre aceste simboluri pe care China contemporană le abordează persuasiv, scopul fiind construcția de conștiință publică și comportament exemplar. E motivul pentru care călătorul prin China acestor zile găsește în conceptul Tachai un standard de idee și acțiune practică, recognoscibil în tot și toate.

(Va urma)

POP SIMION ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

Fluturii albi, dimineața (1)

De cîți ani nu mai văzuse o asemenea grădină? De cînd nu mai văzuse oare — se întreba maiorul — cireșii înfloriți, cu ramuri care își scuturaseră deja în parte petalele-fulgi, sau ramuri de meri cu flori ce aveau rădăcinile petalelor roșietice, care pe măsură ce se deschideau își schimbau culoarea, ca și cum lumina ar fi spălat florile acelea, albindu-le.

Și-a spus că i se par atît de frumoși pomii aceia înfloriți fiindcă dimineața era de o claritate și de o prospețime nefirească, dar, apoi, și-a dat seama că e vorba de altceva, de o anumită încărcătură de amintiri ce însoțesc în memoria lui aceste priveliști, că e vorba adică de o imagine desprinsă dintre icoanele sufletului copilăriei.

Atunci a observat și fluturii. Fluturii albi, moi, de grădina de casă, stînd pe ramuri nemișcați, ca arpile tremurînd ușor în răsîmpuri, ca orbiți de lumină și avînd pe ei un fel de lustru, ca semn al proaspetei ieșiri din carapacea larvară. Despre fluturii aceia — cum așteaptă ei înainte să își ia zborul, să soarbă puteri din razele soarelui, despre tainele ciudatei lor vieți — îi povestise tatăl său. Poate că dimineața aceea de primăvară, cînd i-a spus povestea fluturilor albi, i-a rămas atît de adînc întipărită în amintire și pentru faptul că a fost ultima dată cînd i-a mai văzut. Era în vremea războiului. Maiorul nu și-a mai putut concentra atenția asupra unui fluture cu aripile unite, ca o singură petală albă, care aștepta ca razele soarelui să îi însule puterea zborului, fiindcă în grădina a intrat locotenentul însoțind femeia banuita de o groznică faptă.

I-a venit pentru o clipă să zîmbească, văzîndu-l pe locotenent cum duce lopata pe umăr ca o pușcă la instrucție, dar zîmbetul i s-a stîns, întîlnind privirea tînelei femei, o privire pe care nu o putea desluși. Era în privirea ei umbra vinovăției, da, dar altfel de cum ar fi fost firesc, era și o undă de părere de rău, desigur, regretul pentru fapta săvîrșită, dar nu era așa cum ar fi fost firesc, și mai era o expresie de tristețe, dar de o mîhnire adîncă, stăpînită, parcă pazită să rămînă numai a ei.

În fine, urma să o întrebe, să îi ceară precizări asupra locului unde trebuia săpat. Locotenentul aștepta, își coborîse lopata de pe umăr, tînînd-o acum în poziția „arma la picior”, dar parca nu îi venea la îndemînă să pună întrebarea. Pe una dintre ramurile copacului, de trunchiul căruia se rezema sprijinîndu-se cu palma mîinii drepte deschise, de parca îi simțea căldura sevei, a zărit din nou un fluture alb, pufoș, cu aripile unite ca o spadă care vrea să taie razele soarelui, și i-a venit în mîntea că pină și fluturile acela avea drept la viață, că aștepta sa soarbă putere din lumina soarelui, și, brusc, a întrebă-o cu o voce mai aspră decît ar fi vrut:

— Unde-i?! Unde e îngropat eadavrul?!

Femeia tînră i-a privit în crucea ochilor și nu i-a răspuns.

Maiorul și-a dat seama ce vrea să spună privirea femeii, doar îi mai pusesse întrebarea aceasta chiar ieri în cabinetul său, iar femeia i-a răspuns că nu știe. Dar, își spunea, trebuie să insiste, fiindcă acum ea își dă seama că în mare se știe locul, e vorba doar de o simplă precizare. Ar fi o încăpăținare prostescă sa tacă în continuare.

— Spune-ne, unde să săpăm?! a repetat întrebarea, și de această dată femeia i-a răspuns:

— Nu știu... V-am spus și ieri că nu știu.

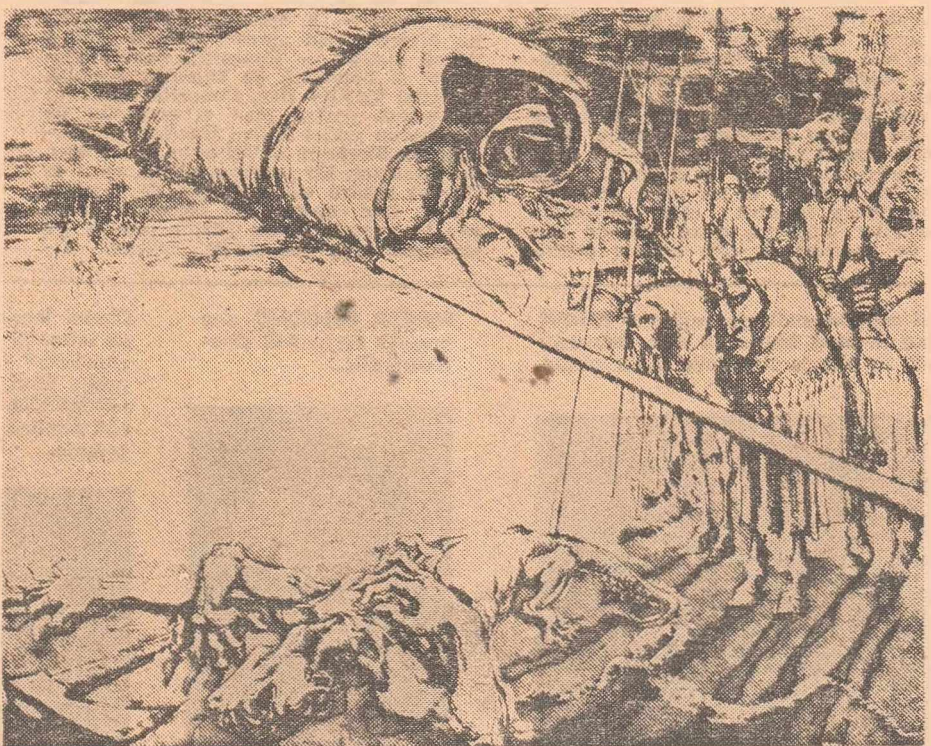
Maiorul a ridicat din umeri a neputință, întorcînd privirile spre locotenent care, înțelegînd deci că totul rămîne la înspirația lui, s-a apucat mai întîi de o treabă ciudată, și anume, folosînd lopata ca la vînturatul plevei, a început să curețe locul de petale, făcîndu-le să zboare și să se regrezeze prin colțuri, sau pe lingă tulpinile arborilor, ca niște mici troiene, trebă atît de inutilă și de fără sens încît maiorul și-a spus că locotenentul nu face asta spre a stabili unde e mai indicat să încerce mai întîi, ci din jenă față de petalele acelea albe, pe care nu voia să le implice într-o asemenea căutare. În fine, s-a hotărît, și răsîrnînd prima lopată de pămînt, bucata smulșă solului grădini i-a rămas în soare lucioasă, ca și cum ar fi împrumutat netezimea de la palma lopoței.

Femeia părea că se uită la o creangă de măr înflorită, unde o albină se străduia să intre cit mai adînc spre rădăcina unei flori, cu căpsorul ei cu antene de cosmonaut, făcîndu-și loc printre petale cu piciorușele ei grăbite, dar, de fapt, privirea ei luneca mult mai departe. Oare ce i-or fi amintind crengile acelea de măr?, se întreba maiorul...

Era frumoasă. Înaltă, suplă, cu ochi mari, adînci, cu gene lungi, cu buze fine. Privînd-o, maiorul și-o închipuia întîlnîndu-se cu bărbatul acela sobru, oarecum rezervat și distins în gesturi, matur, care, desigur, a dominat-o prin cultura sa, prin experiența lui de viață. În fond, ea era doar o chelnăriță. O fată frumoasă, hărnică, după care, e adevărat, întorceau mulți capul cînd trecea prin dreptul meselor lor, însă el, revizorul contabil, avea cu totul altă prestanță.

(Va urma)

EMIL POENARU ■

MARCEL CHIRNOAGĂ ■

MILIARDARI ȘI MIZERIA LOR

MORALĂ

Excentricul Hughes (2)

Rice l-a privit stupefiat pe tânărul arogant.

— Nici nu te gîndi! Ella e cu cîtiva ani mai mare decît dumneata, care nu ești decît un puști! În ce-o privește, Ella nu spunea nimic. Nu-i dispăcea pretendenții. În ciuda tinereții acest lungan deșelat, ce părea alit de sigur de el, era surprinzător de seducător. Și avea și dreptate să fie sigur de el, pentru că Howard s-a căsătorit cu Ella Rice. Pe atunci n-avea decît 19 ani.

Sub pseudonimul Charles Howard, s-a angajat copilot în compania „American Airline Co”. Dorea să se familiarizeze cu problemele aviației comerciale. După cîteva zboruri, în timpul cărora a aflat tot ce dorise, demisionase și redevenise Howard Hughes, junior. Imediat, a deschis un atelier într-un hangar, în apropiere de Los Angeles, de care a atîrnat o tăbliță pe care scria „Hughes Aircraft”. Cu cîtiva muncitori și trei ingineri, se lansase într-o întreprindere care nu va întîrzia să marcheze istoria aviației.

Dealtfel, Howard cunoștea multe lucruri despre construcția de avioane. Mai întîi, visa viteză. Forma unui avion de mare viteză nu era un secret pentru nimeni: avea nevoie de un motor puternic și de o cabină care să opună un minimum de rezistență la aer. Hughes a desenat el însuși cabina, și absolut totul, pînă la cel mai marunt detaliu, nelucrîndu-se în nici un colaborator.

— Vreau să fie perfect — repeta el. Să nu ne zgircim la bani!

Pentru a reduce și mai mult rezistența aerului, el a surprimat „tot ce depășea”, a înlocuit piulițele și bușoanele cu nituri, făcînd astfel inovații în tehnica construcțiilor de avioane. De asemenea a conceput și a construit un tren de aterizare atît de retractabil încît atunci cînd treceai cu mina peste aripa închisă nu puteai simți interstițiile. În sfîrșit, Hughes a făcut apel la compania „Pratt and Whitney” care i-a furnizat cel mai bun motor al său. Nu-i mai rămînea decît să zboare. Ceea ce a și făcut în 1935. A plecat din Santa Ana, în apropiere de Los Angeles, bătînd recordul de viteză realizat de François Raymond Delmott: 563,82 km/h față de 500 km. Howard Hughes a fost decoret apoi cu „Harmon Trophy”. Dar „Micul Howard” spera mai mult. Era convins că aviația militară americană se interesa de aparatul său — H-1 — pentru a face din el un avion de vîntătoare. „H-1 — declara el, nu de puține ori și cu emfaza ce avea să devină celebră — a dovedit că este mai rapid decît orice avion militar din lume. Și raza sa de acțiune este „mai mare”.

Dar specialiștii de la „U.S. Air Corps” nu păreau deloc impresionat. Poate pentru că erau îngroziți de prețul avionului: Hughes investise deja în el cîteva sute de mii de dolari. Totuși H-1 era un aparat deosebit de care se interesau cel puțin 12 țări, cerînd dosare complete, cu fotografii. Într-o zi, o delegație niponă a venit să vadă avionul. Totul a fost examinat de la un capăt la altul, centimetru cu centimetru. La puțin timp, în 1942, după ce fuseseră hartuși timp de cîteva luni de japonezi, americanii au cumpărat un exemplar. Au descoperit atunci uimiți, că avionul inamic era copia perfectă a avionului de vîntătoare pe care Hughes li-l oferise. Și fiindcă autoritățile americane nu voiau să audă de aparatul său „H-1”, „Little Howard” se hotărîse, în 1937, să se consacre aviației comerciale.

Societatea „Lockheed” tocmai scotea pe piață monoplanul pentru transport. Howard Hughes a cumpărat un exemplar, mai bine zis cabina lui, descoperită, pe care a remorcat-o singur pînă la atelierul său. Timp de opt luni, a montat pe aparat motoare, rezervoare, instrumente construite de el personal sau după instrucțiunile lui. A modificat chiar cabina pentru a monta în ea un echipament nou. Odată terminat avionul, Howard Hughes și-a așumtat încercările de zbor, așa cum făcuse cu „H-1” și cu toate celelalte avioane pe care avea să le conceapă mai tîrziu.

În ziua de 10 aprilie 1938, Howard a părăsit, în sfîrșit, camera din Waldorf Astoria. „Voi reveni peste cîteva zile — spuse el portarului, întinzîndu-i cheile. Păstrează-mi camera”.

Cîteva ore mai tîrziu, se așeza la bordul avionului, pe terenul din Floyd Bennett, și decola în direcția Atlanticului. Trei zile după aceea, revenea la hotel, după ce făcuse inconjurul lumii în 91 de ore și 41 de minute și pulverizase recordul precedent.

Atunci, New York-ul s-a dezlîntat mai teribil decît o furtună pentru Lindbergh, cu aproape zece ani în urmă. Stînd în picioare într-un „Cadillac” decapotabil, sub ploaia de hîrtii multicolore și de confetti aruncate de pe terase, ferestre și balcoane, Hughes urca pe Broadway în uralele delirante rezervate doar eroilor.

De la un trotuar la celălalt erau întinse benzi din stofă roșie și bleu pe care scria cu litere de aur: „Cinste lui Howard Hughes, învingător în cursa în jurul lumii”.

Hughes a devenit idolul mulțimilor, gesturile sale cele mai mărunte fiind pînă de zeci de entuziaști. Hotelul în care locuia a fost asediat, cerîndu-i-se să

apară în balcon în compania Katherine Hepburn — ai cărei admiratori îi anunțau apropiata căsătorie cu „americanul cel mai glorios după Lindbergh”.

La Washington, reunit de urgență, Congresul a creat, special pentru el, o nouă decorație. Medalia trebuia să-i fie remisă cu ocazia unui banchet în prezența tuturor senatorilor și reprezentanților oficiali. Însă, Hughes nu s-a deranjat să vină. „Nu-i plac asemenea lucruri” — scria despre el un ziar. Pînă la urmă, neștiind ce atitudine să adopte, președintele Senatului i-a expediat medalia prin poștă.

În același an, un anume Jack Frye, președinte al T.W.A. — „Trans World Airlines” — l-a chemat la telefon: „Imi trebuie 15 milioane de dolari pentru ca să-mi reinnoiesc materialul. Din nefericire, băncile nu vor să-mi acorde un împrumut.”

— Dumnezeule, Jack, nu-ți dai seama că e vorba de o mică avere!

— Dacă dumneata crezi că este „mică”, atunci sîntem salvați, Howard. Magnatul s-a lăsat convins să cumpere majoritatea acțiunilor companiei aeriene. Pentru început, Howard n-a vîrșat decît un milion și jumătate de dolari, dar, în schimb, venea cu idei prețioase. Visa mai ales la un aparat nou, capabil să transporte peste 50 de pasageri într-o cabină presurizată și luxoasă, cu o viteză de patru ori mai mare decît cea realizată de avioanele D.C.-3 pe atunci în serviciu. Acest avion, construit la cererea sa și după instrucțiunile lui de către firma „Lockheed”, numit „Constelația”, a fost unul dintre cele mai celebre modele de avioane din aviația comercială.

Devenit patron al companiei T.W.A., Hughes a obținut numeroase contracte pentru transportul curierului poștal, precum și concesiunea de a face legătura aeriană între Statele Unite și alte țări. A reușit să facă din societatea T.W.A. cea mai mare firmă, după „United Airlines”, din cadrul companiilor aeriene americane.

După izbucnirea celui de-al doilea război mondial, Howard Hughes a proiectat o „navă zburătoare” care ar fi transportat 750 de persoane. Ministerul american de război, sedus de proiect, a investit 40 de milioane de dolari în afacere. Dar războiul s-a terminat înainte ca aparatul să fi fost construit. În 1947, o comisie senatorială l-a invitat pe Hughes să dea explicațiile cuvenite. Ce se întîmplase cu milioanele alocate de guvern pentru realizarea unui hidroavion gigant, acest monstru care n-a decolat niciodată, care a fost în permanență modificat și care nu va zbura niciodată?

— Domnilor, imi asum riscul — a răspuns Hughes. Hidroavionul meu va zbura mâine.

Și a părăsit sala. A doua zi, Hughes era la Los Angeles. Cu stilul ce-l caracteriza, s-a așezat la comanda aparatului care cîntărea 200 de tone. Apăsînd pînă la capăt pe maneta ce punea în mișcare cele opt motoare, a decolat în mai puțin de un kilometru, a parcurs cîteva sute de metri înainte de a reveni pe pămînt și de a-și introduce gigantul într-un hangar de unde n-avea să mai iasă niciodată.

În timp ce T.W.A. se mărea, „Hughes Aircraft Corporation” prospera, devenind una din principalele firme electronice din Statele Unite, cu o cifră de afaceri de 400 milioane de dolari. Această firmă a construit satelitul pentru comunicații „Early Bird” și nava folosită de C.I.A. pentru a recupera, anul trecut, din Pacific epava unui submarin aflată la o adîncime de 5 000 metri.

Totuși, Howard Hughes a avut necazuri destul de serioase în urmă cu cîtiva ani. Autoritățile federale i-au reproșat de a fi violat faimoasa lege anti-trust, autorizînd societatea T.W.A. să treacă o bună parte din comenzi în sarcina lui „Hughes Aircraft Corporation”.

La rîndul lor, acționarii minoritari (23 la sută din procent) ai companiei aeriene l-au dat în judecată pentru diverse motive, acuzîndu-l, printre altele, de autocrație. Magnatul a pierdut procesul. Furios, a profitat de o creștere spectaculoasă la bursă pentru a lichida cele 77 la sută din acțiunile pe care le deținea, încasînd dintr-o lovitură suma de 548 549 771 de dolari. Acest om îndrăgostit de aviație, înainte de a se dedica integral acestei pasiuni, a dat trei raite prin Hollywood, care și-au lăsat amprenta în istoria cinematografiei: „Scarface”, „Noaptea în Arabia” și „În afara legii”.

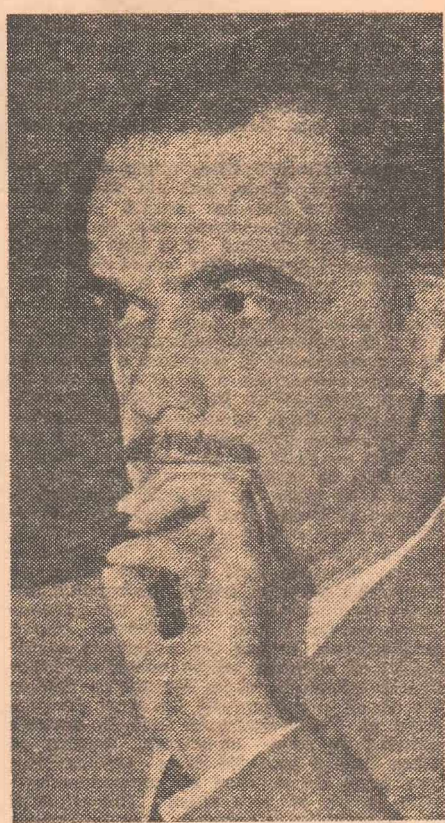
„Scarface” a marcat intrarea răsunătoare în film a „șanșerului” și i-a lansat pe Paul Muni și George Raft. „Noaptea în Arabia” a primit primul premiu „Oscar”. „În afara legii” a creat „sex-appeal-ul”. Hughes hotărîse să realizeze acest film pentru a face o spărtură în pudoarea vădit afectată care caracteriza pe atunci Hollywood-ul. A ales din cele 500 de candidate o tinără necunoscută, în vîrstă de 19 ani, cu niște sîni imensi, Ernestine Jane Geraldine Russell. Hughes a asistat la toate filmările, insistînd ca aparatul de filmat să pună în valoare sîniul actriței.

În timpul unei scene, Jane, răstîgînită de un copac, urma să fie biciuită. Scena a fost reluată de 10-15 ori fără ca Hughes să se arate satisfăcut. Pînă la urmă Hughes a hotărît că filmările nu mergeau din cauza stînenului purtat de actriță.

— Să mi se aducă o tablă de desen, a ordonat el.

Și, acolo, în studioul, în mijlocul actorilor și tehnicienilor stupefiați, Hughes a inventat un nou stînen, făcînd apel... la tehnica aerodinamicii.

Nici un film nu se putea face, nici o scenă nu putea fi turnată fără aprobarea sa. Într-o zi începuseră filmările pentru o nouă producție în studiourile R.K.O. de la Hollywood. Regizorul l-a chemat la tele-

fon pe Howard, care, în ziua aceea, se afla în biroul său din uzina aeronautică.

— Domnule Hughes, sîntem gata de filmare.

— Vreau să văd decorurile.

— Sînt deja așezate.

— N-am timp să mă deplasez, demon-

tați-le și veniți să mi le arătați.

Și astfel, 5 decoruri, avînd o greutate de 200 de tone, au fost demontate, încărcate în 20 de camioane, transportate și remon-

date pe terenul de aviație al companiei „Hughes Aircraft”.

„Little Howard a aruncat o privire, a dat aprobarea și decorurile au luat drumul studioului.

O asemenea comportare uimea lumea cinematografiei, iar actrițele pe care le lansa așteptau imediat pe firmamentul starurilor. Ele se numeau Jean Harlow, Katherine Hepburn, Lana Turner, Linda Darnell, Ginger Rogers, Ava Gardner...

Agentii săi circulau în întreaga lume în căutarea unor „noi talente”, îndeosebi femei. Cele care-i plăceau erau invitate la Hollywood, instalate în cele mai bune hoteluri și plasate cu contract. Jane Russell, angajată pentru cinci filme, primea un salariu săptămînal de 1 000 de dolari, cu o garanție de 20 de ani. N-a turnat decît o singură dată, dar a încasat bani pînă la începutul anului 1975.

(Vă urma)

PETRE NICOLAE ■

CONDUCATOR DE JOC, GAȚU (10)

O finală ca o poveste din frații Grimm

— După retrăirea la flacăra amintirilor a C.M. ediția 1970, vreau să-ți mărturisesc că povestea finalei și a titlului de la Paris ne-a deschis un mare apetit pentru o altă finală și un alt titlu.

— Înțeleg. Pofta vine... cîștigînd campionate mondiale.

— Mai rămînd un singur, hai să-l luăm și pe el la... Flacăra, să ne mai bucurăm o dată cu toții de acea minunată duminică a sportului românesc.

— Istoria finalei de la Berlin din martie '74 este frumoasă ca o poveste din frații Grimm, o poveste cu un castel de ciocolată pe care pînă la urmă l-am mîncat noi. Penu și cu mine, cu Birtalan, Voinea, Cosma și cu toți băieții noștri. Și ca să n-aibă nimeni impresia — nici ultima minte de critic rece pornit să-mi amendeze simțămîntele — că mă îmbăt cu vorbe umflate, am să caut să explic de ce eucerirea titlului mondial la Berlin parea de domeniul povestilor cu care adormim copiii. Existau, dacă acceptați o formulare matematică, m-1 șanse — și atîuri — în favoarea adversarilor noștri. 1) Echipa R. D. Germane evolua pe teren propriu. Avea forța publicului de partea ei, era familiarizată cu sala, cunoștea fiecare metru pătrat al spațiului de joc, era acasă, iar noi eram în deplasare. 2) Cu cîteva luni în urmă, în ultima întîlnire directă cu noi, formația R. D. Germane repurtase o victorie netă, la o diferență de vreo 3 goluri, amintirea comună cea mai proaspătă conferindu-le deci adversarilor noștri un oarecare ascendent. 3) În jocul ambliilor opera desigur și o altă puternică amintire comună, ultima finală C.M., cea de la Paris, din 1970, între aceleași echipe, finală cîștigată dramatic, la un singur punct diferență, de reprezentativa noastră. Pentru echipa R. D. Germane sosise — toate zărele o anunțau ca atare — Ziua marii revanșe! 4) Ne prezentam pentru prima oară într-o competiție de maximă importanță fără omul care de ani de zile era socotit handbalistul nr. 1 al României și al lumii, Gruia. Mulți apreciau că fără tînarul nostru sîntem ca piesele unui sah fără regină. Concluziile calculului hîrtiei

Însumînd premisele de mai sus: echipa R. D. Germane era dată favorită la cota de 15 : 1!

Cum spuneam însă, pe lîngă cele „n” atîuri ale adversarilor noștri, aveam și noi unul: păseam în „Werner-Seelenbinder-Halle” în chip de campioni en titre și eram hotărîți să ne apărăm titlul cu dinții. Atît.

— Care era exact starea ta de spirit înaintea finalei?

— Mai mult ca oricînd, starea mea era cu totul specială. Înainte de a părăsi Bucureștiul, mi-am luat la revedere de la tatăl meu așa cum nu o mai făcusem niciodată pînă atunci. Dacă, de regulă, înaintea marilor competiții peste hotare mă sfătuiam cu tata, îi împărtășeam gîndurile mele, iar el îmi făcea două-trei recomandări sau încerca să-mi limpezescă o idee sau alta, de data aceasta convorbirea noastră a fost un monolog. M-am dus la tata la cimitir, murise cu pușină vreme înainte, și i-am promis — așa cum îi promiteam întotdeauna — că n-o să-l fac de ris nici de data aceasta.

— Cum revezi acum, cu ochii și cu jucăcata de astăzi, finala de la Berlin?

— Înaintea finalei revăd ambianța dinaintea marii confruntări. În ziua meciului, care urma să înceapă la ora 6 după-amiază, doctorul Serpe ne-a trimis după prînz la culcare. Nimeni n-a reușit să doarmă un minut. Eu stăteam cu înghem în cameră și nu puteam nici să închid ochii. Înainte de a pleca la Werner-Seelenbinder-Halle, au venit la hotel vreo 15 turiști români — veniți special pentru finală de la Oradea — să ne roage, disperati, să le dăm bilete. N-aveam bilete și le-am dat... treningurile noastre, iar noi am plecat la sală îmbrăcați civil. Urmasii? Bihoreni au intrat fără nici o problemă în Werner-Seelenbinder-Halle, pînă ca un stup, iar noi am fost oprîți la poartă. Încercînd să le explicăm în toate chipurile — „wir sind rumänische Spieler” — că noi sîntem jucători români, finaliști, am fost respinși net, motiv pentru care după minute de parlamentări (eu sînt Gațu, el e Penu, el e Birtalan, nu-i recunoașteți?) i-am amenințat că plecăm și-i lășăm fără finală...

Interesant ar mai fi alt moment, de la încălzire. Sprinturile și toate celelalte exerciții de încălzire le-am făcut pe același culoar cu jucătorii echipei R. D. Germane, cu care ne întîlneam pe la mijlocul lui, de unde ne întorceam fiecare spre cite un capăt al culoarului. În acele momente, cînd, în fugă, ne priveam în ochi cîteva fracțiuni de secundă, mi-am dat seama că eram albi ca varul și unii și ceilalți. Ne era frică! — asta era adevărul — și nouă, și lor. Ce mi-am zis atunci? Hai să zîmbim, atunci cînd ajungem la capătul culoarului și sîntem față în față cu ei, să zîmbim cît mai degajat ca să ne simtă că sîntem siguri pe noi. Și zîmbeam. Alergam și cînd dădeam nas în nas cu Rost și compania, ei erau albi ca fața de pernă, iar noi zîmbeam cu toți dinții, ca la teatru. Cred că acesta e primul punct psihologic pe care l-am marcat în finala de la Berlin. Al doilea a fost, poate, primul gol al meciului, pe care l-am marcat eu, Cristian Gațu, în memoria tatălui meu, Petru Gațu. Sigur că primul gol nu înseamnă în handbal ceea ce înseamnă în fotbal, totuși părărea mea este că l-0 pentru echipa ta într-o finală înseamnă măcar 1 centimetru parcurs în drumul spre victorie. Nemaivorbind de faptul că ieii un bun start moral.

— Cum îți se pare azi, privind-o din unghiul de vedere al strategului de atunci al echipei noastre, bătălia decisivă pentru titlu?

— Frinele jocului au fost aproape permanente în mințile noastre. Am condus cu 1-0, 2-0, 5-4, 6-4, 7-5, 11-9, 12-9, 13-10, 14-11, 14-12. Am avut un singur punct mort la jumătatea meciului, cînd am fost conduși cu 8-7 la pauză și 9-7 imediat după reluare. Evoluții cu mare pondere în economia jocului au avut Birtalan — golgeterul campionatului, cu 43 de goluri, care a tras de a rupt, și ziduri și baraje, și plasa porții lui Voigt — și Penu care a apărut fenomenal mingi imposibile. Și le apăra zîmbind! Vă aduceți desigur aminte de faimosul zîmbet al lui Penu în acea finală, zîmbet mult comentat ulterior de toate zărele, zîmbet care i-a descumpănit pe adversarii noștri, înnebunind o sală. Acestea au fost cele două „capete” ale jocului: paradede uluitoare ale lui Penu urmate — de 7 ori! — de bombe-gol ale lui Birtalan, excepționalul „suplinitor” al celebrului Gruia. Și poate ar mai fi de amintit că în fața unei echipe al cărui prim și mare atu a fost întotdeauna și era și atunci organizarea, ea fiind dealtfel cheia victoriilor sale în fața puternicelor reprezentative ale U.R.S.S. și Iugoslaviei (campionă olimpică), noi ne-am impus tocmai prin... organizare, prin contracararea — punct cu punct — a tuturor manevrelor tactice și găsirea unor soluții noi de joc care să surprindă adversarul.

— Auzind de organizare, orice iubitor al handbalului asociază numele creierului de joc al echipei noastre...

— Vreți să-mi faceți un compliment?

— Nu. Gîndesc exact ca oricare iubitor de handbal.

— Ce să vă spun? Sigur că am avut și eu o contribuție la obținerea acestei mari victorii, oricum eram și eu acolo în teren, dar primul adevăr este că România s-a prezentat cu o echipă care funcționa ca un ceasornic, fiecare roțiță mergînd cu o precizie matematică. Nu întîmplător, după joc, arbiștrul danez Rodil avea să declare: „România are o mare reprezentativă, aproape imposibil de învins”.

(Vă urma)

MARIUS POPESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Umor cu lingurița

Românul are mult umor și-i place să râdă. N-ar trebui să uităm trăsătura aceasta a caracterului național, mai ales acum când unii au început să ne cam agaseze cu gustul lor prea insistent pentru viziunile apocaliptice și reprezentările sumbre. Popoarele greu încercate de-a lungul istoriei au știut să biruie destinul vitreg, folosind adesea și „zimbetul” și „asteptarea” — cum zice Argezi.

M-am bucurat de aceea, aflând că Teodor Mazilu a luat un premiu al Asociației scriitorilor din București. În sfârșit, — am avut prilejul să exclam — iată respectată măcar aici ironia subțire, atât de originală și îndreptată împotriva celorva maladii serioase ale corpului nostru social, snobismul intelectual, lichelismul neliniștit și chinul de căutare a justificării sale morale superioare, neospiritualismul distins, împăcat perfect cu satisfacerea poftei brutale trușești, pină peste saf.

Țin să subliniez faptul pentru că, în chip paradoxal, criticiile noastre foiltonistice pare să-i cam lipsească simțul umorului. Se întimplă, nu o dată, faptul bizar: lucrurile serioase sunt luate inadmisibil de ușor, iar cele vesele, tratate cu o morgă lugubră.

După ce a fost copios înjurat, îndelungă vreme, Mazilu, autor dintre cei mai substanțiali — după mine — e îngropat sub o tăcere mormintală. Nu trebuie să ne mire prea mult, fiindcă și umorul poetic superior al lui Marin Sorescu trezește printr-un număr din confrății mei ciudate rezistențe. Fiindcă are haz, Aurel Baranga întunește greu sufragiile criticilor, oricât succes ar avea comedile sale în fața publicului și a obținut un premiu abia atunci când a scris o dramă. Poate tot ironia poetică îi face să fie trimisii frecvent la colț Nina Cassian, Leonid Dimov sau Mircea Ivănescu.

Dacă prin redacțiile revistelor și editurilor nu există destul umor, bîntuie în schimb din plin umorile. Barometrul trece ușor de la vag înnourat la ploaie și trăsnete.

Mă simțeam tocmai împins să scriu „să lăsam, totuși, gluma de-o parte”. Dar exact aceasta e problema! Nu ne ocupăm aproape deloc de situația literaturii noastre comice și satirice, gen cu o ilustrată tradiție clasică. Soarta lui a fost lăsată, în bună măsură, pe mîna textierilor. (Citiți, fapt simptomatic, au și intrat în Uniunea scriitorilor). Noroc că avem actori comici excepționali ca Marin Moraru, Toma Caragiu, Octavian Cotescu sau Dem Rădulescu. Poporul român și-a păstrat însă înțelct simțul umorului. O dovedește cantitatea și calitatea anecdotelor care circula, neconștient improprietate. G. Călinescu voia cîndva să dea ca temă de cercetare la institutul pe care-l conducea și care-i poartă azi numele, rezolvarea misterului acestei forme de producție comică anonimă.

Poate că raritatea bunelor scrieri umoristice contemporane s-ar explica și prin slaba atenție acordată problemelor teoretice ale genului în lumea socialistă. Am rămas aici, în multe privințe, la niște ingustimi și idei emise în trecut. Se mai întimplă, nu rareori, ca șarjei satirice să i se ceară o suprapunere statistică absolut stupidă pe realitate. E bine privit cine trage tare în chelneri, dar cum ridică ceva mai sus ascuțitul ironiei, începe să displace. Anecdota trebuie neapărat să aibă finalul „pozitiv” și șpanii să o pătească, deși gluma a apărut tocmai pentru răcorirea sufletelor, indignate de găinarii care prosperă.

Dar mă opresc aici, ca să nu aud cumva spunindu-mi-se cu aplomb umoristic: „Ce teorie, domnule? Lasă-te de bancuri!”

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

DREPTUL LA OPINIE

În absența criticii

Frumos, memorabil, exemplar mi se pare omagiul pe care un poet ca Nichita Stănescu a ținut să-l aducă — așa-zicînd în plină glorie — criticii literare și criticilor literari. Frumos pentru că e un adevărat poem, memorabil pentru că e rar și în istoria literelor românești, exemplar pentru că vine din partea unui autor care a cunoscut și lauda și negația vehementă. Poetul vede în critică o întregire necesară a operei; în persoana criticului pe „infometatul de vers”, „Poezia trebuie să fie îndreptățită. Iată de ce iubesc critica și pe critici” — scrie el, recunoscător deopotrivă celor care i-au întărit încrederea în sine, ca și celor care l-au provocat prin reproșuri, imblînzindu-i sau întîndu-i versul. Nichita Stănescu trebuie, așadar, citat la rîndul lui „pe ordinea de zi” pentru această semănătate care nu cred că este retorică. Nu știu cit de contagios va fi exemplul lui, dar știu că ar avea cui să servească.

Mai există încă la noi destui scriitori care disprețuiesc sau urăsc însăși critica, nu numai pe nedemni ei reprezentanți. O disprețuiesc nu o dată autori reputați, obișnuți doar cu superlativul dedicat în exclusivitate. Tot ce nu se referă la persoana lor, tot ce nu contribuie la mai buna cunoaștere și răspîndire a operei lor le apare cu totul lipsit de sens. Cit despre

criteriile criticii și rosturile ei în ansamblul unei culturi — acestea rămîn pure supoziții teoretice. Criticul trebuie să fie un bun impresar și atîta tot. Și e semnificativ că el este cu atât mai disprețuit cu cit acceptă mai convins o asemenea servitute.

Aceasta este atitudinea unora dintre favorizii criticii, dintre cei ale căror cărți fac obiectul a zeci de cronici elogioase sau, oricum, respectuoase chiar în negație. Critica e de-a dreptul urită însă de aceia pe care ea îi ignoră. Sint autori de o vagă înzestrare artistică, dar de o sigură ambiție și de o rivnă tenace, compensatoare, care scot carte după carte în tăcerea criticilor și în indiferența publicului. Astfel încît o recenzie fie și negativă a unui critic poate reprezenta o șansă nesperată de a forța pătrunderea în conștiința literară, printr-o polemică prelungită sau — după posibilități — printr-o veritabilă campanie. Criticului în cauză i se contestă competența, i se pune la îndoială moralitatea. Refrene străvechi sint înginate cu melancolie, despre condiția parazită a criticilor, despre neputința ei funciă în fața literaturii. Acestea sint simptome ușor de identificat ale unei conștiințe estetice neevaluate, anacronice, desigur nerepresentative pentru finuta scriitorului român contemporan. Reiese din asemenea manifestări că anumiți autori consideră ingerințele criticii în viața literară ca neavenite și că s-ar dispensa bucuroși de prezența ei. Ce se întimplă însă în absența criticii? A celei adevărate, pentru că aceea care e aserivă unui scriitor sau unui grup de scriitori își contrazice condiția în loc să și-o asume. Despre cărți se va scrie în continuare, dar în funcție de afinități, simpatii sau amicitii (respectiv inaderențe, antipatii, inamicități), nu neapărat în funcție de lecturi. Colaboratorii revistelor vor fi selectați după aceleasi criterii, dacă nu în întregime măcar în parte. Criticii vor fi alungați de la posturile lor fixe de asteptare (cronica, recenzia), din conducerile revistelor, editurilor, asociațiilor etc. Va fi evitată mai cu seamă prezența lor în juriile convocate spre a acorda premii. La ce bun criteriul valoric cînd o francă prietenie ori un interes imediat trebuie satisfăcut? Și valoarea care e atât de greu de definit... Dar mă opresc aici fiindcă am căzut, cum se vede, în pină utopie.

MIRCEA MARTIN ■

Critica — avocatură vociferantă?

Literatura noastră a ajuns să înregistreze o vîrstă destul de venerabilă pentru ea însuși procesul înțelegerii ei și să aibă istoria sa. Dacă ne-am limita doar la cîțiva scriitori clasici (să zicem: Eminescu, Creangă, Maiorescu, Caragiale), am observa că a trecut un veac de cînd unele dintre cele mai caracteristice lucrări ale lor au văzut lumina tiparului și discutiția în jurul lor e departe de a se fi isovit. Nu numai soarta lor în aprecierea criticii a variat mult în timp, dar există chiar și în clipa de față mari diferențe de înțelegere și interpretare. Preferințele epocii noastre merg către alte zone ale creației lor și deși admirația care-i înconjoară e generală, ei nu sint nicicum niște cazuri „clasate”.

Căci o asemenea situație nici nu poate surveni vreodată în legătură cu opere cu adevărat veritabile. Viața operelor e un proces continuu de înțelegere, de descoperire de motive, de interes, de schimbare a punctelor de vedere. Dacă așa ne arată experiența că stau lucrurile, cum își inchipute unii autori contemporani că ar putea fi pentru ei suspendat procesul firesc al existenței lor și ar putea vreodată să se „bucure” de o unanimă admirație liniștită? Ideea că pot exista o literatură și o situație în literatură fără un continuu proces de judecare e pe cît de naivă pe atît de periculoasă. Ea ar duce la o confuzie generală, în care tot ce se diferențiază, tot ce impune o selecție, tot ce iese în relief, s-ar pierde spre paguba marilor valori și în beneficiul unor mediocrități, de multe ori interesate tocmai intru aceasta.

Dar chiar în cadrul operei unor scriitori recunoscuți ca valoroși trebuie operată o discriminare atentă. Nu s vorbea neapărat de creatori foarte prolifici, ca T. Argezi sau M. Beniuc, dar de toată producția vie, în curs, care trebuie urmărită, clasată. Nimic nu există în literatură fără conștiința critică, chiar dacă expresia acesteia nu o constituie critica profesionaliști, uneori prea indulgenți cu unii „prieteni” sau de-a dreptul intimidăți de „adversari” redutabili. Cel mai trist moment al carierei unui scriitor este încercarea de a-l transforma într-un idol intangibil. Uneori la aceasta se adaugă admirația impusă și transformarea criticilor într-un fel de avocatură vociferantă. Poate exista ceva mai trist în viața postumă a unui mare scriitor, a lui G. Călinescu, să zicem, decît situația ca el să fie susținut cu mijloacele cu care a fost impus pe vremuri A. Toma?

Ceea ce ni se pare încă mai regretabil e că există și unii critici care invocă și legitimează asemenea procedente, ajungînd să lovească în însuși statutul disciplinei lor, care presupune nu numai pentru ei, dar și pentru cel mai simplu cititor, dreptul elementar de a avea o opinie.

ALEXANDRU GEORGE ■

Vocația zborului

Un loc al său în lirica noastră contemporană își cîștigă Valeriu Bucuroiu cu ultimul său volum de versuri „Dimineața apelor”, relevîndu-se ca un poet de reală substanță, în stare de meditații grave și elevate asupra prezentului, folosînd un vers cu neașteptate limpezimi de cuvînt și gîndire. În contextul atîtor încercări de incifrare și sofisticare a expresiei poetice, Valeriu Bucuroiu izbindește cu un vers de o simplitate desăvîrșită, care se așază pe inima cititorului direct și delicat, cu o poezie puternic impregnată de idee și atitudine. Dar poate că profunda originalitate a volumului o dă, mai ales, sinceritatea discursului poetic, franchețea cu care autorul ne destăinuie ceea ce el numește „livezile mele de gînduri”. Lipsit de emfază și gongorism, versul curge în această carte (excellent tipărită) fluid și simplu, cu o sonoritate desfătătoare pentru auz și minte: „Imi plac livezile a-funde / Cu brațele împovărate / Și-amiaza cu lungimi de unde / Din patru fulgere captate! / Imi plac sosirile de tren — / Mulțimea-aceea-nrebătoare — / Mătasea pusă-ntr-un catren / Și plantele agățătoare! / Imi plac izvoarele de munte, / Văpăi de panglici care merg, / Sudoarea izbucnită-n frunte, / Culorile ce nu se șterg!”

Optimist și solar, poetul are nobila obsezie a zborului și a întinderilor cosmice, el mobilizează poezia pentru a repara o conductă de vise în soare, vede un timp viitor în care oamenii vor încălzi planetele universului cu „plăoarea de a da vieții culorile” și se simte printre spațiile interstelare la el acasă: „Pierdut prin constelații suprapuse / Eu imi propun să bat tot universul. / Mă-nec cu praful cosmic pin'la tuse / Și cioburi reci de stea imi strică mersul. / Halăduiesc prin spații infinite, / Prin galaxii de jar incoerente / Și soarele e plin de dinamite / Cu aripi pătimate și demente! / Pricpe din ce în ce mai bine taina / Acestui mindru haos sideral... / Acum mă-norc în Marte să-mi iau haina / Uitată lingă-o gură de canal!”

Excelente mi se par, în volum, și poeziile închinete patriei și trecutului ei de glorie, poetul avînd puterea de a stăpîni declamația excesivă, lăsînd sentimentului simplitatea și sinceritatea ce i se cuvin. Iată aceste versuri închinete lui Mihai Viteazul: „Veniți cu mine la Călugăreni! / Eu merg acolo / În fiecare zi și stau cu gîndul lipit de pămînt. / Vorbesc cu plopii, cu pădurea, cu iarba / Vorbesc, și cu apele! / Sus pe deal apare Mihai. / Primește onorul. / Se uită la mine — / Un simplu oștean din flancul stîng. / Știe de-acum cine sint!”

„Dimineața apelor” instaurează în poezia noastră un nume de marcă, pe care cititorul îl va aștepta întotdeauna cu bucurie și speranță.

ION BĂIEȘU ■

Soldurile și literatura

Există în unele librării un stand de cărți pe lingă care oamenii trec grăbiți, unii indiferenți, alții întorcînd capul jenați

GEORGE ARION ■

CRONICA LITERARA

Un poet solar

Un splendid volum bilingv (transpunerea în limba engleză este semnată de Marcel Pop-Cornis) a scos nu demult Ion Brad la editura „Dacia” din Cluj-Napoca. **Templul dinafară** — acesta e titlul — conține o poezie a stărilor solemne, contemplative. Poetul a renunțat, se pare, definitiv, la registrul baladesc, în favoarea poemului calm, de subtilă calligrafie, vag decorativă, încercînd să fixeze aproape geometric trăirile. Dincolo de perfecțiunea versului, dispoziția clasicizantă se hrănește acum și din materia cultural-mitologică, stilizată, ce-i drept, cu multă discreție. Un poem trimite direct la izvorul Casaiței, cu intenția de a imortaliza fragila punte „dintre munte și mare / Dintre moarte și viață / Dintre zei și cei muritori”. Inedit este mai ales peisajul sudic, mediteranean, cu care poetul se contopește la nivelul regnurilor. Uneori, comentariul liric resuscitează mituri și simboluri cunoscute, ca în **Valea măslinilor**, din care am citat deja, sau în **Acteon**. De remarcat însă că în poemule de sugestie „elină”, din ultima parte a volumului, Ion Brad nu manierează în stilul poezilor greci contemporani. Încă un indiciu al originalității sale incontestabile.

Ion Brad rămîne, desigur, un poet solar. Vibrează totuși la suferință, îl invocă pe Thanatos, pentru a exorciza moartea, este invadat uneori de tristețe și melancolie. „Templul dinafară” se dovedește a fi o metaforă a creației, satura-ta de imagini statice, cum e aceea a sufletului-cariatidă, prin care pulsează dureros singele vieții. În aceeași ordine, **Chirurgie dezvoltă** motivul solarității tra-

de parcă ar vedea un lucru de rușine, iar unii chiar cu scripuri ironice în privire. La standul acesta nu e imbulzeală, nimeni nu scootește cu febrilitate în căutarea unui volum și nu auzi în preajma lui exclamațiile triumfătoare ale celor care au pus mîna pe o carte de mult timp rivnită. Un anunț te avertizează: **Cărți cu preț redus** și acesta este, indiscutabil, singurul loc trist dintr-o librărie, locul unde cărțile zac sub povara unui stigma care te îndepărtează de ele.

Prețurile acestor cărți sint, probabil, ea și acelea de la un anticariat, sau aproximativ la fel. Însă o carte aflată în rafturile unui anticariat are o noblețe de care același tom, dacă se găsește în librărie cu un preț micșorat, nu se bucură. Standul unde e găzduit un volum ce costă mai puțin decît inițial este un loc al umilinței, al ispășirii. O carte transferată aici este nu numai devalorizată ca preț, dar și descalificată în ochii cititorilor, care dintr-o dată capătă față de ea o atitudine bănuitoare, o socotesc neimportantă și o ocolesc. Și cit de greu e să pricepi de ce un volum sau altul pătește rușinea asta! Dacă toate lucrările ar fi nesemnificative ai mai putea înțelege. Dar printre ele nu se află numai scrierile unor prozatori contemporani care se tot cănesc de ani de zile să pătrundă în conștiința publicului și nu reușesc. Se află aici și tratate voluminoase despre tot felul de subiecte ce privesc numai pe specialiști și poate nici pe aceștia din moment ce nu le cumpără nici după „soldare”. Se mai găsesc și ultimele volume din seria de opere traduse ale unor scriitori străini, volume ce cuprind de obicei lucruri mai puțin tentate pentru marea public, ca de pildă scrisori sau fragmente de jurnal, note de călătorie. Își duc existența pe standul cu pricina și ediția a doua a **Gramaticii limbii române**, apărută în 1963 într-un tiraj de 41.500 exemplare. După cum, de neînțeles, remarcabila carte a lui G. Călinescu **Impresii asupra literaturii spaniole** este și ea exilată aici.

Are „soldarea” efectele scontate? Credem că nu. De ani de zile sint cărți care, în ciuda faptului că se vind mai ieftin decît la început, tot nu și-au găsit cumpărători. Nu din pricina costului ridicat nu s-au vindut. Cărțile noastre au în general prețuri accesibile. Nimeni nu așteaptă o carte ca să se ieftinească ci o cumpără imediat dacă îi este necesară. Altele sint cauzele ce provoacă introducerea noțiunii de „solduri” și în literatură. Cărțile cu preț redus ne amintesc, printre altele, că în continuare nu știm totul despre problema stabilirii tirajelor, despre interesele de lectură ale cititorilor. Ele ne aduc amîntele atunci cînd trecem pe lingă ele, că editorii noștri acceptă cîteodată să tipărească lucrări lipsite de importanță pentru cititori sau interesante numai pentru un public restrîns. După cum ne atrag atenția că, uneori, librării nu știu să pună în evidență o carte bună și se mulțumesc numai să vindă cărți, fără a încerca să influențeze gustul cumpărătorilor, fără a încerca să-i îndrume spre lucrările cu adevărat valoroase.

GEORGE ARION ■

gice. Lumina intensă, nemiloasă produce o stare de reverie halucinantă. Undeva chiar vorbește de „pămîntul tău de somn”. Pătrundem astfel în finutul lui Morfeu (evocat și într-un poem): o lume populată de fantasmе grațioase, de **năluci**, prilej paradoxal de a înlătura iluziile vieții. Existența însăși apare ca o dureroasă smulgere la infinit repetată (ritualic), din lut sau din asire, cum citim în **Aeroport**. Poetul se ridică deci la o viziune integrală, la o formulă cuprinzătoare, dînd un sens înalt temelor și atitudinilor tradiționale. Fără nici o urmă de exotism, **Thalassa** e un poem al neliniștii cosmice: „Din toate părțile mă-nconjoară / Thalassa. Thalassa. / Marea neliniște”. Contemplator senin și îngîndurat al naturii ca și al evenimentului social, Ion Brad preferă de multe ori inscripția gnomică, versul incisiv, cu sonorități inefabile.

Multe poeme sint cîntece de țară, avîndu-l ca model pe Lucian Blaga. Dîmină aici un fel de melancolie a depărțării. Poetul se întoarce de fiecare dată la origini, are nostalgia pămîntului românesc, a ritmurilor primordiale. Solidarizarea lui cu peisajul, înțeles ca principiu de supraviețuire etnică, se extinde și asupra strămoșilor, a părinților, pe linia unui determinism ancestral convertit în emoție poetică (**Sint pămîntul, Ritm** etc.). Eul individual se suprapune constant peste eul colectiv. Fără a forța nota, de aici provine dimensiunea politică a poeziei lui Ion Brad. Orizontul poetic se lărgeste enorm, de la imaginile marcate încă de amintire, ale universului infantil (surisul matern, copilăria — „rai naiv de pepeni”, „pămîntul de soare și de pălămidă” etc.), pină la atitudinea civică expusă patetic, atunci cînd vocea poetului e totuna cu glasul cetății: „Acum, aici, acasă, sintem toți / Un arc de boltă ce puterea-și ține / Din rădăcini adinci și din nepoți / Din cei căzuți și din viitorime / ...Acolo sus, cu soare roditor / Ne ulemplăm ochii, ne hrănim țărîa, / Păzînd comoara unicului dor — / A comunismului în Romînia”.

Prin acest volum Ion Brad revine speculaculos în atenția cititorilor de poezie.

CORNEL MORARU ■

DIVIZIA A : 2 MAI

TG. MURES : A.S.A. — F.C. Bihor 2-1 (1-1). ● O victorie datorată mai mult ambiției și voinței decât fotbalului prestat ● Fără îndoială, mureșenii au meritat-o, au muncit mult, dar calitatea jocului a suferit din cauza numeroaselor greșeli tehnice și tactice. Pentru că a ataca furibund, oricum, fără luciditate și clarviziune, înghesuind jocul pe mijlocul careului advers, jucătorii încurcându-se între ei (mai frecvent Băloni și Pislaru), ni se pare a fi o „tactică” în afara tacticii. ● Cele două splendide goluri înscrise de N. Naghi (cel mai bun jucător al mureșenilor) au fost — prin excepție — urmările unor acțiuni simple, perpendiculare pe poartă ● Orădenii au jucat slab, fără prea multă convingere (excepție făcând Naom), deși după egalarea obținută prin Georgescu (min. 14) promiteau mai mult. ● **Punctul comun în jocul celor două formații a fost... duritatea, zelul depus în urmărirea adversarilor și nu a mingii, excelind la acest capitol Băloni, Onușan și Luocaci.** ● A arbitrat N. Petriceanu 9, ajutat de S. Marin 9 și N. Gheorghe 9 (toți din București). (Răzvan Bărbulescu).

ARAD : U.T.A. — F.C.M. Reșița 2-2 (0-1). ● În acest extrem de disputat meci, soarta a suris mai întâi pentru oaspeții. Primii la minge, mai proaspeți din punct de vedere fizic, fără teama celor două puncte puse în joc, mai tehnici, cu o circulație joasă și rapidă a mingii, reșitenii s-au dovedit în ansamblu superiori. Cu cel puțin o notă peste media generală a tuturor jucătorilor, cele două aripi ale oaspeților, Florea și Atodiresci. ● De cealaltă parte, o echipă greoaie și crispată mai ales în apărare, cu un atac haotic și stereotip, un-doi-uri lente sau mingi aruncate în careu, la întâmplare, doar doar cineva, nu se știe precis cine, va realiza o lovitură de cap sau un șut miraculos, în măsura în care luptează apărătorii adversi. Așa cum dealtfel s-a întâmplat în ultimul minut, când gazdele au egalat dintr-o „bilă” a centralilor reșiteni ● Cu alte cuvinte, „bătrina doamnă”, această cu adevărat cea mai vîrstnică echipă a campionatului nostru, era să piardă ambele puncte, iar reșitenii, după un joc excelent, au pierdut, de fapt, un punct. ● Menționind pentru frumusețea sa golul lui Tănase, un șut dintr-o bucată de la 20 de metri, direct la vîntu, conchidem că meciul a fost extrem de disputat, dar menținut în limitele unei sportivități pe care a asigurat-o arbitrajul. ● A arbitrat Gheorghe Retezan (București) 9, ajutat de V. Cioclitu 9 și V. Grigorescu 9 (ambii din Craiova). (Victor Niță).

PT. TESTI : F.C. Argeș — Politehnica Iași 2-1 (1-0). La sfîrșitul meciului, spectatorii argeșeni și-au cam fluiert, fără drag, echipa favorită și au aplaudat, sportiv, echipa oaspete. Pentru cei mai mulți dintre ei, două lucruri erau deosebit de limpezi: Iașul (ca să le folosesc expresia) are o echipă solidă, tehnică, bine organizată, care prestează un fotbal de calitate, în timp ce echipa lor scîrție și zdrăngăne exact acolo unde altădată funcționau piesele ei de bază. ● Cu toate acestea, F.C. Argeș a avut perioade evidente de dominare, la începutul primei reprize îndeosebi, când și marchează un gol, apoi la mijlocul reprizei a doua, după introducerea lui Jercan și Roșu, când Dobrin, Radu II și Jercan înroșesc fiecare câte o ocazie clară de gol. Echipa atacă însă deznăd, confuz și neinspirat. La mijlocul terenului, Simionas, Romilă (cei mai buni jucători de pe teren împreună cu fundașul Ciobanu), Unchiuș și Banu recuperează ușor mingile și lansează contraatacuri periculoase care se soldează cu golul egalizator. ● Din acest moment, pe teren contează o singură echipă: Politehnica, cu toate că piteștenii au — chiar și acum — perioade de dominare sterilă. **Golul al doilea al piteștenilor a fost marcat într-un moment cînd în careul ieșean se petreceau cel puțin trei infracțiuni: Stan, portarul Politehnicii, era faultat și imobilizat de doi jucători piteșteni, ca și Ciobanu, iar Dobrin se afla în ofsaid.** ● Ieșenii atacă în tromba, dar Dănilă și Ciocirlan ratează din poziții ideale de gol. A impresionat neplăcut atitudinea iritată a jucătorilor Simionas, Romilă, Ciocirlan (Politehnica) și Dobrin (F.C. Argeș). A arbitrat M. Moraru 2, ajutat de N. Moroianu și V. Avramescu 9 — toți din Ploiești. (Nicolae Cristache). ● **BACĂU : S.C. — „U” Cluj-Napoca 1-0 (0-0).** ● La Bacău, au fost două aspecte de menționat: fuga insistență după gol a elevilor lui Constantin și apărarea aglomerată a echipei de pe malul Someșului. Pînă în minutul 3 se consumaseră patru ocazii rarissime la poartă lui Lăzăreanu, ratate de Botez și Aelenei, fiecare de două ori. ● Publicul scandează „gol, gol”, și Aelenei, Botez, Chitaru și Băluță fac totul pentru a strecura mingea prin pădurea de picioare din careul mic clujean, dar mingea se încapățînează să nu intre. A trebuit să vină norocosul minut 46, ca Băluță, pitulatul printre apărătorii oaspeți, să marcheze de la un metru, pe lângă Lăzăreanu, care la Bacău a apărat senzațional, făcînd cel mai bun meci al său. ● A arbitrat Gheorghe Popovici 8, ajutat de Gheorghe Vasilescu II 8, și neajutat de Dumitru Gheșu 5, — toți din București (Emanuel Tănjală). **SATU MARE: Olimpia — Sportul Studențesc 0-0.** Au trebuit să treacă 43 de minute pentru ca aproximativ 13.000 de spectatori să vadă, în sfîrșit, o fază curată de fotbal. Atunci, fundașul sătmărean Bereșchi, proaspăt intrat, centrează splendid iar apărarea bucureșteană respinge în ultima instanță ● În repriza a doua partida cîștigă în spectaculozitate, se joacă cu nerv, dar în limitele unei depline sportivități. F.C. Olimpia, lipsită de sportul a nu mai puțin de cinci titulari (Both, Mureșan, Hațeganu,

Borota, Lucaci), a reușit o bună parte din timp să-și domine adversarul, dar totuși era făcut la întâmplare. Fiecare acțiune se încheia printr-o pretinsă centrare, spre locul unde Ciugarin, Grigore și Răducanu erau imbatabili. ● Sportul Studențesc s-a lăsat conștient dominat, mîinzind pe o apărare care, sprijinită în permanență de cele două extreme, a jucat fără greșală. Ieșirile din apărare în atac s-au făcut cu pase precise, jucătorii care aveau mingea fiind cu regularitate sprijinit de unul ori doi coechipieri. Posedînd jucătorii mai tehnici, echipa bucureșteană a reușit mult timp să păstreze balonul, fapt ce a dat jocului o permanentă degajare, prospețime și eleganță. ● O inițiativă a clubului F.C. Olimpia care ar trebui, după părerea noastră, generalizată: intrare liberă pentru copiii într-un sector rezervat. ● A arbitrat I. Ciolan 9, ajutat de D. Arndt 9 și T. Belanovici 9 — toți din Iași. (Cornel Ionescu). **CLUJ-NAPOCA : C.F.R. — F.C. Constanța 1-1 (0-0),** după un meci în care gazdele, firește, au atacat mai mult, dar în care oaspeții nu s-au rezumat la o defensivă disperată, ci cu înaintat către poartă lui Budușan atacuri nu o dată periculoase. ● Dorînd victoria cu orice preț, dealtfel necesară ca aerul la situația precară din clasament, feferiștii s-au prăvălit peste adversar, dar crisparea, tehnica individuală deficitară și nervozitatea i-au împiedicat multă vreme să înscrie, golul lor venind abia după pauză, cînd Tegean, la o centrare a lui Coloji, a fost mai rapid decît portarul Popa. ● Toată lumea a crezut că echipa litoralului, antrenată doar de câteva zile de ex-dinamovistul Nicușor, va ceda pasul, după obișnuința formațiilor care, în deplasare fiind, mizează totul pe un scor alb. Dar n-a fost așa. Constanțenii au găsit resurse pentru cîteva contraatacuri scîpătoare și, la unul din ele, Peniu a împins în plasă, cu virful bocancului, mingea venită de la Turcu. ● A arbitrat C. Niculescu 9, ajutat de G. Anghelut 9 și I. Urdea 8 — toți din București. (Gheorghe Amuza). ● **BUCUREȘTI : Steaua — Jiul Petroșani 2-0 (1-0).** Putea să fie un meci, agreabil, după modul în care echipele au abordat partida: joc deschis de ambele părți, replică cu mult peste așteptări din partea echipei Jiul, ritm alert și multe faze fierbinți la cele două porți. ● Din primele minute s-a văzut că echipa mînerilor are de înfruntat un arbitraj ostil și în totalitate paritior, prestat de Constantin Ghiță, care se produce pentru a nu știm cit oară prin decizii jenante chiar și pentru beneficiari — în speță, duminică jucătorii militari, care, sintem inclinai să credem, ar fi cîștigat oricum meciul. ● Recitalul de „arbitraj” a început prin neacordarea unui penalty clar la o acțiune a lui Roznai, cînd scorul era alb, și se mai potolește după ce Iordănescu recuperează o minge, dribleză scurt și înscrie. ● Cei care insistă sînt oaspeții, scapa Roznai în minutul 17 și Sameș îl elimină pe Stoica de la Jiul pentru un fault de joc, în timp ce Roznai este nevoit să părăsească terenul în urma unei „intrări” violente. ● Și pentru ca acest recital de arbitraj să aibă un punct culminant, în min. 72 echipei oaspete i se anulează, pe motiv de ofsaid, un gol perfect valabil înscris de Sălăjan. La această fază, tușierul nu semnalizase nici o infracțiune, dar C. Ghiță, deși foarte departe de fază, refuză să-l consulte, dovedindu-se pentru Steaua un prieten de care aceasta nu avea nevoie. ● A arbitrat C. Ghiță 1, ajutat de Gh. Racz 8 (ambii din Brașov) și Gh. Popa 9 (Ploiești). (Ion Predoșanu). ● **TIMIȘOARA : Politehnica — Rapid 5-1 (1-0).** Trebuie spus, chiar de la început, că Rapidul s-a cam făcut de ris la Timișoara — și poate nu atât cu privire la dimensiunile scorului, oricum mulțumitor pentru bucureșteni, cît mai ales din punctul de vedere al jocului practicat. În fața unei echipe aflai, este adevărat, într-o formă deosebită, Rapidul s-a comportat lamentabil, jucînd penibil, încercînd la un moment dat să stăvilească prin faulturi grosolane avalanșa ofensivă a gazdelor, fiind — după părerea noastră — în clipa de față, echipa cu jocul cel mai anapoda din întreaga primă divizie. ● Bucureștenii au început partida cu Fl. Marin și Niță fundași centrali, Angelescu „libero” și alți trei oameni la mijlocul terenului, practicînd marcajul individual strict, apoi, după primirea primului gol (Flores, min. 22), Angelescu a trecut mijlocul ofensiv, pentru ca în final să joace din nou „libero”, iar Fl. Marin virf de atac... ● Timișorenii au ținut mult să obțină o victorie clară, confortabilă, și chiar au obținut-o — jucînd însă, probabil, cea mai bună partidă a lor din acest campionat. Ei au avut vreo 9-10 mari ocazii de gol (ratate însă, de puțin, de Dembrovski, Cotec, Istrățescu, Anghel), știind foarte bine să desfacă apărarea aglomerată adversă, exact așa cum se cere la carte: schimburi de locuri, demarcare continuă, învăluire prin lateral cu ajutorul fundașilor de margine, joc colectiv remarcabil. Este adevărat că la cîteva goluri gazdele au știut să profite de gafele apărării rapide, dar scorul, neîndoielnic, nu reprezintă adevărata diferență de joc din teren ● Au fost și două penaltyuri, smbele în favoarea gaz-

delor, just acordate de arbitru, pentru niște faulturi grosolane pe cit de inutile, pe atît de vizibile ale lui Fl. Marin și Pop. ● Au mai marcat Dembrovski (ambele din 11 m), Istrățescu și Cotec, pentru bucureșteni reducînd handicapul Manea, dealtfel singurul jucător rapidist, alături oarecum de portarul Ioniță, care a arătat că înțelege ce înseamnă cuvîntul fotbal. ● A arbitrat I. Chilibar (Pitești) 7, ajutat de C. Szilaghi (Baia Mare) 6 și N. Stoiculescu (Rm. Vilcea) 8. (Dumitru Graur). **BUCUREȘTI : DINAMO — UNIVERSITATEA CRAIOVA 2-0 (1-0).** După o primă repriză echilibrată, în care evoluția oaspeților a lăsat să se înțeleagă că ei ar fi în stare să joace de trei ori mai bine decît joacă azi și să obțină rezultate mult mai bune decît au obținut în actualul campionat dacă — ei, aici e toată problema, la acest „dacă” — s-ar găsi cineva care să folosească inteligent cheia mecanismului acestei echipe (cu lot valoros), după această primă, deci, jumătate a partidei, în care soarta ei părea deschisă oricărui rezultat, a urmat o cădere numai pe jumătate explicabilă. Este adevărat că înlocuirea lui Oblemenco — singurul om care pînă atunci a dat o orientare atacurilor craiovene, încercînd să-i pună în valoare pe Crișan și Marcu — a lipsit echipa de coordonatorul său tactic, dar de aici și pînă la confuzia care a stăpînit jocul oaspeților în repriza a doua este o mare distanță. ● Foarte bun în primele 45 de minute de joc, Crișan a făcut figurație în următoarele 45, Marcu juca pe partea lui de teren dar nu se mai înțelegea cu nimeni, toată echipa alerga ca să se afle în treabă, eforturile lui Deselnicu și Cămătaru de a limpezi turburele și dezorientatul joc de ansamblu fiind zadarnice. ● Cele 2 goluri au avut 3 autori, Dudu Georgescu și Custov de la Dinamo, împreună cu portarul Purcaru de la Universitatea, coautor la ambele realizări ale dinamoviștilor. ● Cei mai buni oameni de pe teren: Radu Nunweiler, laborios, constructiv, exempliar în efortul său neîntrerupt pe toată durata partidei, și Sandu Gabriel, care evoluează cu o eficacitate atît de dezinvoltă încît ajunge să culegă mai multe aplauze decît înaintașii echipei sale. ● Cel mai „rău” om de pe teren: arbitrul de tușă Al. Gligorescu, care, în prima repriză, la scorul de 0-0, a semnalat un ofsaid la Marcu, scăpat singur pe contraatac la 35 de metri de poartă lui Ștefan, poziție pe care tușierul a scotit-o afară din joc deși în acele momente în careul dinamovist se afla, accidentat, Dudu Georgescu. Iar acesta era evident și perfect regulamentar în joc! Arbitrul de tușă s-a solidarizat cu monumentală eroare a colegului său, fluerînd imaginarul ofsaid. ● A arbitrat N. Cursaru 5, ajutat de V. Gligorescu 1 și M. Marinciu 9 (toți din Ploiești). (Marius Popescu).

Nu-l confundați, nu e Gigi Riva, e Petre Deselnicu, marele sufletist și animator al echipei craiovene, cel de la a cărui reintrare — marcată aproape meci de meci prin spectaculoase și atît de necesare goluri semnate de el — Universitatea se apropie de linia de plutire.

Fotografie de EMANUEL TĂNJALĂ

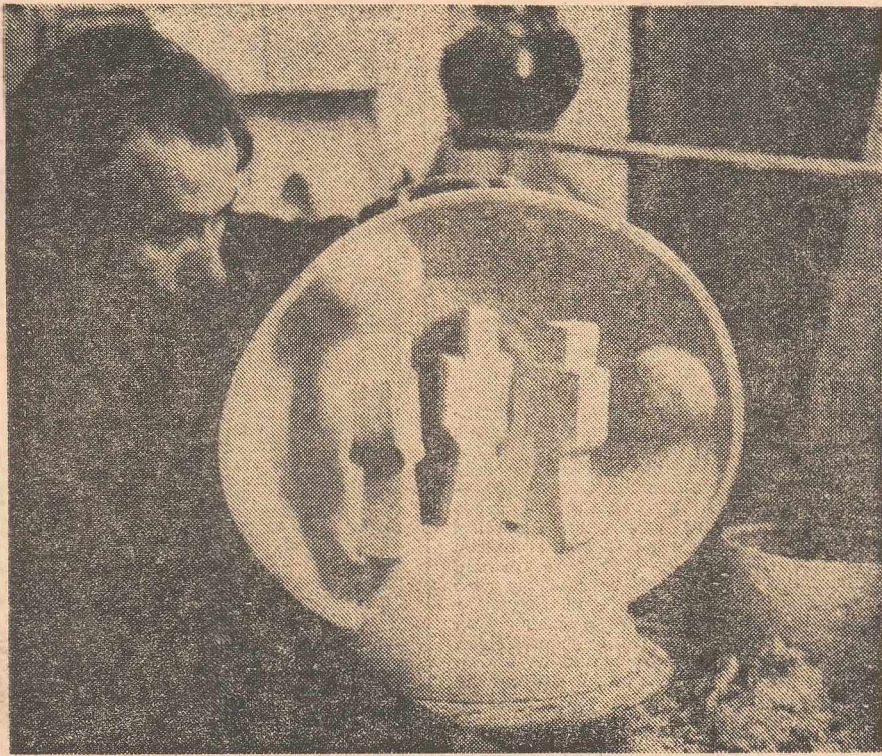
DIVIZIA B : 2 MAI

● **TIMIȘOARA : U.M.T. — F.C. Corvinul Hunedoara 2-0 (0-0).** Victorie meritată, logică după aspectul jocului, lidera clasamentului neizbutind să se ridice peste nivelul partenerului de întrecere. ● Corvinul are clișa jucătorii deosebit de tehnici pentru pretențiile diviziei secundă (Șureghin, Șumuleșchi, Georgescu, Ologu chiar), dar jocul echipei condusă de Iie Savu este deficitar din plecare, hunedoreni neîncercînd nici un moment să-și impună superioritatea tehnică în fața unei echipe a cărei primă calitate rămîne elanul. Hunedoara a mizat mult pe apărarea sa, defensivă în care strălucește de fiecare dată excelentul „libero” Vlad, dar cînd accepți fără condiții dominarea gazdelor este cit se poate de normal să accepți și riscul golului, izvorit din bilăla proprie sau abilitatea, uneori de moment, a adversarului. ● U.M.T.-ul a atacat din start, din ce în ce mai încrezător în victorie în fața jocului de așteptare al oas-

peților, și și-a creat mai multe ocazii de gol — față de o singură ocazie a hunedorenilor în tot meciul (min. 59, centrare Georgescu deviere cu capul Șumuleșchi, pe înnga bara). ● Gazdele au înscris prin Guțu (min. 60, după o pătrundere în viteză a fundașului central Strizu) și Mate (min. 65, gol urmat de inutile proteste ale oaspeților, care au acuzat un ofsaid inexistent). ● La 0-2 Corvinul a încercat să iasă la atac, dar o va face sub impulsul nervilor, al grabei și lipsei de răbdare în construcția acțiunilor, aducîndu-l în față și pe rundașul Ghiță, un jucător prea rudimentar însă pentru a emoționa în vreun fel apărarea timișorenilor. ● A arbitrat Constantin Dinulescu, (București) 9. (Dumitru Graur). **BUZAU : Gloria — F.C.M. Galați 0-0.** Timo foarte frumos, teren demolat, într-o duminică ploioasă, de un meci aducînd a rugby, anunțat drept „derbiul seriei I”, în fapt un meci foarte urit datorită atît „antifotbalului” practicat de cele două echipe, cît și arbirului — parodie al lui Tudor Andrei. ● Vrînd să se răzune pentru rusinosul 0-6 din tur, Gloria atacă orbește încă de la început, dar în tot meciul nu va avea mai mult de 2-3 ocazii de a marca. ● Jocu de generează repede, se intră tare, cu cram-poanele sus, adversarii tipă și se iăvălesc, cu motiv sau fără, mai ales, „fără”, cei de la F.C.M., care au tras de timp cit au putut, mingea țopăie ametită de colo, colo, servind ca fundal de agresiune ori de cite ori eade jos ● Arbitrul flueră tot timpul, rupe jocul, se ceartă cu jucătorii, nu elimină pe nimeni, deși ar fi putut scoate două cartonașe galbene, cite unul de fiecare parte. ● Deci Gloria atacă la disperare, F.C.M.-ul se apără la fel, fotbal jucat de disperă în fața a cîteva mii de buzoieni scoși din sărite. Se remarcă totuși prin greutate atacantul Stan, prin talent centralul Nicolae (ambii de la gazde) și prin curaj portarul Hagiogiu (de la oaspeți). Și se mai remarcă faptul că juniorii care, conform regulamentului, trebuie să joace în B, servesc ca simple manechine și sînt înlocuiți cu prima ocazie, în cazul lui Saiu, de la Gloria, imediat după ce a pre-dat legitimația arbitrului! ● A arbitrat (vorba vine) Tudor Andrei (Sibiu) 2, (Iulian Neacsu). **MIA : Metalul — Steagul roșu Brașov 1-1 (0-1).** Circa 4.000 de spectatori, dintre care 1.000 brașoveni, și-au ocupat locul în tribune și au susținut echipele favorite, avînd ocazia să urmărească un meci plăcut. ● Primele 45 de minute au aparținut brașovenilor și, ca urmare, în minutul 14, Paraschivescu a deschis scorul, speculînd o greșală a portarului Anghel. ● Miza meciului fiind mare, jocul s-a încins, dar arbitrul va domoli spiritele, arătînd cartonașe galbene lui Nicolae și Georgescu de la Mija și lui Cadar de la Brașov. ● În repriza a doua, gazdele au egalat în minutul 46, prin Georgescu, care, cu un șut de la 20 de metri, a făcut inutilă intervenția portarului Clipa. ● A arbitrat Ioan Rus (Tg. Mureș) 8. (Radu Mircea). **BRAȘOV : Metrom — Progresul București 1-2 (0-1).** Meciul începe prin dominarea echipei gazdă, de două ori interesată de victorie, o dată pentru ea, spre a scăpa de retrogradare, o dată pentru Steagul Roșu, dar cele cîteva acțiuni la poarta apărată de Giron au rămas nefinalizate. ● Cei care înscriu sînt jucătorii bucureșteni, în minutul 26, cînd Fl. Mihai marchează, la o minge respinsă de Adamacne. Cîteva minute mai tîrziu, în ajutorul portarului brașovean intervine bara, la un șut al lui Apostol. ● Repriza a doua începe tot prin dominarea echipei din Brașov, dar portarul bucureștean, în zi mare, reușește să rezolve toate fazele construite de Metrom. ● În minutul 63, Tevi reia cu capul, spectaculos, o centrare a lui Șteian și scorul devine 2-0 pentru Progresul. În minutul 88, o fază confuză în careul oaspeților și arbitru V. Topan se grăbește să acorde o lovitură de la 11 m, transformată de Bădișoiu. ● A arbitrat V. Topan (Cluj-Napoca) 8. (Sorin Postolache). **TOMNATIC : Unirea — F.C. Șoimii Sibiu 1-0 (0-0).** O victorie clară a localnicilor, mai clară chiar decît arată scorul (a marcat Rimneanu, în minutul 74), încă trei-patru ocazii mari de gol fiind ratate atît datorită pripelii atacanților din Tomnatic (cea mai mare ocazie ratată de Manea, în min. 55, de la cinci metri, singur cu poarta goală, șut în afără !!), cît și inspirației în intervenții a portarului sibian Negru ● Oaspeții au părut blazați, resemnați chiar cu situația de învinși, în tot meciul netrăgînd nici un șut pe spațiul porții. Linia lor de mijloc, deși cu trei și uneori patru oameni, a avut o prestație slabă (în special Oprea), fiind depușat cu regularitate de jucătorii din Tomnatic, care au alergat în acest meci cit pentru două și, ceea ce a fost determinant, au fost totdeauna primii la minge. ● O mențiune pentru evoluția tînrului extrem sînga din Tomnatic, Fildan, care a lipsit de la trialul jucătorilor din divizia B fiind accidentat și care merită să fie încercat de selecționeri. ● A arbitrat Radu Șerban (Craiova) 8. (Dumitru Constantinescu).

CEI MAI PERICULOȘI ATACANȚI, ARBITRII!

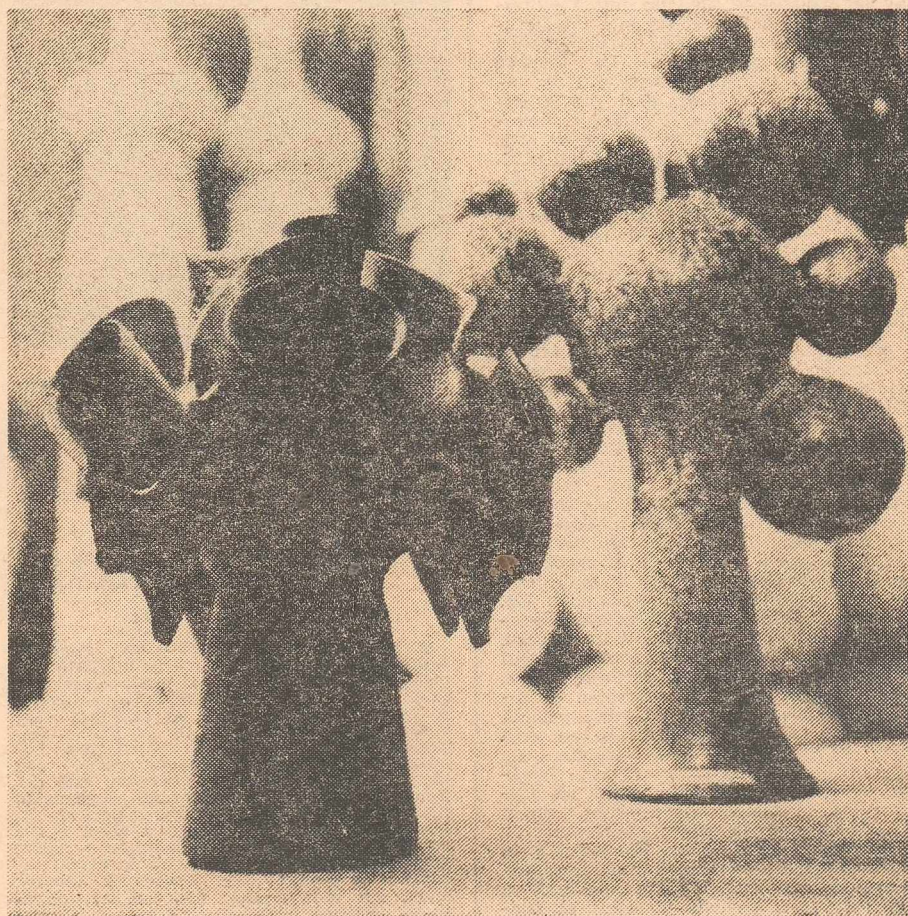
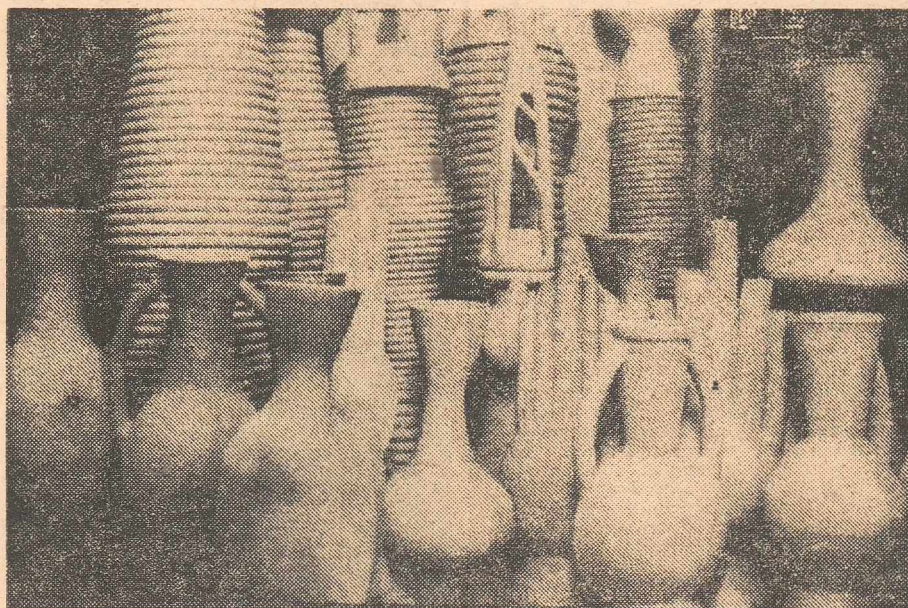
Miercuri, 28 aprilie, etapa a 25-a a campionatului diviziei A de fotbal. Două meciuri desfășurate sub aripa amenințătoare a retrogradării: Sportul studențesc — C.F.R. Cluj-Napoca și Rapid — F. C. Argeș. Ambele s-au terminat cu același scor, 1-0 pe teren gazde. Ce se află însă în spatele acestor două rezultate? În meciul Sportul — C.F.R., autorul golului este de fapt arbitrul brașovean Ionescu, cel care a dictat un 11 metrî imaginar împotriva clujenilor, cărora le-a luat un punct extrem de prețios (poate decisiv) în dramatica lor luptă pentru evitarea retrogradării. În meciul Rapid — F. C. Argeș, conducătorul jocului L. Rus din Tg. Mureș (un veteran al rezultatelor viciale) a închis ochii la un fault flagrant asupra piteșteanului Radu II, la scorul de 0-0. Cum, pînă la urmă, Rapidul avea să cîștige această partidă cu 1-0, se poate deduce că arbitrul le-a dăruit guleștenilor măcar un punct, dacă nu chiar două, puncte de aur în aceeași cursă pentru evitarea retrogradării. Feriți-vă de arbitrii! — ar putea fi concluzia acestor rînduri. Cum? Cu ajutorul prea mult așteptat al federației de fotbal.

UN ARTIST ÎȘI CAUTĂ LINIȘTEA PE O STRADĂ DIN BACĂU

Uniunea artiștilor plastici nu-l primește. El lucrează, din cind în cind face expoziții, impresionează pe toată lumea și totuși Uniunea artiștilor plastici nu-l primește. Desigur, un artist poate trăi și în afara asociației de breaslă a colegilor săi. S-au văzut cazuri, se văd cazuri, se vor vedea cazuri. Ceea ce nu poate un artist singur, însă, este să se opună ciudatelor, tristelor, distrugătoarelor privațiuni care decurg din respingerea sa de către acea asociație. La Bacău, artistului Anton Ciobanu i s-a pus în vedere să părăsească atelierul. Și faptul este grav pentru că lovește nu numai în om, dar și în operă (ca și cind omul ar fi pușin). Această acțiune trebuie oprită pentru că este arbitrară și pentru că, în fond, contrazice statutul artistului adevărat, membru sau nu al unei asociații de breaslă, în această țară. Anton Ciobanu, al cărui memoriu de activitate îl reproducem alăturat, împreună cu niște mostre ale acestei activități, se zbate la Bacău între strădanie și amenințare. El construiește din ceramică Pământul și Cerul, sisteme solare miraculoase și, desigur, dacă ar avea putere și-ar construi și un atelier din care să nu-l mai izgonească nimeni. Sperăm ca autoritățile, de care depinde opera și, iată, viața lui Anton Ciobanu, să înțeleagă demersul nostru ca pe un semnal de alarmă și de omenie. Da mult, cind alții păreau poezi, prin acest minunat oraș care este Bacăul, trecea o umbră cu a viitoră și pușin, grozav, de pușini oameni știau că el, Bacovia, este poetul. Să nu dăm voie istoriei să se repete în această tristă privință.

ADRIAN PĂUNESCU ■

MERITĂ, OARE, UN ASEMENEA OM SĂ FIE SCOS DIN ATELIERUL SĂU?

— MEMORIU —

Către
Tovarășul pictor BRĂDUȚ
COVALIU
Președintele U.A.P. din
R.S. România

— Mult stimată tovarășe președinte, stimată tovarășe vicepreședinte și membrii ai biroului de conducere, vin să vă rog a lua în considerație activitatea mea de ceramist, desfășurată timp de 10 ani, fără întrerupere, ca artist ceramist.

Am realizat pînă acum 18 expoziții personale, omologate, cu catalog și program, notate și apreciate în presă; apoi participarea la 10 expoziții de grup, jurizate, trei participări la Republicanele de artă decorativă (1967, 1969, 1971, a se vedea cataloagele); participarea la 2 expoziții internaționale Florența (1969) și Japonia (1972).

Documentele anexate dovedesc autenticitatea și calitatea lucrărilor, ele sînt confirmate de organele U.A.P. din Bacău și Iași, sînt întărite de o adresă a C.C.E.S. jud. Bacău, către U.A.P. București.

Toate vin în sprijinul cererii mele de a mi se aproba calitatea de membru stagiar al U.A.P. Filiala Iași.

Este singurul mod de a-mi câștiga cinstiți și pe merit existența după ani de zile de muncă, de eforturi mari pentru construc-

rea atelierului și cuptorului de ceramică din Bacău.

Condițiile mele de viață și creație sînt extrem de grele, dar nimic nu mă poate determina să renunț la arta mea. Vă rog deci stăruitor să-mi acordați condiția de viață, condiția de membru stagiar al U.A.P.

Al dv. cu respect,

MEMORIU DE ACTIVITATE

Subsemnatul CIOBANU ANTON, născut în anul 1939, luna iunie, ziua 15 în județul Bacău, cu domiciliul în Bacău, Str. Petru Rareș nr. 12, declar următoarele: Provin dintr-o familie de ceramisti de lungă Bacău (Călugăra) și port în mine dorința — exprimată prin fapte — de a tâlmăci arta populară în valori artistice noi, după chipul și asemănarea sufletului meu. După unele afirmări pe tărîm artistic, pornind din rîndul artiștilor amatori, după un drum lung de 11 ani de căutări și închegări, cred și sper că afirmarea încă pe plan artistic poate fi considerată la nivelul unui membru stagiar al Uniunii artiștilor plastici. În cele ce urmează voi schița succint o tinerețe de zbateri închinată ceramicii și dorinței de exprimare a frumuseții lumii. În anul 1953 am participat la expoziția raională Bacău a creației artiștilor amatori cu lucrări de ceramică, apoi la București unde am fost premiat de Casa Centrală a Creației Populare. Aceste aprecieri mi-au dat curaj și m-au determinat să mă ocup de ceramică. În Piatra Neamț am deschis, de asemenea ca artist amator, o expoziție personală de ceramică. În 1963 am revenit la Bacău, unde între timp se înființase Școala populară de artă, ne care am frecventat-o timp de 3 ani. În 1967, absolvent al școlii.

În acest timp am lucrat în atelierul de ceramică al părinților mei, la Femeiusi. După terminarea școlii am cutreierat țara studiind în continuare muzeele de artă și fabricile de ceramică și sticlă.

Am deschis, apoi, ca artist amator, o expoziție personală de ceramică în orașul Bacău, în vara anului 1965, expoziție care a fost elogiată de numeroși vizitatori. M-am bucurat de aprecierile presei locale și ale revistei „CONTEMPORANUL”.

Din această expoziție mi-au fost selecționate un număr de 11 lucrări pentru a participa la expoziția interjudețeană de la Iași. Lucrările au fost achiziționate, mai tîrziu, de către Comitetul de cultură și artă-Bacău.

Cu această ocazie am devenit colaborator al Fondului plastic, filiala Iași.

Pe plan local, cu sprijinul organelor de partid și de stat am înființat un atelier de ceramică unde îmi desfășor și în prezent activitatea.

În martie 1968 am făcut o nouă călătorie de documentare la fabricile de ceramică și sticlă din țară.

În 1968 s-a înființat la Bacău Cenaclul artiștilor plastici al cărui membru am devenit de la început.

Am participat la toate expozițiile județene.

Trebule să recunoșc faptul că am întâmpinat, din partea unor artiști locali, o serie de adversități. Dar cine dintre cei care citește aceste rînduri au trecut prin focul „purificator” colegial?!

Menționez că am fost inițiatorul înființării unui grup de ateliere (cele care astăzi sînt de U.A.P.) în scopul stimulării activității artiștilor plastici din municipiul Bacău. Cred că mi-am adus o bună contribuție la viața spirituală a județului meu.

Și mai cred că voi face față cu onestitate exigențelor impuse unui membru stagiar al uniunii.

Îngăduiți, în încheiere, să comunic participările mele cu ceramică și grafică în cadrul expozițiilor personale și de grup (atit locale cit și republicane și internaționale).

EXPOZIȚII PERSONALE

- 1963 Expoziție Piatra Neamț
- 1965 Muzeul județean Bacău
- 1970 Galerile de artă Bacău
- 1970 Hotelul Perla — Constanța — Mamaia
- 1971 Exp. în aer liber — Bacău
- 1971 Hotelul Biceaz — Constanța
- 1971 Teatrul de Stat — Bacovia — Bacău
- 1972 Parcul de cultură Herastrău — București
- 1972—1973 Teatrul Național — Sala Comediei — București.
- 1973 Holul Hotelului Decobal — Bacău.
- 1973 Parcul de cultură, Exp. Flora — București 29 aprilie.
- 1973—30 iulie — Parcul de cultură, Exp. Flora-București
- 1973 — 22 Decembrie Exp. cu lucrare monumentală ceramică și grafică — donată Liceului de construcție — Bacău
- 1974 — 30 martie, Sala Cupola-Iași
- 1974 — Holul Hotelului Decobal — Bacău
- 1974 — Parcul de cultură, Exp. Flora — București
- 1974 — Holul Teatrului Bacovia — Bacău
- 1974 — Parcul de cultură, Exp. Flora — București.

EXPOZIȚII REPUBLICANE

- 1967 — Exp. de Artă Decorativă — Sala Onestii — București: 3 lucrări
- 1969 — Exp. Sala Dalles: 5 lucrări.
- 1971 — București — Exp. cu ocazia Semicentenarului P.C.R.: 3 lucrări — Sala Ateneu

EXPOZIȚII INTERNAȚIONALE

- 1969 — Expoziții de grup — Florența
- 1972 — Expoziție de grup — Tokio

EXPOZIȚII DE GRUP

- 1965 — Iași — 11 lucrări — ceramică
- 1967 — Iași — 3 lucrări — ceramică
- 1968 — Bacău — 5 lucrări — ceramică
- 1969 — Bacău — 7 lucrări — de grafică
- 1969 — Sînic — Huși, Iași, Suceava
- 1970 — Botogani — ceramică și grafică
- 1970 — Bacău — grafică
- 1971 — Bacău — 6 buc. — ceramică
- 1973 — Anudă 73 — Bacău — 6 lucrări ceramică dură apoi în Buzău și Focșani
- 1974 — Exp. omagială a XXX-a aniversare — Bacău: 2 lucrări ceramică
- 1974 — Bacău — Anuală 3 lucrări

SCRISORI COMENTATE

Cum e, Dane?

„Sint o femeie în vîrstă, bolnavă, fără prea multă știință de carte. Vă rog să treceți cu vederea dacă mă greșesc la cuvinte. Am vrut să vă scriu mai demult. Poate chiar trebuia. Dar, zic, nici acum nu-i tîrziu. Adică, vreau să vă mulțumesc pentru că l-ați ajutat pe fiul meu să se înscrie la școală și să se angajeze în vederea învățării unei meserii. Poate din cînd în cînd veți găsi cu cale să vă mai interesați de el, pentru că așa cum ați procedat dumneavoastră, el acum vă stimează foarte mult, ba, pot să zic, fine la înviștă și la redactorii ei și chiar de multe ori cînd face un lucru bun zice — dacă ar ști și tovarășii de la „Flacăra”, pentru că le-am promis să fiu băiat de treabă și să nu-i fac de ris. Ce să vă spun, mă bucur cînd îl aud vorbind așa. Ce știu este că în fiecare dimineață îi fac pachetele și pleacă la muncă. După-amiezele, seara, citește pentru școală. Așa că dragă redacție eu închei, vă urez sănătate și succes la munca dvs.

Semnez, eu Ioana Fridirich, din str. Bușteni nr. 20 — București

Scrisoarea, desprinsă din alte zeci de corespondențe sosite în acest sfîrșit de aprilie, mi-a purtat gîndurile cu a-

proape patru luni în urmă. La redacție, pe culoar, aștepta un tînar. Ne-a întîmpinat cu un „Bună-dimineață” șoptit. Apoi, precipitat, răsucind în mîini un plic, vorbele-i înecate de emoție, s-au înșiruit, expunînd ceea ce numim obișnuit „un caz”. Îi caut în memorie chipul. Îmi reamintesc doar imaginea-i sfioasă și cuvintele — spuse de parcă ar fi vrut să se scuze — „Știți, eu nu vreau decît să muncesc...”

„Cum e, Dane?” Recunosc, i-am adresat o întrebare banală ca și clasică „Ce mai faci?” Deloc nimerită pentru un început de dialog. Dialogul — încercare de a afla ce s-a întîmplat cu el în cele patru luni scurse din ziua cînd a venit la redacție. Cum trăiește, cum muncește, cum învață?

M-a privit lung. Cum să fie? Muncesc, învăț. Și precipitat, nici nu știți ce mult mi-am dorit să lucrez în acest colectiv. Munca nu este ușoară. Dar cînd reușesc, cit de cit, să fiu de folos, să văd că am făcut ceva pentru confecționarea aparatului respectiv, mă bucur mult. Și mă gîndesc la semenii mei, care, dintr-un motiv sau altul, au nevoie de aceste aparate ajutoare, fie la mers, fie pentru a-și întregi o mișcare a mîinii. Cu învățătura? Ceva mai greu după doi ani de întrerupere. La „Dimitrie Cantemir”, liceu cu tradiție, profesorii ne ajută mult pe noi, cei de la fără frecvență. Am susținut prima sesiune. Mi-i teamă doar de română. N-am știut să răspund. Cît câștig? Acum, un an de zile cît mă califică la locul de muncă, 1.233 de lei. După aceea, participînd direct

la procesul de producție, cu plan, faptul că voi fi calificat va face să crească și retribuția.

„Fridirich Dan?, A, da? Îl știu. Este băiatul acela cuminte și așezat din formația de protezare. Mi-a atras atenția înverșunarea cu care s-a zbatut să lucreze la noi. De la maistru am auzit numai cuvinte de laudă. Sigur, e prea devreme să dăm verdicte...” (Mihai Aștileanu, inginer șef al întreprinderii de produse ortopedice și protezare).

„Cînd dai peste un băiat așezat, ascultător, care la nici 17 ani privește cu multă seriozitate munca, treburile colectivelui, este o bucurie. Îi place meseria. Și dincolo de timiditatea lui are ambiție, nu glumă. A lucrat la noi într-o vacanță. Nu se putea angaja datorită vârstei și a faptului că întrerupsese școala. Cînd a trebuit să plece pur și simplu a plîns. Sigur, plînsul nu-i semn de bărbăție... Acum, după ce s-a rezolvat cu încadrarea la noi, l-am dat pe mîna unui foarte bun muncitor calificat, Vasile Boghici. Împreună fac o muncă strașnică”. (Toma Kilei, maistru).

„Ceea ce nu am reușit noi la vremea respectivă, pentru că ne-am luptat să-l ajutăm, ați reușit dumneavoastră, revista „Flacăra”. I-am urmărit comportarea și evoluția la locul de muncă, în acțiuni patriotice, educative. Avem numai cuvinte de laudă...” (Maria Cornea, inspector principal, personal-învățămînt).

...Așadar, cum e, Dane?

DECEBAL ȚOCA ■

DREPTATEA COMUNISTĂ
CERE LIMPEZIREA SITUAȚIEI

(Urmare din pag. 13)

mai i se prezentase acest dosar spre studiu; oare de ce simt acest gust amar în gură?... Poate unde a început să mă intereseze mai puțin acest „CAZ D.”, cît situația incredibilă în care ajung angajații unei instituții de stat — membri de partid, oameni cu mari funcții de răspundere — datorită faptului că au susținut un punct, al lor, de vedere?!

Conform Legii Presei, în „afacerea Duzineanu” nu mă pot pronunța; deocamdată. Mă pot pronunța însă — și aceasta este datoria mea de ziarist — să expun cititorilor ceea ce se petrece la D.R.Tv. Iași. Cititorilor și organului județean de partid căruia m-am prezentat la începutul acestei anchete: tovarășului secretar Ion Crețu. Deci:

Simbătă, 10 aprilie, ora 12.30 — cabinetul tovarășului secretar Crețu; aceasta lipsește; lipsește, pentru moment, și secretara; bat în ușă, pătrund în biroul tovarășului secretar și, neavînd altă posibilitate de a-mi anunța plecarea din Iași și a-mi lua rămas bun cu această ocazie, îi las pe birou o notă scrisă, cu următorul conținut:

„Tovarășe secretar, intrucît nu v-am găsit, mă simt dator să vă comunic pe scurt rezultatele cercetărilor mele: În urma discuției avute cu tovarășul director Schițcu și cu B.O.B. al D.R.Tv. Iași am constatat că între direcția acestei unități și biroul organizației de bază există o ruptură totală. Tov. director Schițcu ia măsuri fără a consulta organizația P.C.R. sau comitetul oamenilor muncii. Organizația de partid a fost de acord cu publicarea în presă a celor două articole. Relațiile — devenite publice, am documente în acest sens — între Schițcu, noua sa secretară, soferul Hiescu și Antonovici, prejudiciază grav atmosfera de muncă, echitate și adevăr, cei patru menționați mai sus ocupîndu-se numai de adunarea de declarații împotriva lui D. În mod abuziv directorul Schițcu îl ține pe funcție de revizor pe Antonovici (deși există acte împotriva lui)... Mulțumindu-vă pentru atenția acordată, în speranța că ne vom revedea în situații mai altfel, demne de realitatea pe care o construim împreună, H.P.”

Redacția revistei FLACĂRA, 4 mai 1976: Revăd un text, semnat Mircea Duzineanu, 16. 04. 1976, ora 19.30, București: „...deși, în mod normal, Procuratura Iași trebuia să analizeze noile cereri ale mele — în urma prezentării către mine a noului dosar — acest lucru nu s-a făcut: luni, 12. 04. dosarul a fost trimis la tribunal; nici nu am fost întrebare ce pretenții am, iar rechizitoriul era deja bătut la mașină...”

Ora 9.15: la redacție sosește tovarășul Constantin Tepeșneag, tehnician principal la D.R.Tv. Iași, aducînd două plicuri pentru redactorul nostru șef Adrian Păunescu. Înainte de a pleca, mă anunță că directorul Schițcu nu mai este director — este numit inginer șef al Direcției de Poștă și Telecomunicații Iași; că Antonovici continuă să-și îndeplinească funcția, deși „se pare” că i s-a pus în vedere

să-și caute alt post. Si că, totodată, inginerul șef Cocian Melinte a fost dat afară! Urmînd, după părerea dînsului, că în întregă povestea asta „care aduce a mafie, vă rog să mă credeți!”, victimele vor urma, aparentele „pedepse” date celor doi principali trăgători pe sfîri ai cazului D. care a intrigat un oraș întreg, dezgustîndu-l, fiind date de ochii lumii. Așadar, dosarul D. — continuă; și încă cum?!

1.) — „Sîntem un grup de angajați din Direcția Radio și Televiziune Iași care ne adresăm cu simț de răspundere și încredere redacției revistei FLACĂRA. În data de 30. 04. 1976, printr-o decizie a M.T.Tc. și confirmată de organele județene de partid, a fost destituit din funcție inginerul șef al D.R.Tv. Iași Cocian Melinte. Tovarășul Cocian Melinte, proaspăt absolvent al Academiei „Ștefan Gheorghiu” (cursul de doi ani, cu scoatere din producție) muncește în această unitate de circa 12 ani, timp în care a ocupat diverse funcții în producție și funcții de răspundere. Datorită abnegației cu care a muncit a fost promovât în urmă cu oca. 6 ani ca inginer șef. În această perioadă a muncit corect și cu dăruire căpătînd stima și respectul tuturor angajaților. Cu entuziasm și dăruire a muncit și după absolvirea Academiei „Ștefan Gheorghiu”, îmbunătățindu-și activitatea cu cele noi învățate. Dar iată că lucrurile nedorite întîmplă în ultimul timp în unitatea noastră, față de care inginerul Cocian Melinte nu a fost cu nimic angajat, el din contră și-a păstrat aceeași atitudine demnă și corectă — lucru pe care redacția revistei dumneavoastră îl cunoaște — aduc cu totul neașteptat o hotărîre nejustificată în comparație cu normele de etică și echitate socialistă atît de rivnute de toată lumea — destituirea din funcție. Apelăm la dumneavoastră pentru a se face dreptate în acest caz” (semnează un număr de 10 persoane).

2.) — „Subsemnata Bălan Maria din Iași, Aleea Nicolina nr. 8 Bloc G5, ap. 62, et. 10, revin de astă dată cu un apel disperat, fiind consternată de ceea ce se întîmplă la D.R.Tv. Iași. Insist să se ia măsuri energice prin mijloacele de care dispuneți deoarece s-a ajuns la prea multe victime în cadrul „fenomenului D.R.Tv. Iași”. Cei ce au relatat în FLACĂRA publicată în decembrie 1975, în acea așa zisă „Poveste încurcătă”, sînt eminate desființați. Se pare că în loc ca articolul respectiv să fi ajutat niște oameni, articolul a reușit să-i distrugă. Se fac auzite opiniile la Iași, care pretind că ori vă mențineți consecvenți pe linia desființării răului (așa cum ați arătat și în noul număr al revistei FLACĂRA din 29 IV 1976) ori mai bine să se renunțe la inițiative nefinalizate... Consider că dumneavoastră aveți datoria morală, socială și etică de a sprijini de

la început pînă la sfîrșit pe cei ce odată au fost supuși opiniei publice prin intermediul revistei... Este obligația dumneavoastră de a nu renunța la susținerea cu energie a acelor ce au avut curajul să relateze adevărul și să dezvăluie „patima orbă”, deoarece în prezent li se aplică un regim al răfuieților fără precedent: în numele statului, pe banii statului, prin mijloacele statului, uzîndu-se de slogane și lozinci pentru a masca unele interese meschise, înguste... Cum veți mai putea să-l ajutați pe inginerul șef D.R.Tv. Iași, Cocian Melinte, care în 30 aprilie 1976 a fost destituit fără nici o explicație, numai pentru că v-a acordat amabil un interviu: Vă rog, antenați cititorii să participe la o dezbateră la nivel național a „fenomenului D.R.Tv. Iași” a simbiozei „Antonovici-Schițcu”. Cum poate autorul articolului, Horia Pătrașcu să stea pasiv, deși știe (deoarece a fost la fața locului) că un colectiv de oameni cinstiți este grav lovit pentru că a acordat încrederea să-i prezentați, cu necazurile lor, într-un articol al revistei FLACĂRA, fără ca să știe atunci ce consecințe vor avea pentru aceasta? Un grup corupt, un clan al abuzurilor au trecut la represalii, la o ambuscadă a pedepselor, a sancțiunilor directe sau indirecte pentru sinceritatea de a fi conversat deschis cu scriitorul, scenaristul și publicistul Horia Pătrașcu... Înainte de articolul amintit era victimă doar inginerul Duzineanu. Azi pe listă mai sînt și următorii, care s-au ales deocamdată numai cu scoaterea din funcție:

- Anton Vasile, contabil șef D.R.Tv. Iași.
- inginer Cocian Melinte, inginer șef.
- Dănușeanu Vasile, șeful biroului personal, președintele comitetului sindical.
- Bahnea Ioan, șef de garaj.
- Și alții cu funcții mai mici. Miine vor mai fi și următorii, dacă nu luați o atitudine fermă, hotărîtă și fără menajamente:
- Labă Gheorghe, secretarul B.O.B. al P.C.R.
- Iacubovici Valentin, șef D.R.Tv. Iași.
- Croitoru Edgar, șef sector transmatori D.R.Tv. Iași.
- Manoliu Irinel, subinginer.
- Soții Gheorghe și Hanelore Oprea, tehnicieni și, de nu, poate chiar și subsemnata, semnatară acestor rînduri? Cum este posibil ca un Antonovici, abuziv pînă la infracțiune, fără de partid, divorțat de trei ori, să fie menținut într-o funcție de revizor contabil, împotriva dispozițiilor organelor competente, a organului colectiv de conducere, a Comitetului de partid din instituție, a presei centrale (presa locală i-a publicat postul la concurs în anul 1975) și a opiniei publice? Vă rog pe dumneavoastră să faceți informarea periodică a cititorilor și totodată să publicați scrisorile sau opiniile cele mai semnificative, care să contribuie la reabilitarea situației anterioare, la normalizarea climatului de muncă de la D.R.Tv. Iași... Așteptăm ca opinia publică să-și manifeste puterea, pentru ca noua victimă, inginer șef D.R.Tv. Iași, Cocian Melinte, să fie reabilitat și să nu se reediteze „cazul Duzineanu”.

BIOGRAFIA UNUI OM AL

MUNCH (3)

Familia cea mică și marea familie a pilotului

— Totuși, tovarășe Stelian Popescu, cum e lumea aceasta a noastră? Cum e globul acesta pămîntesc? Cum sînt oamenii de pe globul acesta pămîntesc? Dumneavoastră, de fapt, i-ați văzut pe toți...

— De sus eu văd numai curbura pămîntului, care e un lucru foarte frumos — fiindcă, oricum, e foarte frumos să pipăi rotunjimea greoaie și maiestruoasă a bilei — și mai văd ce fac oamenii. Cele mai impresionante lucruri sînt canalele, magistralele orașelor, toate drepte ca sfoara. În învălmășeala pe care o zărești de la 10.000 m înălțime, liniile drepte îți dau un sentiment de siguranță. Adesea, lumea e mai logic făcută, cînd o vezi de sus decît de jos. Cele mai șocante aventuri vizuale au loc la întîlnirea cu nisipurile Africii, cu clima ei. Odată, după o noapte de zbor, am aterizat în zori pe un aeroport african și am deschis ușa ca să mă bucur, ca tot românul, de răcoarea dimineții. M-a lovit, pur și simplu, în față ceva moale și fierbinte. Atunci am simțit cum aerul este, realmente, ceva fizic, consistent. Afară era o dimineață de vreo 40 de grade la umbră. Cît despre oameni, ei sînt toți amabili, dar mereu altfel. Eu vă declar cinstit că n-am întîlnit oameni ostili. Altfel, mereu altfel, da. Odată, pe un aeroport din Asia Mică, un pelerin în drum spre Mecca s-a oprit să-și spună rugăciunile chiar sub burta aeronavei noastre. Era umbră și omului i-a plăcut locul, probabil. S-a rugat în extaz cîteva ceasuri, profund detașat de cele lumești, deci și de programul nostru de zbor. Am fost indemnati de gazde să-i respectăm solitudinea, petrecută atît de neașteptat, în mijlocul unei impresionante aglomerări de avioane. Ce era de făcut? La plecare, omul ne-a mulțumit cu o plecăciune mare. Știu o sumedenie de istorioare cu oameni diferiți din diferite țări ale globului și toate vorbind despre fondul bun al omului în situații dintre cele mai bizare.

— Să revenim la biografia dv. de om al muncii.

— În vara lui 1964 am început să zbor din nou. Mai departe, viața mea a curs astfel: mi-am crescut copiii, am decolat, am făcut cursa conform graficului, am aterizat. Și, de la capăt: decolare, zbor, aterizare. Teribil de pasionantă viața asta de pilot, nu-i așa?

— Muncă de rutină?

— Ei bine, de aici încolo poate să înceapă discuția. Rutina este cel mai rău lucru în aviație. Ea te face să neglijezi unele probleme. Pentru că se repetă, par secundare. În realitate sînt vitale. Decolarea nu-i o treabă prea dificilă. Dar se poate întîmpla să ai chiar la desprinderea de pe pistă o pană de motor. Sus, pana nu-i mare nenorocire. La decolare, însă, e de rău. Trebuie să-ți funcționeze perfect toate reflexele. Nu există situație fără soluție. Dar numai dacă știi cît de mare este secunda. Piloții dau examen anual și exersează, indiferent de vechimea în meserie, cam tot timpul. Exersăm exact operațiunile pe care urmează să le facem în situații deosebit de rare: un incendiu la bord, o pană de motor etc. Se învață la sol și în avion, prin simularea situației. În general, ai 2 secunde pentru a lua o decizie în situații critice și 4 secunde pentru a acționa. Un exemplu: cînd ai o pană de motor elicea se pune automat în „pas-drapel”. Totuși, trebuie — tot automat — să verifici dacă ai elicea în „pas-drapel”, fiindcă altfel dai de bucluc. Un pilot este ca un dirijor de mare orchestră: aude orchestra ca un tot armonios, dar aude și sunetul fiecărui instrument în parte. Un pilot are reflexe, dar reflexe aproape de aparatura de la bord. E o greșeală să te uiți mereu afară. Simțurile te înșală. De simțuri bune ai nevoie însă la aterizare. Cu excepția citorva tipuri de avioane gigant, aterizarea — care este cel mai greu moment al cursei — mizează pe simțuri, pe talent personal, deci. Îmi face plăcere să o spun că pentru un zbor perfect și o aterizare ca la carte am fost aplaudat la scenă deschisă. Duceam acasă trupa Teatrului Național din Cluj-Napoca. Am ieșit din cabină cînd am socotit că au coborît toți pasagerii. Dar pasagerii mă așteptau în picioare, ca să mă aplaude. Și cu asta, gata, nu mă mai laud.

— Mă interesează discuția despre aterizare. Sînt și eu, ca tot omul, pasager de avion cîteodată. Eram convins că azi nimic nu se mai face în aviație fără aparate.

(Va urma)

TUDOR OCTAVIAN ■

furiști străini în vizită în România

Astăzi va intra în țara noastră, prin Timișoara, urmând ruta Sibiu-Brașov-București, o caravană de 51 automobile cu rulote venind din Olanda.

Peste alte două zile, un număr de 95 de doctori din California vor deveni oaspeții țării noastre. Scopul venirii lor aici este acela de a discuta cu specialiștii gerontologi români în cadrul unor lecții organizate la sanatoriul Otopeni. Desigur, pe lângă această preocupare majoră, medicii americani vor beneficia și de un program turistic propriu-zis, care include spectacole folclorice, o excursie la Brașov și altele.

De trei zile se află în tratament balnear la Neptun un grup de pacienți (98) vest-germani. Dacă aceste tratamente pe litoral au devenit obișnuite, iată însă și o nouă de ultimă oră: cu începere din acest sezon o serie de stațiuni bine cunoscute pentru calitățile curative ale multor maladii vor intra în circuitul de sănătate al unor cetățeni vest-germani. Este vorba despre Sovata și Slănicul Moldovei, în care sunt așteptate să sosească grupuri organizate de mari firme de turism din R.F.G.

Ni se anunță de către serviciul de presă al Ministerului Turismului că două grupuri de ornitologi elvețieni își vor petrece cîte 6 zile în Delta Dunării în cursul acestei luni. De data aceasta nu este vorba despre o „premieră”, ci despre o lină tradiție: ornitologii amintiți revin pentru a 4-a oară în Delta Dunării pentru studii.

Prețul unei Dacii 1 300 înscrise în circulație

În cele două zile sărbătorești 1 și 2 Mai cetățenii țării s-au bucurat nu numai de odihnă, ci și de plăcerile unor excursii fie în împrejurimile Capitalei, fie la munte ori chiar la mare. Ne-am întrebat în ce măsură automobilisții, care formează un procent important al celor ieșiți la iarbă verde, au fost și prudenți în aceste două zile. Iată ce aflăm de la organele competente ale Militiei Capitalei: s-au înregistrat 494 de contravenții și s-au încasat amenzi de peste 73 000 de lei, adică tocmai prețul și înscirarea în circulație a unei Dacii 1300. Dar, pentru a fi drept până la capăt, trebuie să precizăm că pe teritoriul Municipiului București (inclusiv 12 de comune ce-i aparțin) nu s-au înregistrat accidente foarte grave, cu urmări fatale, sau răniri grave. Astfel, doar 10% dintre automobilisții intrați în conflict cu legea circulației s-au trambonat ori și-au avariât, în mai mică sau mai mare măsură, mașinile. Este desigur nu numai meritul lor, ci și al organelor specializate ale miliției care au luat în aceste zile măsuri speciale de îndrumare și coordonare a circulației pe arterele ce duc spre București. Și, vă rugăm să ne credeți, nu a fost ușor. În ziua de 2 Mai, de pildă, în dreptul stației meteorologice de la Băneasa frecvența mașinilor ce ieșeau din oraș a fost, la ora 7 dimineața, de 30 pe minut, iar în după-amiaza aceleiași zile, frecvența la intrarea în Capitală era de 60 mașini în 60 de secunde!

A sosit o scrisoare din Mexic!

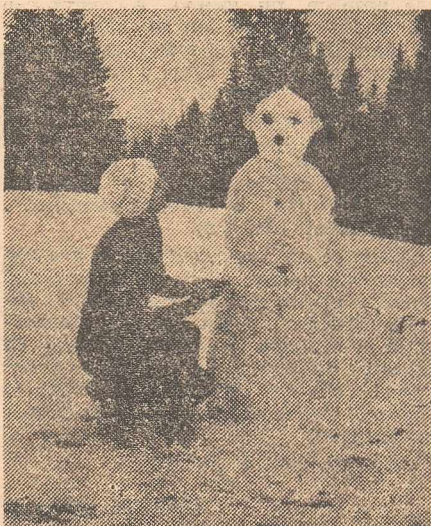
Informația aceasta s-ar părea că nu ascunde nimic interesant pentru că, probabil, șosese multe scrisori din Mexic la București. Numai că cea la care ne referim este pe adresa Institutului de lingvistică al Universității București. Ei și?, vor spune poate cei mai mulți dintre cititori, ce-i cu asta? Atunci dați-ne voie să citim doar o frază din această scrisoare: „Informându-vă că ați fost distinși cu premiul Centenarului Academiei Mexicane, ne face plăcere să vă felicităm călduros pentru strălucita lucrare care reprezintă o valoroasă contribuție la cultura hispanică”.

Dar cine sînt cei premiați? Patru tineri cercetători: Tudora Sandru-Olteanu, Valeria Neagu, Dan Munteanu și Marius Sala care, prezentându-se la startul concursului internațional inițiat de Academia Mexicană cu prilejul sărbătoririi celor 100 de ani de existență ai săi, au reușit să-și întrecă necunoscuții parteneri de întrecere (aceasta s-a desfășurat sub semnul secretului absolut, cei înscrși figurind sub nume... criptice. Pseudonimul ales de cei patru oameni de știință români a fost: SUENO, adică Somn, dar fiecare literă reprezenta inițiala numelui celor patru). Temele concursului au fost două, literatura și limba hispanică, însă premiul a fost unic. L-au câștigat compatrioții noștri cu o lucrare, originală privind: „Lexicul autohton din spaniola americană, aprecieri asupra vitalității acestuia”. Acest studiu amplu (care se va publica sub forma unui volum în Mexic) constituie un unicat în materie, iar metodologia folosită de cercetătorii citați

constituie ea însăși o inovație deoarece rețeaua de investigații folosită (evident și imaginată de autori) s-a axat pe trei criterii: geografic, derivate (familiile de cuvinte) și bogăție semantică (sensuri) fiecare dintre ele cu subclase, astfel încît s-a ajuns să fie studiate circa 12 000 de indigenisme pentru a se selecționa 1 000 de cuvinte vitale pentru comunicarea între cei care folosesc această limbă. Scrisoarea sosită din Mexic, sosită la București acum cîteva zile, ne mai furnizează o informație de ultimă oră: premiul Academiei Mexicane va fi decernat în ziua de 14 mai a.c.

Ultimul om de zăpadă se topea duminică la Clăbucec-plecare, lăsînd în locul lui ghiocci.

Fotografie de **SORIN POSTOLACHE**

Primăvara culturală bucureșteană

Aflată sub semnul omagiului general adresat celor două mari evenimente politice apropiate — aniversarea creării P.C.R. și Congresul educației politice și culturii socialiste — „Primăvara culturală bucureșteană” își desfășoară amplele sale manifestări, cu o bună audiență la public, în săli de teatru și cinema. În case de cultură, cluburi, biblioteci, în spații în aer liber.

Debutînd la 3 mai, această „Primăvară” a cuprins deja numeroase acțiuni notabile pentru zonele de spiritualitate nouă pe care le reprezintă. Refinem că fiecare zi este dedicată unei arte, fiecare zi cuprinde manifestări ale artiștilor consacrați și ale amatorilor.

Manifestările din 3 mai ale „Primăverii” s-au bucurat de participarea primarilor sectoarelor municipiului, a unor academicieni, personalități ale vieții culturale. La Teatrul Național s-a organizat un spectacol de poezie patriotică, muzică și dans tematic în comunele suburbane au avut loc spectacole inaugurale, iar la Muzeul arhivelor o sesiune științifică și un spectacol de sunet și lumină.

În ziua a doua, dedicată cărții, scena a fost mutată în întreprinderi. „Partidului — poezia primăverii” se numește festivalul de poezie patriotică și revoluționară organizat la întreprinderea de confecții și tricotaje București. Au participat scriitorii și actorii. Tot în această zi a fost inaugurat un bibliobuz în Berceni — o bună inițiativă în folosul locuitorilor cartierelor noi.

În ziua de 5 mai, în cadrul galei filmului documentar și de știință popularizată, „Filmul — document al epocii”, au fost decernate „Cupa de cristal” și alte distincții pentru cele mai bune filme de scurt metraj, precum și plachete și diplome pentru cele mai bune filme despre București.

Astăzi, cînd apar aceste rânduri, reputeți oameni de teatru participă la o dezbateri organizată de Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului. „Programul ideologic al partidului, linie directoare în orientarea repertoriului teatrelor bucureștene”.

VICTOR CONSTANTINESCU

STAREA DE SANATATE A „OLIMPICILOR”

Olimpiada de la Montreal a intrat în zona evenimentelor stringente. Într-adevăr, pînă în iulie mai sînt puține zile, mai ales dacă ele sînt raportate la imensul efort de organizare al J.O. și la uriașul volum al preparativelor care, practic, se întind pe durata unui interval denumit olimpic de 4 ani!

Deci, întrebarea cum stau cu sănătatea reprezentanții colorilor noastre naționale? este de strictă actualitate. Cel care ne răspunde este dr. Ion Drăgan, directorul Centrului de medicină sportivă, din București. „Chiar ieri am prezentat

o amplă informare forurilor competente, comisia olimpică și conducerea C.N.E.F.S., privind starea de sănătate a sportivilor din loturile olimpice. Problemele noi care ni s-au pus nouă, medicilor, au fost următoarele: va fi Olimpiada programată cel mai devreme (iulie spre deosebire de altele desfășurate în august sau chiar toamna); diferența de fus orar (6 ore față de Europa) și probleme bio-meteorologice (studiate la fața locului cu prilejul întrecerilor preolimpice de anul trecut, cînd România a fost reprezentată de atleți și gimnaști). Ultima problemă, dar nu în ordinea importanței, este aceea a asigurării unei sănătăți optime. De fapt, ea constituie o preocupare neîntrepută. Telurile activității noastre în această direcție au fost și sînt încă: îndepărtarea oricărui focar de infecție, asigurarea unei capacități înalte de efort și echilibrul psihic al sportivilor”. Aflăm, în continuare, că în comparație cu trecutele Olimpiade, de data aceasta s-a colaborat mai bine cu federațiile, cu sportivii, deveniți mai conștienți de importanța suptavegherii și îndrumării medicale, cu C.N.E.F.S. și că, foarte important, după părerea noastră, medicina sportivă a fost puternic ajutată de forurile cele mai competente ale medicinei noastre. Astfel, în luna martie, problemele pregătirii biologice a sportivilor ce vor concura la Montreal au fost dezbătute într-un cadru largit: comisia centrală de medicină sportivă și Societatea de medicină sportivă din M.S.S.M., iar de dirijarea hranei celor selecționați se ocupă un colectiv condus de prof. univ. dr. Iulian Mincu, șeful clinicii de nutriție (se pare că, exceptînd Bucureștiul, aceste meniuri nu se respectă întocmai peste tot). Un număr de 260 de sportivi se află în momentul de față sub supraveghere medicală de specialitate, iar unii dintre aceștia datorază de pe acum mult oamenilor în alb. Gh. Berceanu, multiplu campion de lupte, a fost operat în luna martie de menisc și este în prezent total recuperat; la fel colegul său de lot, Vasile Iorga; Al. Năstac s-a întors din Cuba cu o leziune supra-orbitală rezolvată pînă la această oră; Doina Bardas s-a restabilit, grație tratamentelor, după hepatita epidemică contractată în primăvară, Carol Corbu a rezolvat în favoarea sa „controversa” cu discopatia sa binecunoscută etc. Canoturul Cristian Georgescu, accidentat și el destul de grav la o mină, a beneficiat de asistența unei somități mondiale în materie, prof. dr. Ionescu Agripa, care l-a operat și redat sportului. Mulți componenți ai loturilor olimpice au efectuat tratamente recuperatorii la Herculane, Felix și pe litoral, iar altora li s-a aplicat tratamentul cu Boicil cu rezultate bune și uneori spectaculare.

Dacă și cei care încă nu realizează importanța tratamentelor medicale obișnuite pentru orice om civilizată (carii dentare, de pildă) vor renunța la comoditate sau la... frică (!?), medicii ne asigură că la Montreal echipa țării noastre va putea aspira cel puțin la medalia de aur a sănătății perfecte.

TRATAREA UNUI INFARCT MIOCARDIC COSTĂ 10-15 000 LEI. KVITAREA LUI DOAR 52!

După cercetări minuțioase, de-a lungul multor ani, cu experimente pe zeci de mii de cazuri, prof. dr. Iulian Mincu, șeful clinicii de nutriție și boli metabolice, a ajuns la concluzii extrem de interesante și importante pe care a avut prilejul să le comunice nu numai colaboratorilor și celor interesați din mediul specialiștilor din țară, dar și de la tribuna unui congres internațional desfășurat recent la Cleveland (S.U.A.). Cercetătorul român a acordat o atenție deosebită studierii cauzelor care produc maladiile cardiovasculare, care — după cum se știe — produc pe plan mondial un procent de peste 50% din totalul mortalității, iar în ultimele decenii vîrsta critică a celor ce cad pradă maladiilor cardiace a coborît la 40-45 de ani, adică la acele vîrste cînd omul se află în plenitudinea capacităților sale fizice și intelectuale.

Una dintre direcțiile principale ale cercetătorului român a fost aceea a studierii dislipidemiilor (grăsimile din sînge). Afecțiunile cardiovasculare apar ca o consecință a civilizației, fiind denumite chiar „boli ale civilizației”. Sedentarismul, excesele alimentare, grăsimi, zaharuri, stările de stress etc., favorizează apariția acestor mașadii vechi, dar extrem de virulente azi. Profesorul Iulian Mincu afirmă și dovedește cu probele culese pe cele 40.000 de cazuri studiate că descoperirea unui candidat la diabet costă 25 de lei, iar tratamentul lui 40 de lei pe zi; descoperirea unei posibile victime a infarctului miocardic costă 82 de lei, tratamentul lui între 10-15.000 de lei, fără a mai lua în considerație scoaterea bolnavului din circuitul social. Dr. Iulian Mincu, decan al Facultății de specializare și perfecționare a medicilor și farmacistilor, consideră că o puternică barieră în calea „bolilor civilizației” o poate constitui alimentarea rațională, evitarea tuturor elementelor nocive conținute în alimente. „Urmîndu-se linia indicată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului la lucrările de constituire a Consiliului sanitar superior, ne spune prof. dr. Iulian Mincu, și anume aceea că intervenirea în modificarea alimentației populației, și adoptarea ei la cunoștințele actuale, poate constitui un mijloc de combatere a multor boli, am ajuns la concluzii revelatoare care ni s-au confirmat și cu prilejul Congresului internațional de la Cleveland. De aceea consider că structura învățămîntului sanitar ar fi bine să se adapteze noilor constatări în ceea ce privește nutriția și importanțul său rol în menținerea sănătății publice”.

În cursul lunii iunie va apărea o vastă lucrare a prof. dr. Iulian Mincu consacrată lipidologiei clinice (dislipidemii sau grăsimile din sînge) care va trata probleme de diagnostic și tratament a bolilor aflate la originea infarctului miocardic.

MANOLE CIRȚAN

Proză scurtă despre risipă

Nu vă risipiți.
Mă uit împrejur:
ce de risipă! ce toamnă de cuvinte căzătoare!
mormane de adjective staniol, grămezi de grăunțe gramaticale,
o mie de verbe
nefolosite la maxima lor capacitate —
arcuți ale celor mai importante predicate

ce de risipă!
stoguri de vorbe goale —
ce de risipă!

Vorbitori și poeți
faceți-vă datoria patriotică,
sgîrciți-vă la cuvinte,
nu devorați dicționarele,
vom muri de foame de adevăr,
vom muri în văzduhul poluat de vorbele aruncate în vînt,
sgîrciți-vă la cuvinte, sint ca banii,
de la lume adunate sint cuvintele,
le importăm cu mari sacrificii din trecutul îndepărtat
sînt cele mai scumpe mașini-unelte din lume

cuvintele noastre —
potrivii-le pe pedestale de beton armat;
fiecare cuvînt are dreptul la soclu,
fiecare cuvînt este produs a miliarde-secunde de vrajă
aveți în gestiunea voastră acest secol de adevăr,
sgîrciți-vă,
miine se va face
inventarul dicționarelor.

BODOR PAL

FLACARA. Redacția: București, Piața Scintei 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefone: 17 60 10, 17 60 20, interioare: 1617 — reportaj (A. Dohotaru); 1606 — cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu); 1618 — știință (Liviu Timbus); 1787 — probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea); 1618 — publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache); 1595 — fotoreportaj; 1623 — documentare; 1786 — administrație; 1782, 1621 — secretariat de redacție (Dan Bărlădeanu, Sorin Postolache); 1611 — secretar responsabil de redacție (Marius Popescu); 1783 — redactor șef adjunct (Traian Prosan); 1822 — redactor șef. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scintei».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU